

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Tórshavn, tann 08. desember 2005

J.Nr.: 200500059 / 35

(at tilskila í svári)

Viðgjørt:

Frágreiðing

viðvíkjandi kanning av 70 ymiskum málum hjá Almannastovuni

Inngangur

Umboðsmaðurin hevur gjørt av at fremja eina kanning av nøkrum útvaldum málsøkjum hjá Almannastovuni. Heimildin fyri einari slíkari kanning er at finna í § 5, § 6, stk. 5 og § 8, stk. 1 í umboðsmanslógini, ið eru soljóðandi:

"§ 4. Virkseimið umboðsmansins fevnir um alla fyrisiting heimastýrisins (t.e. lands- og kommunalu).

...

§ 5. Umboðsmaðurin hevur eftirlit við, at tær í § 4 nevndu umsitingareindir ikki gera mistøk ella vanrøkja skyldur sínar, og at almenna umsitingin ikki fremur órætt móti einstaka borgaranum.

§ 6. ...

5. stk. Umboðsmaðurin kann sjálvur taka eitt mál til viðgerðar og fremja neyðugar kanningar í hesum sambandi.

...

§ 8. Tær í § 4 nevndu umsitingar hava skyldu at geva umboðsmanninum tær upplýsingar og at leggja fram øll tey skjøl, sum hesin embætis vegna krevur at fáa fyrilagt.

...

3. stk. Umboðsmaðurin hevur rætt til at vitja støð, ið kannað verða, og hann hevur fría atgongd til at gera kanningar í øllum neyðugum hølum."

Fyrireikingarnar til kanningina byrjaðu við einum fyrireikandi fundi við Almannastovuna. Fundurin varð hildin 8. juni 2005, og Johnhard Klettheyggj, ráðgevi hevur gjørt soljóðandi frágreiðing frá fundinum:

"Í sambandi við, at umboðsmaðurin ætlar sær undir at gera eina kanning av ávísimum málum hjá Almannastovuni, varð ein kunnandi fundur avtalaður við leiðsluna á Almannastovuni.

Á fundinum, ið varð hildin á Almannastovuni 8. juni, kl. 14, luttóku

- vegna umboðsmannin: Joen H. Andreassen, umboðsmaður (JHA)
Johnhard Klettheyggj, ráðgevi (JK) og
Birita Ludvíksdóttir Poulsen, ráðgevi (BLP)
- vegna Almannastovuna: A, stjóri
C, deildarstjóri

JHA byrjaði við stutt at greiða frá heimildunum fyri ætlaðu kanningini, frá lógargrundarlagnum og upprunanum til Almannastovuna og frá teimum málum, sum umboðsmaðurin hevði viðgjørt viðvíkjandi Almannastovuni. Hann greiddi frá, at orsøkin til, at hann hevði valt at kanna Almannastovuna fyrst og fremst stavaði frá tí stóra kundaskara,

sum Almennastovan hevði, og harvið eisini tí stóra týðninginum, sum stovnurin hevði fyri samfelagið.

A greiddi síðandi generelt frá um virkseimið hjá Almennastovuni. Sambært einari kanning, sum tey høvdu gjørt av einum ári í 2003, kundi staðfestast, at uml. 18.000 fólk høvdu fingið útgjald frá Almennastovuni. Tá hesi tøluni vóru reinsað fyri fólk, sum finga útgjald frá meira enn einari skipan, vóru tey komin eftir, at uml. 10.000 ymisk fólk høvdu fingið útgjald hetta árið.

Sum A mintist hetta, var talan um uml. 7.000 pensjónistar, 3.000 dagpeningamál og 3.000 forsorgarmál eftir §§ 9, 15, 17 og 18. Peningaliga var býtið uml. 300 mió. kr. til fólkapensjónir, 200 mió. kr. til fyritiðarpensjónir, 50 mió. kr. til dagpening og 100 mió. kr. til forsorg.

Uppá fyrispurning greiddu A og C frá, at Almennastovan hevði beinleiðis atgongd til upplýsingar hjá Toll- og Skattstovu Føroya. Uppá fyrispurning um starvsfólkatalið hjá Almennastovuni, greiddu tær frá, at 48 fólk starvaðust í nýggju hølunum uppi á Hálsi, 15 á økisdeildini í J. Broncksgøtu, 13 á Hjálpartólamiðstöðini, 4 á økisdeildini í Suðuroy, 4 á økisdeildini í Klaksvík og 7 – 8 fólk á økisdeildini í Eysturoynni. Økisdeildirnar virka sum portrið til kundan.

Almennastovan hevði fingið eina nýggja EDV-skipan í 2000. Pensjónirnar koyrdu nú undir hesari skipanini, meðan útrokningarpaturin viðvíkjandi forsorg og dagpeningum ikki var komin uppá pláss enn, men hetta hevur Almennastovan søkt um játtan til.

Almennastovan nýtir Scan-Jour skipanina, ið er bygd inn í útgjaldsskipan teirra. Tey eru glað fyri skipanina og eru farin at scanna skjøluni inn fyri uml. 1 ári síðani.

Uppá fyrispurning frá BLP um starvsfólkaviðurskiptini, greiddu A og C frá, at arbeiðsbyrðan er ov stór, og at um arbeiðið skal gerast til lítar, krevur hetta fleiri fólk ella aðrar mannagongdir. Fíggjarlógararbeiðið tyngir stovnin nógv, tí krøvini um dokumentatión eru vaksandi. Almennastovan hevur heldur ikki fingið fulla kompensatióin fyri lønarhækkningar seinnu árin. Eisini eru krøvini frá Landsgrannskoðanini og Føroya Kærustovni herd, og hetta viðførir størri arbeiðsbyrðar. Harumframt umsitir Almennastovan eisini Nordisk Konvention om Social Sikring, og gevur hetta alsamt størri umsiting. Stress er ein trupulleiki, og í hesum sambandi hava 8 fólk verið á skeiði um "stresshondtering" og skulu nú bera hendan kunneikan út til starvsfelagarnar.

Uppá fyrispurning frá JHA um talið av lögfrøðingum, greiddi A frá, at tey hava ein lögfrøðing á lógardeildini. Harumframt eru hon sjálv og tveir av deildarstjórunum eisini lögfrøðingar, so tey hava eitt lögfrøðiligt forum at umrøða mál.

Annars greiddi A frá, at Almennastovan hevði fingið undantøku frá krøvunum í Persónsupplýsingarlógini fram til ársskiptið. Tey arbeiddu eisini í lötuni við at fáa til vega betri hagtøl fyri virkseimið, soleiðis at hetta kundi mátast bæði kvalitatívt og kvantitatívt. Tá hetta er komið uppá pláss, kunnu tey lýsa støðuna betri og harvið eisini síggja, hvar tørnur er á meira orku osv. C greiddi eisini frá arbeiðinum við at tilevna vegleiðingar fyri øll málsøkini, sum Almennastovan umsitir. Hetta arbeiðið verður ætlandi liðugt um ársskiptið, og fer at lætta um málsviðgerðina.

JK greiddi at enda frá, at ætlanin við hesari kanningini ikki er at leita eftir einstökum smærri feilum, men hinvegin eftir "systemfeilum" í málsviðgerðini og evt. óhepnum mannagongdum. JHA segði, at verður komið fram á álvarsligar feilir í einstökum málum, kundu hesi móguliga blíva tikin upp til viðgerðar. JK greiddi frá, at umboðsmaðurin fór at biðja um eitt ávíst tal av málum til eftirkanningar. Ein frágreiðing verður síðani skrivað, og JHA helt tað vera natúrligt at halda ein fund aftaná hetta at umrøða frágreiðingina. A spurdi, nær hendan kanningin skuldi vera. JK greiddi frá, at kanningin ætlandi verður í juli og august, men at frágreiðingin helst ikki verður liðugtskrivað fyrr enn seinni. A vísti á, at tey

LÖGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

ikki hævdu so nógv starvsfólk í summarfrítíðini, men JHA gjørði vart við, at Almanastovan ikki skuldi gera annað enn lata okkum tey málini, sum biðið verður um.

Fundurin endaði uml. kl. 15.15 við at A vísti okkum runt á stovninum."

Aftaná hendan fundin gjørði umboðsmaðurin av, hvørji málsøki hann ynskti at kanna. Úrslitið bleiv, at biðið varð um 20 mál um fyritiðarpensjónir, 20 mál um sjúkradagpening, 10 mál viðvíkjandi koyristólum, 10 mál viðvíkjandi gongustativum, 5 mál viðvíkjandi avlamisbilum og 5 mál viðvíkjandi íbúðarbroytingum. Í øllum førum varð biðið um tey seinast avgreiddu málini í hvørjum bólki.

Hendan frágreiðingin er bygd upp soleiðis:

1. Fyrisitingarlógin / málsviðgerðarreglur
 - a. Partshoyring
 - b. Vegleiðing og umboðan v.m.
 - c. Grundgeving
 - d. Latan av upplýsingum til annan fyrisitingarmyndugleika
 - e. Notatskylda
 - f. Kæruvegleiðing
 - g. Málsviðgerðartíð
2. Fyritíðarpensjónir
 - a. Lógargrundarlagið v.m.
 - b. 20 mál um fyritiðarpensjón v.m.
 - c. Samandráttur og niðurstøða
3. Sjúkradagpeningur
 - a. Lógargrundarlagið v.m.
 - b. 20 mál um sjúkradagpening
 - c. Samandráttur og niðurstøða
4. Hjálpartól
 - a. Lógargrundarlagið v.m.
 - b. 10 mál um gangistativ v.m.
Samandráttur og niðurstøða
 - c. 10 mál um koyristólar
Samandráttur og niðurstøða
 - d. 5 mál um stuðul til avlamisbilar
Samandráttur og niðurstøða
 - e. 5 mál um umbyggingar
Samandráttur og niðurstøða
5. Viðmerkingar
6. Niðurstøða / Samandráttur

1. Fyrisitingarlógin / Málsviðgerðarreglur

a. Partshoyring

§§ 18 og 19 í lögtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg eru soljóðandi:

§ 18. Má tað haldast, at ein partur í einum máli ikki er kunnigur við, at myndugleikin hevur ávísar upplýsingar viðvíkjandi teim veruligu umstøðunum, kann avgerð ikki verða tikin, fyrr enn myndugleikin hevur gjørt partin kunnugan við upplýsingarnar og hann hevur fingið høvi til at koma við einum ummæli.

Hetta er tó bert galdandi, um upplýsingarnar ikki eru til fyrimuns fyri viðkomandi part, og hava stóran týðning fyri avgerðina í málinum. Myndugleikin kann áseta eina freist fyri, nær ummælið skal verða givið.

Stk. 2. Ásetingin í stk. 1 er ikki galdandi, um so er, at

- 1) tað, soleiðis sum upplýsingarnar og málið er háttað, ikki kann metast at vera ivingarsamt, at taka avgerð í málinum á verandi grundarlag,
- 2) frest fer at viðføra, at farið verður út um lógásetta freist fyri avgerð í málinum.
- 3) áhugi partanna í, at avgerðin í málinum verður útsett, eigur at víkja fyri avgerandi umhugsni fyri þertunum sjálvum, ella øðrum privatum áhugamálum, ið tala í móti eini tílíkari útsetan.
- 4) parturin viðvíkjandi av varðandi spurningum ikki hevur rætt til skjálainnlit sambært reglunum í kapittul 4.
- 5) ætlaða avgerðin fer at nema ein víðari óvissan skara av persónum, fyrítøkum v.m., ella um framløga av upplýsingunum fyri partinum fer at geva stórar trupulleikar, ella
- 6) tað við lóg eru gjørdar serstakar ásetingar, ið tryggja, at parturin fær høvi til at kunna seg um støðið fyri teirri ætlaðu avgerðini og til at geva ummæli í málinum, áðrenn avgerðin verður tikin.

Stk. 3. Landsstýrið kann áseta reglur um, at nærri ásett málsøkir, har ásetingarnar í stk. 2, nr. 1 ella 5 vanliga eru galdandi, ikki skulu verða umfatað av ásetingini í stk. 1.

§ 19. Í málum, har myndugleikin, tá ein partur hevur biðið um tað, kann broyta avgerðina, kann myndugleikin lata verða við at hoyra partin, um málið og umhugsni fyri partinum sjálvum talar fyri tí.

Stk. 2. Er parturin ikki hoyrdur sambært stk. 1, skulu tær upplýsingar fylgja við, sum parturin annars átti at verið gjørdur kunnigur við sambært § 18. Parturin skal samstundis verða kunnaður um høvið til at fáa málið tikið upp aftur. Myndugleikin kann áseta eina freist fyri, nær áheitan um uppafurtøku av málinum skal verða sett fram.

Stk. 3. Tá høvið er til at kæra ta tiknu avgerðina til ein annan fyrisitingarmyndugleika er tíðarbundið, og áheitanin um, at málið verður tikið upp aftur er sett fram, áðrenn kærufreistin er úti, verður kærufreistin brotin av. Um so er, rennur kærufreistin aftur frá tí mundi tann nýggja avgerðin verður fráboðað partinum, tó við í minsta lagi 14 døgum."

b. Vegleiðing og umboðan v.m.

§§ 7 og 8 í lögtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg eru soljóðandi:

§ 7. Ein fyrisitingarmyndugleiki skal í tørvandi mun veita vegleiðing og hjálp til persónar, sum venda sær til myndugleikan við spurningum innan málsøkið hjá myndugleikanum.

Stk. 2. Fær ein myndugleiki eina skrivliga áheitan, sum ikki viðvíkir málsøkinum hjá honum, skal áheitanin um gjørligt sendast rætta myndugleika.

§ 8. Hann, sum er partur í einum máli, kann til eina og hvørja tíð, tá málið verður viðgjørt, lata seg umboða av øðrum ella fáa hjálp frá øðrum. Myndugleikin kann tó krevja, at parturin persónliga er við, tá tað er av týðningi fyri avgerðina í málinum.

Stk. 2. Ásetingin í stk. 1, 1. pkt. er ekki galdandi, um so er, at áhugi partanna í at lata seg umboða ella vera hjálptur má metast at eiga at víkja fyri munandi umhugsni fyri almennum ella privatum áhugamálum, ella har annað er ásett við lóg.

c. Grundgeving

§§ 21 og 23 í lögtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg eru soljóðandi:

§ 21. Tá ein avgerð verður fráboðað skrivliga, skal hon hava grundgeving uttan so, at avgerðin til fulnar gongur partinum á mæti.

...

§ 23. Ein grundgeving fyri eini avgerð, skal hava eina tilvísing til tær rættarreglur, sum avgerðin er grundað á. Í tann mun, avgerðin eftir hesum reglum hvílir á eini fyrisitingarligari meting, skal grundgevingin eisini tilskila tey høvuðsfyrilit, ið hava verið avgerandi fyri útinningina av metingini.

Stk. 2. Grundgevingin skal eisini um neyðugt hava eina stutta frágreiðing viðvíkjandi teimum veruligu umstøðunum, sum hava havt stóran týdning fyri avgerðina.

Stk. 3. Grundgevingin kann verða avmarkað í tann mun áhugi partanna í at kunna nýta kunnleika til hesa til røkjan av sínum tørvi má metast at eiga at víkja fyri avgerandi umhugsni fyri honum sjálvum ella øðrum privatum ella almennum áhugamálum, jbr § 15.

d. Latan av upplýsingum til annan fyrisitingarmyndugleika

§§ 27 til 31 í lögtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitingarlóg eru soljóðandi:

27. Upplýsingar um heilt privat viðurskifti hjá einstaklingum, herundir upplýsingar um ættarslag, trúgv, og húðalit, um politisk, felagsskaplig, kynslig og revsiverd viðurskifti eins og upplýsingar um heilsuviðurskifti, stórar almannatrupulleikar og misnýtsla av njótingarevnum og líknandi, er ikki loyvt at lata øðrum fyrisitingarmyndugleika.

Stk. 2. Tær í stk. 1 nevndu upplýsingar kunnu tó latast víðari til annan fyrisitingarmyndugleika tá

- 1) hann, sum upplýsingin viðvíkur, hevur givið samtykki,
- 2) tað fylgir av lóg ella ásetingum við heimild í lóg, at upplýsingin skal latast víðari,
- 3) upplýsingin verður latin víðari fyri at røkja privat ella almenn áhugamál, sum greitt fara fram um fyrilitið fyri teimum áhugamálum, ið geva grund fyri dyljan, herundir umhugsni honum, sum upplýsingin viðvíkur, ella
- 4) tað er ein neyðugur liður í viðgerðini av málinum, at upplýsingin verður latin víðari, ella tað er neyðugt fyri at ein myndugleiki kann fremja eftirlits- ella umsjónaruppgávur.

Stk. 3. Aðrar trúnaðarupplýsingar kunnu umframt tey í stk. 2 nevndu føri bert latast víðari til annan fyrisitingarmyndugleika, tá tað má metast, at upplýsingin er av stórum týdningi fyri virkseimið hjá myndugleikanum ella fyri eina avgerð, sum myndugleikin skal taka.

Stk. 4. Samtykki sambært stk. 2, nr. 1, skal vera latið skrivliga og hava upplýsing um, hvat slag av upplýsingum og til hvat endamál, upplýsingar kunnu latast víðari. Víkið kann tó verða frá kravinum um, at upplýsingin skal vera skrivlig, um málið er soleiðis háttað ella umstøðurnar annars tala fyri tí.

Stk. 5. Samtykki sambært stk. 2, nr. 1, fellur burtur í seinasta lagi eitt ár eftir, at tað er givið.

Stk. 6. Staðbundnir fyrisitingarligir stovnar, sum við lóg hava fingið sjálvstøðugan myndugleika, eru at meta sum ein sjálvstøðugur myndugleiki sambært stk. 1 og 3.

§ 28. Í málum, ið verða reist við umsókn, er ikki loyvt at biðja um upplýsingar um heilt privat viðurskifti hjá umsøkjaranum frá øðrum pørtum av fyrisitingini ella frá einum øðrum

fyrisingarmyndugleika.

Stk. 2. Ásetingin í stk. 1 er ekki galdandi, um so er, at:

- 1) umsøkjari hefur givið samtykki,
- 2) annað fylgir av lóg ella reglum ásettar sambært lóg ella
- 3) serstøk fyrilit viðvíkjandi umsøkjara ella triðjamanni greitt fara fram um áhuga umsøkjarans í, at ekki verður biðið um upplýsingina.

...

§ 30. Í tann mun ein fyrisingarmyndugleiki hefur rætt til at lata eina upplýsing víðari, skal myndugleikin eftir áheitan frá einum øðrum fyrisingarmyndugleika lata upplýsingina víðari, um hon hefur týdning fyri virkseimið hjá myndugleikanum ella fyri eina avgerð, sum myndugleikin skal taka.

Stk. 2. Ásetingin í stk. 1 er ekki galdandi, um hetta hefur við sær meirarbeiði fyri myndugleikan, ið er munandi størri enn áhugin hjá hinum myndugleikanum í, at fáa upplýsingarnar.

§ 31. Hann, sum virkar innan almennu umsitingina, hefur ekki loyvi til at útvega sær trúnaðarupplýsingar, ið ekki hava týdning fyri tær uppgávur, ið hann hefur at greiða."

e. Notatskylda

§ 6 í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisingina, sum broytt við løgtingslóg nr. 76 frá 8. mai 2001, er soljóðandi:

"§ 6. Í málum, har avgerð fer at verða tikin av einum myndugleika, skal myndugleiki, sum munnliga tekur ímóti upplýsingum viðvíkjandi teimum veruligu umstøðunum, ið hava týdning fyri avgerðina í málinum, ella sum á annan hátt er kunnugur við sovorðnar upplýsingar, skriva upp innihaldið av teimum. Hetta er tó ekki galdandi, um upplýsingarnar annars sigggjast í skjølunum í málinum.

Stk. 2. Landsstýrið kann fyri nærri ásett fyrisingarøkir áseta reglur um varðveitslu v.m. av fráboðanum, ið eru gjørdar ella móttiknar við edv.

Stk. 3. Landsstýrið kann áseta reglur um uppskrivingarskyldu viðvíkjandi nærri ásettum bólkum av málum um útinnan av øðrum fyrisingarvirksemi enn nevnt í stk. 1."

Umframt hesa lógarásettu notatskylduna er galdandi ein ikki-lógarfest meginregla um, at ein fyrisingarmyndugleiki skal notera øll málsviðgerðarstig, sum eru av týdningi fyri málið.

f. Kæruvegleiðing

§ 24 í løgtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisingarlóg er soljóðandi:

"§ 24. Avgerðir, sum kunnu kærast til annan fyrisingarmyndugleika skulu, tá tær verða fráboðaðar skrivliga, hava vegleiðing um kærsmøguleika, við tilskilan av kærustovni og upplýsing um mannagongd tá kært verður, herundir um eina móguliga tíðarfreist. Hetta er tó ekki galdandi um so er, at avgerðin til fulnar gongur viðkomandi parti á mæti.

Stk. 2. Landsstýrið kann áseta reglur um, at latast kann vera við at geva kæruvegleiðing á nærri ásettum málsøkjum, har serstøk viðurskifti gera seg galdandi, ella at kæruvegleiðing kann verða givin á annan hátt enn nevnt í stk. 1."

g. Málsviðgerðartíð

Ongar lógarfestar generellar reglur eru um viðgerðartíð. Í "Vejledning nr. 11740 af 04/12/1986 om forvaltningsloven", frá danska Justitsministeriet, verður sagt soleiðis um málsviðgerðartíð og svarfreistir:

"HURTIG OG SMIDIG SAGSBEHANDLING

200. Det selvfølgelige krav om, at alle sager, der behandles af den offentlige forvaltning, skal behandles så enkelt, hurtigt og økonomisk som muligt, gælder i særlig grad sager, hvori enkeltpersoner eller private selskaber, institutioner, foreninger m.v. er part.

I kravet om en så enkel sagsbehandling som muligt ligger bl.a., at sagsbehandlingen ikke bør tynges ved unødige formalisme, herunder f.eks. unødvendige krav om skriftlighed, hvor f.eks. en telefonisk henvendelse kan anvendes i stedet med samme sikkerhed. Det bør også i øvrigt i videst muligt omfang sikres, at der ikke pålægges den enkelte borger processuelle pligter, f.eks. med hensyn til sagens oplysning, eller egentlige formkrav, der kun vil kunne opfyldes af borgere med særlige forudsætninger i form af uddannelse og lignende, eller som nødvendiggør, at borgeren må søge sagkyndig bistand. Hvor lovgivningen tillægger borgerne nogle rettigheder kan det ikke pålægges den, der ansøger herom at udfylde særlige ansøgningsskemaer og andet blanketmateriale som forudsætning for, at sagen tages under behandling, medmindre der er hjemmel til at stille et sådant formkrav. På sagsområder, hvor myndigheden har brug for en række faktiske oplysninger for at kunne afgøre en sag, kan det imidlertid være en hjælp for såvel borgerne som myndigheden, at der udarbejdes spørgeskemaer, blanketter og lignende, som en sags parter opfordres til at udfylde. Myndigheden bør så vidt muligt bistå med tilvejebringelse af de nødvendige oplysninger til sagens behandling, herunder i fornødent omfang vejlede om, hvordan oplysningerne kan tilvejebringes lettest muligt.

I kravet om, at sagsbehandlingen skal tilrettelægges så økonomisk som muligt, ligger ikke alene, at der med hensyn til behandlingen af de enkelte sagstyper skal foretages en vurdering af, hvilke ressourcer myndigheden skal sætte ind på løsningen af opgaven, men også på, hvilken økonomisk betydning en hurtig og smidig sagsbehandling kan have for den pågældende borger. I sager, hvor det er af væsentlig økonomisk betydning for den pågældende borger, at der hurtigt meddeles afgørelse i sagen, som det f.eks. kan være tilfældet med hensyn til eksporttilladelser og eksportstøtte, bør dette også tages i betragtning.

Endelig ligger der i kravet om en hurtig sagsbehandling, at unødige høringer af andre myndigheder bør undgås, jfr. herom nedenfor under pkt. 202-204.

...

SVARFRISTER M.V.

205. Forvaltningsloven indeholder ikke generelle regler om sagsbehandlingstiden. Baggrunden herfor er bl.a., at de opgaver, der udføres af den offentlige forvaltning, er af så forskellig karakter og omfang, at det ikke vil være muligt i en lov, der skal gælde for hele den offentlige forvaltning, at fastsætte bestemte regler for sagsbehandlingstiden, som med rimelighed vil kunne håndhæves ved domstolene.

Derimod kan der på baggrund af folketingets ombudsmands udtalelser om, hvad der med hensyn til sagsbehandlingstiden må antages at følge af almindelig god forvaltningsskik, gives nogle vejledende regler om sagsbehandlingens tilrettelæggelse, herunder om underretning til den, der er part i en sag, om den forventede sagsbehandlingstid.

Ombudsmanden har i nogle afgørelser også peget på, at myndighederne med henblik på at sikre, at sager ikke henligger i længere tid, inden afgørelse træffes, og at sager ikke bliver glemt og derfor ikke afgjort, bør oprette tilstrækkeligt EFFEKTIVE ERINDRINGSSYSTEMER.

206. Hvis en forvaltningsmyndighed som følge af sagens karakter eller den almindelige sagsbehandlingstid for den pågældende myndighed ikke kan træffe afgørelse inden kortere tid efter sagens modtagelse, bør myndigheden give den, der er part i sagen, underretning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge.

207. Myndigheden bør endvidere give den, der er part i sagen, underretning, når behandlingen af den konkrete sag på grund af særlige omstændigheder vil tage længere tid end sædvanligt.

208. Rykkerskrivelser fra den, der er part i sagen, og som er rimeligt begrundet i sagsbehandlingstiden, bør i almindelighed besvares med det samme. Besvarelsen bør indeholde oplysning om, hvorpå sagen beror og så vidt muligt oplysning om, hvornår myndigheden regner med, at afgørelsen kan foreligge."

2. Fyriríðarpensióinir

a. Lógargrundarlagið

Í løgtingslóg nr. 48 frá 10. mai 1999 um almannapensjónir o.a., sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 45 frá 9. mai 2005, stendur m.a.:

"Kapittul 2

Veitingar

§ 2. Pensjónir eftir hesi lóg eru:

- 1) fólkapensjón,
- 2) hægsta fyriríðarpensjón,
- 3) miðal fyriríðarpensjón,
- 4) lægsta fyriríðarpensjón,
- 5) veitingar eftir kap. 11 og
- 6) avlamisveiting.

Stk. 2. Allar pensjónir sambært § 4 og §§ 6-8 eru settar saman við eini grundupphædd og eini viðbót. Afturat pensjónunum sambært § 6 og § 7, verður veitt ein avlamisviðbót.

Stk. 3. Afturat pensjónini kunnu eftir reglunum í kapittul 4 verða veittar hesar viðbøtur:

- 1) barnaviðbót,
- 2) hjálparviðbót,
- 3) røktarviðbót og
- 4) persónlig viðbót.

Stk. 4. Barnaviðbót og persónlig viðbót kunnu ikki tillutast teimum, sum fáa avlamisveiting sambært stk. 1, nr. 6.

Kapittul 3

Treytir

Heimarættur, bústaður, o.a.

§ 3. Rætturin til pensjón er treytaður av, at tann, ið fær pensjón

- 1) hevur danskan heimarætt ella er giftur við ella seinast hevur verið giftur við einum persóni við donskum heimarætti,
- 2) hevur fastan bústað í Føroyum ella hevur hýru við skipi skrásett í Føroyum, og
- 3) hevur havt fastan bústað í danska ríkinum í minsta lagi 3 ár frá fylta 15. árinum til fylta 67. árið.

Stk. 2. Samsvarandi reglum í sáttmálum við onnur lond, kann landsstýrismaðurin áseta reglur um undantak frá treytunum í stk. 1, nr. 1 og 2.

Stk. 3. Tá heilt serligar umstøður tala fyri tí, kann landsstýrismaðurin gera undantøk frá regluni í stk. 1, nr. 1 fyri persónar, sum hava havt fastan bústað í Føroyum í minsta lagi 10 ár millum fylta 15. árið og fylta 67. árið, herav minst 5 ár beint áðrenn pensjón verður tillutað. Somuleiðis kann landsstýrismaðurin gera undantøk frá regluni í stk. 1, nr. 2 fyri persónar, sum aftaná at hava fingið pensjón, búsetast í útlandinum.

Treytir fyri tillutan av tí einstøku veitingini

§ 4. Rætt til fólkapensjón hava persónar, sum hava fylt 67 ár.

§ 5. Pensjón kann ikki tillutast persónum undir 60 ár, um móguleikar eru fyri at seta í verk fyriskipanir, ið meira enn fyribils betra arbeiðsevni ella um móguleiki er fyri at útvega eitt eftir viðurskiftunum hjá viðkomandi hóskaðar arbeiði.

§ 6. Hægsta fyriríðarpensjón kann tillutast persónum, sum hava fylt 18 ár, men sum ikki hava fylt 60 ár, tá umsóknin verður latin inn, ið, orsakað av líkamligum ella sálarligum avlamni, mugu roknað sum varandi óarbeiðsførir í eini og hvørjari vinnu, ella sum einans hava smávegis eftir av arbeiðsføri.

§ 7. Miðal fyriríðarpensjón kann tillutast

LÖGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

- 1) persónum, sum hava fylt 18 ár, men sum ikki hava fylt 60 ár, tá umsóknin verður latin inn, hvørs arbeiðsføri, orsakað av likamligum ella sálarligum avlamni, varandi er minkað við í minsta lagi 2/3,
- 2) persónum yvir 60 ár, hvørs arbeiðsføri er minkað sum ásett í § 6, og
- 3) einkjum og einkjumonnum við upphaldsskyldu mótvegis børnum undir 18 ár.

§ 8. Lægsta fyritiðarpensjón kann tillutast

- 1) persónum millum 18 og 67 ár, hvørs arbeiðsføri, orsakað av likamligum ella sálarligum avlamni, varandi er minkað við í minsta lagi eini helvt,
- 2) persónum millum 50 og 67 ár og persónum ið hava móttikið pensjón eftir § 7, stk. 1, nr. 3, men hava mist rættin til hesa, tí yngsta barnið hevur fylt 18 ár, tá viknandi heilsa, vantandi arbeiðsmøguleikar ella aðrar serligar umstøður gera, at viðkomandi hevur brúk fyri hjálp til upphald.

§ 8a. Avlamisveiting kann tillutast persónum millum 18 og 67 ár, sum vegna inntøku ikki kunnu fáa pensjón eftir dømingini sambært § 9, tá avlamni læknaliga mett er so mikið umfatandi, at teir vildu havt rætt til hægstu ella miðal fyritiðarpensjón sambært §§ 6 og 7, nr. 1 og 2, um teir ikki høvdu arbeiði.

Stk. 2 Avlamisveiting kann eisini tillutast persónum, sum vegna álvarsamar hoyriskaðar hava stórar samskiptistrupulleikar.

§ 9. Í metingini av í hvønn mun arbeiðsførið er minkað eftir § 6, § 7, stk. 1, nr. 1 og 2 og § 8, nr. 1, skal metast um

- 1) ta inntøku, sum viðkomandi verður mettur at kunna forvinna við einum arbeiði, sum svarar til hansara kreftir og færleikar, og sum við atlit til útbúgving og virksesemi fyrr, kann verða kravt av honum, samanbórið við ta inntøku, sum persónar við samsvarandi útbúgving vanligu kunnu forvinna í sama øki,
- 2) aldur, lívsstarv, bústað og arbeiðsmøguleikar, umframt líkindi fyri betran ella versnan av avlamninum,
- 3) slíkar aðrar umstøður, sum hildið verður í tí einstaka førinum, at dentur skal leggjast á í heildarmetingini av skerda arbeiðsførinum.

...

§ 11. Hjálparviðbót kann tillutast einum fyritiðarpensionisti, um viðkomandi støðugt má hava persónliga hjálp frá øðrum, ella um avlamnið stavar frá blindi ella nógv niðursettari sjón.

Stk. 2. Røktarviðbót kann tillutast í staðin fyri hjálparviðbót, um avlamnið hevur við sær tørv á varandi røkt ella støðugari umsjón, ið ger tað neyðugt, at annar persónur er støðugt hjáverandi.

Stk. 3. Almastovan kann taka avgerð um, at hjálparviðbót og røktarviðbót verða ikki útgoldnar, um pensionisturin í sama tíðarskeiði fær stuðul sambært lóg um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpmum heima. Útgjaldingin verður tikin uppáftur, tá ansingarstuðulin heldur uppat.

Stk. 4. Persónar, sum fáa avlamisveiting, hava eisini rætt til hjálpar- og røktarviðbót eftir reglunum í stk. 1-3.

...

Lækking av pensjón

§ 18. ...

Stk. 2. Grundupphæddin til fyritiðarpensjón og viðbøturnar verða útroknaðar eftir inntøku sambært reglunum í § 19.

Stk. 3. Avlamis-, barna-, hjálpar- og røktarviðbóttin og avlamisveitingin verða ikki útroknaðar eftir inntøku.

§ 19. ...

Stk. 2. Viðbóttin til fyritiðarpensjón verður lækkað við 60% av inntøkugrundarlagi pensjónistsins sambært § 20. Skiftisupphæddin til fyritiðar- pensjónistar sambært § 7, stk. 2, í lögtingslóg um áseting og javning av almannaveitingum verður lækkað á sama hátt í framhaldi av viðbóttini.

Stk. 3. Grundupphæddin til fyriritðarpensjón verður lækkað við 60% í framhaldi av og eftir somu reglum sum lækkingin av viðbótini eftir stk. 2.

...

Kapittul 8

Umsókn, útgjalding o.a.

§ 30. Veitingar sambært hesi lóg verða bert veittar eftir umsókn.

Stk. 2. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um veiting.

Stk. 3. Tað áliggur Almanastovuni at senda einum og hvørjum upplýsingar- og umsóknarblað til fólkapensjón 3 mánaðir, áðrenn persónurin gerst 67 ár.

Stk. 4. Við umsóknini skulu fylgja upplýsingar og skjalprógv, sum eru neyðug fyri, at avgerð kann takast.

Stk. 5. Almanastovan sendir umsóknina um pensjón eftir § 6, § 7, nr. 1 og 2, § 8, nr. 1, og § 8a við tilráðing víðari til Vanlukkutryggingarráðið. Við umsóknini og tilráðingini frá Almanastovuni skulu fylgja neyðugar upplýsingar og skjalprógv.

Stk. 6. Læknaváttanir, sum Almanastovan biður um, og aðrar útreiðslur, sum eru fylgja av tilráðingini, verða goldnar sambært hesi lóg.

Stk. 7. Almanastovan kann av sínum eitingum reisa mál um játtan av veitingum eftir hesi lóg.

§ 31. Almanastovan og Vanlukkutryggingarráðið kunnu krevja skattamyndugleikar, Landsfólkayvirlitið, kommunalar myndugleikar, arbeiðsgevarar og onnur viðkomandi, herímillum sjúkrahús, læknar o.o., ið hava kunnleika til viðurskiptini, eftir upplýsingum av týðningi fyri viðgerð av pensjónsmálum.

§ 32. Pensjón eftir § 6, § 7, nr. 1 og 2, § 8, nr. 1, og § 8a verður útgoldin frá tí degi, sum er uppgivin í avgerðini hjá Vanlukkutryggingarráðnum ella Den Sociale Ankestyrelse.

Stk. 2. Pensjón annars verður veitt frá 1. í mánaðinum aftaná, at treytirnar eru loknar, tó í fyrsta lagi frá 1. í mánaðinum aftaná dagfestingina fyri móttøku av umsóknini.

...

Kapittul 9

Vanlukkutryggingarráðið

§ 37. Vanlukkutryggingarráðið tekur avgerð um tillutan, broyting og afturtøku av pensjón eftir § 6, § 7, nr. 1 og 2, § 8, nr. 1, og § 8a, og viðbótum eftir § 11, umframt nær treytirnar fyri tillutan, broyting og afturtøku eru loknar.

Stk. 2. Ráðið kann avgera, at eitt mál skal takast upp aftur til kanningar seinni.

Stk. 3. Ráðið kann avgera, at ein pensjón í sambandi við afturtøku, skal gjaldast aftur yvir í mesta lagi 12 mánaðir. Harumframt kann ráðið, tá umstøðurnar tala fyri tí, avgera, at rætturin til pensjón fyribils, tó hægst í 3 ár, skal verða hvílandi.

Stk. 4. Ráðið kann áleggja einum umsøkjara at mæta í ráðnum at geva frágreiðing. Harumframt kann ráðið, grundað á móttikna frágreiðing, áleggja einum pensionisti at mæta í ráðnum at geva frágreiðing.

Stk. 5. Ráðið kann eisini áleggja umsøkjaranum at viðvirka í lýsingini av málinum, millum annað við at lata seg kanna og viðgera av lækna ella innleggja til kanningar og viðgerð.

Stk. 6. Ráðið kann avgera, at málið dettur burtur ella pensjón verður tikin aftur í førum, har ein persónur ikki virkar við í neyðugum kanningum, uppvenjing ella øðrum fyriskipanum, sum ætlast at hava við sær munandi betran av arbeiðsförinum.

Stk. 7. Ráðið hevur heimild til at senda ein ella fleiri sakkøn at útinna eftirlit á staðnum við atlit til arbeiðsfərið ella at kalla pensionistar inn til eftirlit.

Stk. 8. Darvar ein pensionistur kanning ráðsins, kann formaðurin í ráðnum, tá hann metir sannlíkt, at ein nýggj avgerð í málinum vil hava við sær, at pensjónin verður tikin aftur, fyribils steðga útgjaldingini. Ráðið skal í slíkum førum taka avgerð skjótast møguligt. Útreiðslur til eftirlit verða goldnar av ráðnum.

...

Kapittul 10

Kæurættur

§ 39. Avgerðir hjá Almanastovuni sambært hesi lóg kunnu kærast til Kærunevndina í Almanamálum.

Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

§ 40. Avgerðir hjá Vanlukkutryggingarráðnum sambært hesi lóg kunnu kærast til Den Sociale Ankestyrelse.

Stk. 2. Kærast skal innan 3 mánaðar eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann taka avgerð um, at heimildin hjá Den Sociale Ankestyrelse eftir stk. 1 kann leggjast til Kærunevndina í Almannamálum."

b. 20 mál um fyritiðarpensjón v.m.

Sum nevnt í § 37 í almannapensjónslógini er tað í flestu førum Vanlukkutryggingarráðið, sum tekur avgerð um, hvørt pensjón ella viðbøtur skulu veitast. Í teimum førunum fyrireikar Almanastovan málið, serliga við atliti at endurbúgvingarmøguleikum, og sendir síðani málið við einari tilráðing til Vanlukkutryggingarráðið til støðutakan. Í nøkrum førum er tað tó Almanastovan, sum tekur avgerð í málinum. Í sambandi við viðgerð sína av málunum, útfyllir Almanastovan eisini ymisk upprit, sum verða nevnd í gjøgnumgongdini av málunum. Hesi eru:

- Blað A (samandráttur, meting og tilráðing)
- Blað B (grundupplýsingar, herundir endurbúgvingarmøguleikar)
- Blað D (heilsuupplýsingar)
- Blað E (upphaldsgrundarlag og fíggarlig viðurskifti)
- Blað F (hjálp- og røktartørvur)
- Blað G (húsligar uppgávur)

Málini, sum skulu leggjast fyri Vanlukkutryggingarráðið, verða fyrst fyrireikaði av einum sosialráðgeva, og síðani lögð fyri tað sonevnda Endurbúgvingar- og pensjónsráðið (hereftir nevnt EP-ráðið), ið tekur støðu til, um málið er klárt at senda víðari, ella um fleiri og neyvari upplýsingar eru neyðugar.

Mál nr. 1

Miðal fyritiðarpensjónistur, sum søkir um pensjón (steðgað í 2000 orsakað av arbeiðsinntøku) og um at fáa fyritiðarpensjónina hækkaða frá miðal til hægstu pensjón. Umsóknin er móttikin 4. nov. 2004, og 8. nov. hevur Almanastovan móttikið læknaváttan frá kommunulækna, har tað m.a. stendur:

"59-ára gamal maður við sera ringum invaliderandi morbus Bechterew

...

Arbeiðsførið verður mettt at vera minkað við meira enn 2/3 í øllum vanligum yrki vegna sera ringan mb.Bechterew við kroniskari pínu og stívlleika í øllum ryggnum, men eisini vegna spondylithesis col. lumbalis og kroniskan venøsian insufficiens og kroniskt eksem."

Í einum ikki-dagfestum brævi hevur Almanastovan biðið umsøkjaran koma til eina samrøðu 2. des. 2004, kl. 10.

2. febr. 2005 hevur Almanastovan útfyllt uppritabløð A (samandráttur, meting og tilráðing), B (grundupplýsingar) og D (heilsuupplýsingar).

14. mars 2005 boðar Almannastovan umsøkjaranum frá, at EP-ráðið 14. febr. 2005 hevur gjørt av at biðja um eina serlæknaváttan. 14. mars 2005 er áheitan um hetta send serlæknanum.

8. apríl 2005 hevur kona umsøkjaran spurt, um til ber at sleppa til onkran annan serlækna, tí trupult er at sleppa frammat hjá hesum læknanum. Hesum hevur Almannastovan játtað.

11. apríl 2005 hevur Almannastovan afturkallað áheitanina um serlæknaváttan frá fyrra læknanum, samstundis er annar lækni biðin um váttan.

27. apríl 2005 hevur Almannastovan móttikið serlæknaváttan, dagfest 18. apríl 2005, frá fyrra serlæknanum, har tað m.a. stendur:
"Hesin sjúklingurin hevur í veruleikanum roynt at arbeitt, alt tað hann kann. Hann er nú komin hartil, at hann ikki kann verða í vinnuni meira."

Grundað á hetta tilmælið, hevur EP-ráðið á fundi 13. juni 2005, mælt til, at veita umsøkjaranum hægstu fyrítíðarpensjón. Skriv um hetta er sent Vanlukkutryggingarráðnum 20. juni 2005.

Mín viðmerking:

Tað er ikki nøktandi, at tað ganga meira enn 4 mðr. frá móttøkuni av umsóknini og læknaváttanini, til biðið verður um eina serlæknaváttan. Eisini gongur ein heilur mánaði, frá tí, at avgjørt er at biðja um serlæknaváttan, til hetta verður gjørt. Samlaða viðgerðartíðin (7½ mðr.) er eftir mínum tykki alt ov long, tá havt verður í huga, at Almannastovan ikki skal taka avgerð, men bert gera tilmæli.

Mál nr. 2

Kvinna, sum søkir um einkjupensjón. Umsóknin er móttikin 15. febr. 2005. Føðibræv fyri barnið er móttikið 9. mars.

2. mai 2005 hevur umsøkjarin rykt eftir málinum, og málsviðgerin hevur upplýst, at málið hevur biðað, tí at málsviðgerin orsakað av sjúku, frítíð v.m. ikki er byrjaður aftur fyrr enn 1. mai. Umsøkjarin er samstundis biðin um at koma til samrøðu 11. mai 2005, kl. 9.30.

Í uppritableði A, dagfest 31. mai 2005, mælir málsviðgerin til, at EP-ráðið viðmælir umsóknini. Somuleiðis er uppritableð E útfyllt.

Á fundi 13. juni 2005 staðfestir EP-ráðið, at kvinnan lýkur krøvini um einkjupensjón, men deildarstjóri skal taka støðu til, nær pensjónin skal roknast frá.

Í skrivi, dagfest 22. juni 2005, hevur Almannastovan boðað umsøkjaranum frá, at avgjørt er at játta umsóknini, fram til yngsta barnið gerst 18 ár. Sagt

verður, at umsøkjarin fær nærri boð frá Veitingardeildini viðvíkjandi útgjaldi og stódd av pensjónini.

Mín viðmerking:

Hetta málið tekur fyri mær at síggja alt ov langa tíð. Almanastovan skal einans staðfesta, hvørt umsøkjarin veruliga er einkja, og um einkjan hevur uppihaldsskyldu móttvegis børnum undir 18 ár. Tað er ikki nøktandi, at hetta málið liggur og bíðar 2½ mdr., tí at málsviðgerin ikki er til arbeiðis. Tað sær út til, at føðibræv er umbiðið og latið inn tann 9. mars. Um so er, at føðibræv krevst, hevði tað verið skilagott, um hetta stóð á umsóknarblaðnum. Í uppritableði E hevur Almanastovan noterað ogn og skuld hjá umsøkjaranum. Eg dugi als ikki at síggja nakra orsök til hetta, og um hetta ikki er neyðugt fyri ásetan av pensjónini, er hetta eisini í stríð við § 31 í fyrisingarlógini. Eftir at umsøkjarin rykkir, verður hon boðsend at koma til samrøðu tann 11. mai 2005. Eg dugi ikki at síggja, hvat orsøkin er til, at hon verður kallað til samrøðu.

Í málinum eru eingir læknaligir upplýsingar, og dugi eg tí heldur ikki at síggja, hví hetta málið skal leggjast fyri læknaráðgevan til ummælis, tí her krevst als eingin læknalig meting. Eg gangi út frá, at leikluturin hjá einum læknaligum ráðgeva er at vegleiða viðkomandi myndugleika um læknaligar spurningar. Í málum viðvíkjandi § 7, nr. 3 eru eingir læknaligir spurningar at taka støðu til. Sakkunnleikin hjá læknaráðgevanum er á tí læknaliga økinum.

Viðvíkjandi leiklutinum hjá læknaligum ráðgevum í málsviðgerðum skal eg annars vísa til eina kanning hjá Folketingets Ombudsmand av 75 endurbúgvingsmálum hjá 5 donskum kommunum. Kanningin er endurgivin í ársfrágreiðingini hjá Folketingets Ombudsmand fyri 2003, bls. 794 til 928. Eg skal vísa á nøkur brot úr frágreiðingini:

“(bls. 888): Af det citerede notat af ... fremgår det, at lægekonsulenten ikke mente at ansøgerens helbredstilstand berettigede til at revalidere ham til pædagog. Notaterne viser at lægekonsulenten tog direkte stilling til om ansøgeren var berettiget til revalideringshjælp. I Socialministeriets vejledning nr. 66 af 10. marts 1998 om social pension, pkt. 3.2.4.7, anføres følgende om lægekonsulenters medvirken i pensionsager.

119. *I forbindelse med myndighedernes forberedelse af sagen, kan en lægekonsulent medvirke. Lægekonsulenten rådgiver om, hvilke oplysninger om ansøgerens helbredsmæssige forhold, der bør indhentes for at sikre, at sagen bliver fyldestgørende belyst om disse forhold.*

I forbindelse med pensionsmyndighedernes vurdering af de lægelige oplysninger, der er indhentet til sagens behandling, kan en lægekonsulent bistå myndigheden med at forstå indholdet af de lægelige oplysninger i sagen.

Lægekonsulenten er at betragte som en af myndigheden ansat person, der ud fra sit fagområde skal bistå myndigheden med at klarlægge indholdet af andre lægers udtalelser. Lægekonsulenten skal således alene bidrage til at udlægge/tolke udtalelser fra praktiserende læger eller speciallæger.

Lægekonsulenten træffer ikke afgørelse i en sag. Det gør alene pensionsmyndigheden. Dette har bl.a. sammenhæng med, at de helbredsmæssige forhold som udgangspunkt forudsættes at være delelementer i den samlede bedømmelse af en persons erhvervsevne.

...

(bls. 925) I to af sagerne har lægekonsulenten udtalt sig på en måde der gik klart videre end konsulentens særlige fagkundskab tilsagde. I strid med Socialministeriets vejledning nr. 66 af 10. marts 1998, pkt. 3.2.4.7, udtalte lægekonsulenten sig i begge sager om

ansøgerens ret til revalidering samt om erhvervsplanens udformning. I begge sager synes lægekonsulentens udtalelse at have været afgørende for sagens udfald."

Í tí samlaðu niðurstöðuni á bls. 928 verður m.a. sagt:

"I en af kommunerne har lægekonsulenterne generelt haft indflydelse på afgørelsens udfald som deres ansættelse og fagkundskab ikke har berettiget til. I flere af de øvrige kommuner er jeg i undersøgelsen stødt på samme problem i enkelte sager. Den kommune hvor spørgsmålet havde en mere generel karakter, har oplyst at praksis er ændret i mellemtiden. Jeg finder, uanset dette forhold og uanset at der i de øvrige kommuner ikke har kunnet peges på gennemgående problem, at jeg bør henlede kommunernes opmærksomhed på risikoen for at den lægelige bedømmelse af sagerne får større vægt end loven lægger op til."

Út frá hesum haldi eg ikki, at lækna ráðgevin átti at havt medvirkað í viðgerðini av málinum.

Mál nr. 3

64-ára gamal maður, sum søkir um fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 4. mars 2005. Læknaváttan frá kommunulækna, ið er móttikin 15. mars, er m.a. soljóðandi:

"Viðgjørður fyri hypertensio arterialis í umleið 20 ár, seinastu 13 árinum viðgjørður fyri diabetes mellitus.

...

Meti ikki, at sjúklingurin er førur fyri at átaka sær tyngri ófaklært arbeiði."

Í skrivi, dagfest 3. mai 2005, er umsøkjarin biðin um at koma til viðtalu 10. mai, kl. 13.

10. mai eru uppritað B og D útfyllt.

12. mai hevur Almennastovan móttikið upplýsingar frá umsøkjaranum um skuld og um inntøkuna hjá hjúnafelaganum.

19. mai hevur málsviðgerin útfyllt bløðini E og A, har mælt verður til, at umsøkjarin fær lægstu fyritiðarpensjón. Sama dagin eru kontoavrit frá skattavaldinum útvegaði viðvíkjandi umsøkjaranum og hjúnafelaganum.

Málið er viðgjørt á fundi í EP-ráðnum 13. juni 2005, har avgjört er at viðmæla lægstu fyritiðarpensjón. Skriv um hetta, dagfest 20. juni 2005, er sent Vanlukku tryggingarráðnum.

Mín viðmerking:

Tað ganga meira enn 3 mánaðir frá tí, Almennastovan hevur fingið umsókn og læknaváttan, til málið verður avgreitt til Vanlukku tryggingarráðið. Hetta haldi eg vera í longra lagi. Málið átti eftir mínum tykki at verið avgreitt innan ein mánað. Eg haldi ikki, at nøkur grund var til at kalla umsøkjaran til samrøðu. Maðurin var jú 64 ár, og endurbúgving kundi tí neyvan koma upp á tal. Hesin spurningur er heldur ikki umrøddur í útfylltu uppritaðunum. Aftaná fundin við umsøkjaran, hevur hesin sent Almennastovuni upplýsingar um ognarviðurskipti og inntøkuna hjá hjúnafelaganum. Eg dugi ikki at síggja, hvat Almennastovan skal nýta hesar upplýsingar til.

Mál nr. 4

54-ára gomul kvinna, sum sækir um miðal fyriritðarpensjón. Umsóknin er móttikin 26. nov. 2004.

15. des. 2004 heitir Almanastovan á kommunulæknan um at fáa eina læknávátan; samstundis verður kvinnan biðin um at venda sær til læknan.

10. febr. 2005 hevur Almanastovan móttikið læknávátan frá kommunulækna, dagfest 1. febr., har m.a. verður sagt:

“Diagnosan er cancer recti seqv.

arbeiðsevniini hjá henni eru hampulig. Hon hevði uttan iva klára eitt flexjobb, men hetta átti at verið ..., eftir sum hon ikki kann arbeiða á flakavirki sum hon plagdi, ei heldur eigur hennara arbeiðstíð at verða meira enn ½ tíð.

Tað er ringt at siga nakað um útlitini heilt konkret, men eftirkanningarnar bera góð tíðindir. Henda læknávátan er skriva út frá journal og viðtalu tann 08.12.04.”

6. juni 2005 hevur málsviðgeri útfylt uppritableð A, B, D og E. Í blaði E eru noteraði ognar- og inntøkuviðurskifti hjá hjúnafelaganum. Í blaði A stendur m.a.:

“Hon ynskir ikki endurbúgving, meti ikki tað er sannlýkt at hon gjøgnumførður nakað slag av endurbúgving.

Mælt verður til at játta pensión.”

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mælt verður til, at hon fær tillutað lægstu fyriritðarpensjón. Skriv um hetta er sent umsøkjaranum og Vanlukkutryggingarráðnum 20. juni 2005.

Mín viðmerking:

Viðgerðartíðin í hesum málinum (næstan 7 mðr.) er als ikki nøktandi. Tað ganga meira enn 4 mðr. frá móttøkuni av læknávátanini, til málið verður viðgjørt í EP-ráðnum. Tað sær ikki út til, at nakað er hent í málinum, fyrr enn uppritableðini verða útfylt 6. juni. Hetta er als ikki nøktandi. Almanastovan kundi eisini havt biðið um læknávátan heldur skjótari enn gjørt er, eins og áminning kundi verið send læknanum. Eg dugi ikki at síggja, hvat Almanastovan skal nýta upplýsingarnar um ognar- og inntøkuviðurskiftini hjá hjúnarfelaganum til.

Mál nr. 5

65-ára gomul kvinna, sum fær miðal fyriritðarpensjón, sækir við vanligum brævi, dagfest 3. juli 2003, um hækkan av fyriritðarpensjónini. Skrivið er móttikið 7. juli, og 22. juli verður umsóknarblað sent henni, sum hon verður biðin um at undirskriva. Umsóknin er móttikin 30. juli 2003.

1. aug. 2003 er upprit skrivað í málið um, at málsviðgeri skal biðja umsøkjaran útvega nýggja læknávátan, so málið kann viðgerast.

24. sept. 2003 verður kommunulæknin biðin um læknaváttan. Samstundis verður umsækjari biðin um at venda sær til læknan.

Í uppriti, dagfest 17. des. 2004, ivast Almannastovan í, um málið er liðugt viðgjört, tí umsækjari gerst fólkapensjónistur 1. jan. 2005, eins og hon orsakað av aldrinum ikki kundi fáa útgaldið hægstu fyriritíðarpensjón, tá søkt varð.

Málið er viðgjört á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mælt verður frá at játta umsóknini orsakað av aldrinum. Skriv um hetta verður sent umsøkjaranum og Vanlukku tryggingarráðnum 20. juni 2005.

Mín viðmerking:

Hetta málið verður ikki sent Vanlukku tryggingarráðnum fyrr enn næstan 2 ár aftaná, at umsóknin er innkomin. Hetta er avgjört ikki nøktandi. Tað átti beinanvegin at staðið Almannastovuni greitt, at eingin heimild var fyri at játta umsóknini um hækkan av pensjónini, og tí skuldi hetta málið verið avgreitt eftir heilt fáum døgum. Almannastovan varnast í des. 2004, at eingin heimild var fyri at játta umsóknini, men kortini verður málið ikki avgreitt fyrr enn í juni 2005. Eg fari at geva Almannastovuni ein áttalu fyri handfaringina av hesum málinum. Eg dugi heldur ikki at síggja, hví hetta málið verður lagt fyri læknaráðgevan til ummælis.

Mál nr. 6

64-ára gomul kvinna, sum søkir um fyriritíðarpensjón frá 1. nov. 2005.

Læknaváttan er móttikin 17. mai 2005, og í henni stendur m.a.:

“Diagnosur: slitgikt í hondum, serliga høggru
Heberden Bouchard’s artrose

...

Ikki neyðugt við fleiri serlæknakanningum.

Arbeiðsevni: orsaka av broytingunum í hondunum, serliga høggru hond, er hon ikki før at halda fram í sínum arbeiði sum ...

Støðan er varandi.

Ikki útlit til bata.

Versnar uttan iva.”

24. mai 2005 hevur Almannastovan sent umsøkjaranum umsóknarblað at fylla út.

Umsóknin er móttikin 30. mai 2005.

1. juni 2005 hevur málsviðgeri útfyllt blað A, har mælt verður til at játta lægstu fyriritíðarpensjón.

Málið er viðgjört á EP-ráðsfundi 13. juni, har mælt verður til at játta henni lægstu fyriritíðarpensjón. Skriv um hetta er sent Vanlukku tryggingarráðnum og umsøkjaranum 20. juni 2005.

Mál nr. 7

58-ára gomul kvinna, sum sækir um hjálparviðbót. Umsóknin er innkomin 13. aug. 2004, og í læknaváttanini, ið er móttikin 30. aug. 2004, stendur soleiðis:

“Har altid været retarderet.

...

Det største problem er hendes manglende evne til at klare sig selv, fuldstændig uselvstændig og ude af stand til af ordne om sig ud over den nødvendige personlige hygiejne. Hun er generelt bange for fremmede og kan derfor ikke passes af andre end familien.

...

Vedkommende aktuelle tilstand har varet hele livet så behovet skønnes vedvarende.”

7. juni hevur málsviðgeri útfylt uppritablað A, har mælt verður til at játta hjálparviðbót.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mælt verður til at játta hjálparviðbót. Skriv um hetta er 20. juni sent Vanlukktryggingarráðnum og umsøkjaranum.

Mín viðmerking:

Tað ganga næstan 10 mánaðir frá tí, Almanastovan hevur fingið umsókn og læknaváttan, til málið verður avgreitt til Vanlukkutryggingarráðið. Hetta er alt ov leingi. Málið átti at verið avgreitt innan fyri 1 mánað, tí tær neyðugu upplýsingarnar fyri at taka støðu til umsóknina framganga av pkt. 9 í læknaváttanini.

Mál nr. 8

65-ára gomul óhjálpin kvinna, sum sækir um røktarviðbót, tí at maðurin noyðist at vera um hana. Málið byrjar við einari umsókn frá manninum um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpinum heima.

Í einum notati, dagfest 6. des. 2004, stendur m.a. soleiðis:

“Ums. um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpinum heima er innkomin 24/11-04. ... sækir um at gerast ansari hjá konu sínari ...

... er 65 ár og fær hægstu fyritiðarpensjón.

Smb. nýggjari kunngerð um ansing skal tann óhjálpin verða vorðin 67 ár fyri at ansing kann játtast. Viðk. lýkur tessvegna ikki treytirnar fyri at fáa ansing.

Mælt verður til at viðk. sækir um at fáa hjálpar- ella røktarviðbót. Viðk. hevur fingið skrivligt og munnligt avslag á ums. um samsýning og vegleiðing um hjálpar- og røktarviðbót.

Sakin um ansing skal niðurleggjast.”

Umsóknin um røktarviðbót er móttikin 10. mai 2005 og undirskrivað av heimasjúkrarøktarfrøðingi vegna umsøkjaran.

27. mai 2005 er blað F útfylt, grundað á samrøðu við kommunulæknan og hjúnafelagan, og stendur har m.a.:

“... er støðugt seingjarliggjandi og hevur tørv á hjáveru alt samdøgrið...”

Stöðug hjávera krevst og maður ... hjálpir henni við tí, hon ekki klárar. Kommunulæknin metir ekki, at nakað er til hindurs fyri, at hjúnafelegin kann átaka sær at veita ta neyðugu hjálpina.

... hevur eina varandi sjúku og út frá omanfyrinevndu upplýsingum verður ikki mett, at viðk. verður sjálvhjálpin."

28. mai 2005 er blað A útfyllt, og mælt verður til at játta røktarviðbót.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mett verður at hon lýkur treytirnar fyri at fáa tillutað røktarviðbót. Í uppritinum frá fundinum stendur soleiðis:

"Søkti fyrst um ansing og síðan um røktarviðbót í november 2004. Nýtt umsóknarblað er útfyllt nú, tí tað fyrra var skeivt fyllt út."

Tilmæli um at játta røktarviðbót er sent Vanlukkutryggingarráðnum 20. juni 2005, og samstundis er umsøkjari kunnaður um hetta.

Mín viðmerking:

Sambært tí, sum er endurgivið frá EP-ráðnum hevur kvinnan longu søkt um røktarviðbót í nov. 2004. Hendan umsóknin er ikki at finna í málinum.

Mál nr. 9

64-ára gamal maður, sum søkir um hægstu fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 28. apríl 2005.

Í læknaváttanini, sum er móttikin 3. mai 2005, stendur m.a.:

"Hans arbejdsevne er nedsat med over halvdelen p.g.a. de flere lidelser han har, og dermed nedsatte kræfter.

Ansøgeren bliver 65 år i år og revalidering skønnes ikke relevant."

1. juni 2005 er blað A útfyllt, og mælt verður til at játta lægstu fyritiðarpensjón. Í grundgevingini fyri hesum stendur:

"Samanum tikið meti eg ikki, at hesin maður er arbeiðsførur meira og verður tað neyvan aftur. Eisini havandi hansara aldur í huga..."

2. juni 2005 eru bløðini B, D og E útfyllt, og í hesum seinasta eru ognarviðurskiftini eisini útgreinaði.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mælt verður til at veita lægstu fyritiðarpensjón. 20. juni er skriv sent Vanlukkutryggingarráðnum og umsøkjaranum hesum viðvíkjandi.

Mín viðmerking:

Upplýsingar um ogn og skuld hava ikki týdning í málum um fyritiðarpensjón, og áttu tí sambært § 31 í fyrisingarlógini ikki at verið innheintaðir.

Mál nr. 10

58-ára gamal maður, sum søkir um hægstu fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 10. nov. 2004.

29. nov. 2004 biður Almennastovan kommunulæknan um eina læknaváttan, eins og umsøkjarin verður biðin um at venda sær til læknan.

10. des. 2004 móttukur Almennastovan læknaváttanina, har tað m.a. stendur:

“Meti ikki, at sjúklingurin er førur fyri at átaka sær nakað arbeiði bæði tí hann fysiskt er so veikur umframt hevur ringa sjón.”

Við skrivi, dagfest 16. des. 2004, verður umsøkjarin biðin um at venda sær til Almennastovuna 5. jan. 2005, kl. 10, til eina nærri útdýpan av umsóknini.

Við einljóðandi skrivi, dagfest 14. jan. 2005, er umsøkjarin aftur biðin um at venda sær til Almennastovuna 20. jan., kl. 14. Í skrivi, dagfest 20. febr. 2005 (helst skeiv dagfesting) er umsøkjarin biðin um at venda sær til Almennastovuna 18. febr., kl. 14.

21. febr. 2005 hevur málsviðgerin útfyllt bløðini A, B, D og E. Í blaði E eru ognarviðurskiftini hjá umsøkjaranum umrødd, og í blaði A stendur:

“Mett verður ikki at umsøkjarin er førur fyri at átaka sær nakað arbeiði, orsaka av hansara heilsustøðu.

Mælt verður tí til at játta honum fyrítíðarpensiún.”

14. mars 2005 biður Almennastovan um serlæknaváttan, og umsøkjarin verður samstundis kunnaður um, at læknin fer at senda honum nærri boð.

Í einum ikki-dagfestum skrivi kunnar Almennastovan umsøkjaran um, at hann eisini hevur rætt til pensjón úr Noregi og Íslandi, og biður í hesum sambandi um heimild til at nýta læknaváttanirnar, sum liggja í málinum.

18. mai 2005 móttukur Almennastovan hesa váttanina, saman við einum yvirliti yvir, hvar umsøkjarin hevur búð.

20. mai 2005 móttukur Almennastovan eina serlæknaváttan við hesari niðurstøðu:

“Er ikki arbeiðsførur í sínum arbeiði higartil sum ... Er ikki førur fyri at koyra bil vegna vánaliga sjón.”

20. mai biður Almennastovan ein umsetara um at umseta læknaváttanina til danskt mál. Samstundis verður umsøkjarin biðin um at upplýsa útlendsku p-tøluni.

27. mai móttukur Almennastovan umsettu læknaváttanina.

31. mai 2005 er upprit gjørt, um hvussu stóran brotpart umsøkjarin eigur í pensjón frá teimum ymsu londunum, og umsókn verður samstundis send teimum.

3. juni 2005 móttukur Almennastovan útlendsku p-tøluni frá umsøkjaranum, og 8. juni verða send víðari.

Málið er viðgjört á EP-ráðsfundi 13. júní, har mælt verður til at veita honum hægstu fyriritðarpensjón (brotpart). 20. júní er skriv um hetta sent umsøkjaranum og Vanlukkutryggingarráðnum.

Mín viðmerking:

Viðvíkjandi viðgerðartíðini má havast í huga, at her er ikki talan um eitt vanligt pensjónsmál, og havi eg tí heldur ongar viðmerkingar til, at umsøkjari verður innkallaður til fundar til nærri útdjúpan av umsóknini og at vera kunnaður um sína støðu. Tað hevur eisini gingið rímiliga skjótt at avgreiða málið, eftir at serlæknávátan var latin inn. Almanastovan átti tó beinanvegin, eftir at hava móttikið ta fyrstu læknávátanina, at biðið um serlæknávátan.

Mál nr. 11

50-ára gamal maður, sum søkir um fyriritðarpensjón. Umsóknin er móttikin 8. okt. 2004, og frammanundan hevur Almanastovan fingið eina læknávátan frá kommunulæknanum, har tað m.a. stendur:

“Samanumtikið 50 ára gamal maður, sum týðiliga er heilaskaddur, og har eingi arbeiðsevni eru eftir ... og endurbúgvingarmøguleikarnir eru ongir.”

Við skrivi, dagfest 2. mars 2005, verður umsøkjari í sambandi við umsóknina innkallaður til samrøðu við Almanastovuna 11. mars, kl. 13.30.

Við skrivi, dagfest 4. apríl verður umsøkjari innkallaður til samrøðu við Almanastovuna 8. apríl, kl. 9.30.

4. mai 2005 móttukur Almanastovan telefaks frá kommunulækna, har mint verður á umsóknina og spurt verður, um nakað kann gerast, soleiðis at umsøkjari skjótast gjørligt kann fáa fíggjarligan stabilitet og tryggleika.

6. júní eru blað A, B, D og E útfyllt. Í blaði E eru fíggjarviðurskiftini hjá umsøkjaranum og konuni umrødd. Mælt verður til at veita fyriritðarpensjón, og í blaði B stendur:

“Set ud fra ansøgerens helbredsmæssige forhold, skønnes revalidering at være urealistisk.”

Málið er viðgjört á EP-ráðsfundi 13. júní, har mett verður at eingi vinnuevni eru eftir, og mælt verður til at veita hægstu fyriritðarpensjón. Skriv um hetta er sent Vanlukkutryggingarráðnum og umsøkjaranum 20. júní.

Mín viðmerking:

Frá tí at gongd kemur á málið fyrst í mars mánaði, gongur tað toluliga skjótt at avgreiða málið. Men tað er als ikki nøktandi, at einki hendir í smáar 5 mðr. frá tí, at umsóknin kemur inn. Eg fari at biðja Almanastovuna greiða mær frá, hvør orsøkin er til hetta ?

Grundað á metingina hjá kommunulæknanum, dugi eg ikki at síggja, at nøkur orsøk er til at biðja umsøkjara koma á fund við Almanastovuna. Eg fari tí at biðja Almanastovuna greiða mær frá, hví hetta verður gjørt ?

Mál nr. 12

47-ára gomul kvinna, sum fær miðal fyritiðarpensjón, søkir um hækking til hægstu fyritiðarpensjón. Umsóknin er innkomin 21. mai 2004.

Við skrivi, dagfest 26. mai 2004, biður Almanastovan kommunulæknan um læknáváttan. Samstundis verður umsøkjarin biðin um at venda sær til læknan.

Í skrivi til Almanastovuna, dagfest 4. juni 2004, greiðir kommunulæknin frá, at hann ikki heldur hækking av pensjónini verða røttu og bestu loysnina fyri umsøkjaran, men heldur eitt hóskaði lætt arbeiði.

Við skrivi, dagfest 19. aug. 2004, verður umsøkjarin biðin um at koma til samrøðu 2. sept., kl. 13.

8. sept. 2004 hevur Almanastovan útfylt blað A, B og D. Av tí, at samsvar ikki er millum tilráðingina frá kommunulækninum og einum psykiatara, sum heldur, at umsøkjarin lýkur treytirnar fyri hægstu fyritiðarpensjón, ger Almanastovan av at biðja um eina serlæknáváttan. Avgerð um hetta er tikin á EP-ráðsfundi 20. sept., men hendan verður ikki umbiðin fyrr enn við skrivi, dagfest 25. okt. 2004.

27. mai 2005 móttekur Almanastovan serlæknáváttanina. Einki bendir á, at Almanastovan hevur rykt serlæknan eftir váttanini. Í váttanini greiðir serlæknin frá lívssøguni, sjúkrasøguni og medisinnýtsluni hjá umsøkjaranum, men sigur einki beinleiðis um, hvussu hann metir vinnuevni hennara. Tað sær út til, at ein síða manglar í serlæknáváttanini.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005. EP-ráðið vísir til serlæknáváttanina, sum sigur at eingi vinnuevni eru eftir, men er kortini ikki samt í hesum og vísir til kommunulæknáváttanina. Tí mælir EP-ráðið frá at játta umsóknini.

Við skrivi, dagfest 20. juni 2005, sendir Almanastovan tilráðingina til Vanlukku tryggingarráðið. Samstundis er umsøkjarin kunnaður um, at hetta er gjørt.

Mín viðmerking:

Eg haldi viðgerðartíðina í hesum málinum vera átaluverda. Grundað á kommunulæknáváttanina átti Almanastovan, um hon var í iva, beinanvegin at biðið um eina serlæknáváttan. Tað er átaluverd, at Almanastovan ikki biður um hesa váttan fyrr enn 5 mðr. aftaná móttøkuna av umsóknini. Somuleiðis er tað átaluverd, at tað ganga 7 mðr., uttan at Almanastovan eina einastu ferð rykkir serlæknan eftir váttanini. Hetta átti longu at verið gjørt aftaná 1 ella 2 mðr. og síðani við jøvnum millumbilum.

Mál nr. 13

49-ára gomul kvinna, sum sækir um fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 15. des. 2004. Sama dag er læknávátan frá kommunulækna móttikin, og í henni stendur soleiðis:

“Arbeiðsfærið verður mettt at vera minkað við heldur meira enn 2/3 vegna fylgir av cancer í ... við eftirfylgjandi strálu- og kemoterapi saman við ringari kroniskari depressión, asteni og insufficientia dorsi.”

Einki verður sagt í læknávátanini um framtíðarútlitini.

11. mai 2005 hevur Almanastovan móttikið skriv frá arbeiðsgevara, dagfest 10. mai. Hesin hevur havt umsøkjaran í starvsuppvenjing í 15 tímar um vikuna. Í skrivinum sigur arbeiðsgevarin, at umsøkjarin heldur tað vera passandi við 15 tímum og megnar í løtuni ikki meira.

Almannastovan hevur 30. mai 2005 útfylt blað A, B, D og E – uml. 7 síður til samans. Í blaði E er gjørt nógv burturúr at lýsa ognarviðurskiftini hjá umsøkjaranum og hjúnarfelaga hennara, umframt inntøkuviðurskifti hansara. Í blaði A stendur soleiðis:

“Ansøgeren har i samarbejde med Almanastovan, AMD opnået revalidering til arbejdsoptræning med henblik på afklaring af hendes erhvervsevne...”

Det er aftalt med arbejdsgiver, at såfremt ansøgeren opnår pension vil arbejdsgiveren ansætte hende i vart starv som pensionist med 1/3 lønrefusion fra Almanastovan.

Det indstilles til, at ansøgeren opnår førtidspension.”

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, og grundað á, at hon hevur klárað at arbeiðt 3 tímar um dagin, verður mælt til, at hon fær tilluta lægstu fyritiðarpensjón.

Mín viðmerking:

Tað ganga stívliga 6 mðr. frá tí, at umsókn og læknávátan fyriliggur, til málið verður avgreitt. Hetta kann tykjast í so leingi. Hinvegin er talan um eitt mál við revalideringsatlitum. Tað hevur tí verið grund til at gera eitt sindur meira burtur úr teimum sosialu viðurskiftunum. Eg dugi tó ikki út frá málinum at lesa, hvat er hent í tíðarskeiðnum frá 15. des. 2004 til 11. mai 2005. Eg haldi, at eitt notat átti at verið gjørt í sambandi við, at avtalað var við umsøkjaran, at hesin skuldi fara undir endurbúgving til arbeiðsuppvenjing. Eg dugi heldur ikki í hesum málinum at síggja, hví Almanastovan ger so nógv burturúr ognarviðurskiftunum og inntøkuviðurskiftunum hjá hjúnafelaganum.

Mál nr. 14

59-ára gomul kvinna, sum sækir um lægstu fyritiðarpensjón grundað á viknandi heilsu v.m. Umsóknin er móttikin 22. okt. 2004.

Við skrivi, dagfest 2. nov. 2004, hevur Almanastovan biðið kommunulæknan um eina læknávátan, og samstundis er umsøkjarin biðin um at venda sær til læknan hesum viðvíkjandi.

2. des. 2004 er læknávátanin móttikin, og í henni stendur m.a.:

“Vegna vøddapínu sær hon seg ikki førán fyri at átaka sær nakað vinnuligt arbeiði.”
Læknin heldur ikki, at møguleikar fyri endurbúgving eiga at kannast, men at málið kann avgreiðast við einari serlæknaváttan frá ortopedkirurgi.

Við skrivi, dagfest 7. des. 2004, boðsendir Almannastovan umsøkjaranum at koma til viðtalu 16. des., kl. 13.

20. og 21. des. 2004 hevur Almannastovan útfyllt bløðini A, B og D. Mett verður ikki, at grundarlag er fyri endurbúgving.

Við skrivi, dagfest 19. jan. 2005, hevur Almannastovan biðið um serlæknaváttan frá ortopedkirurgi, og samstundis er umsøkjarin kunnaður um hetta. Serlæknaváttanin er móttikin 18. mai, og læknin skrivar m.a.:

“Jeg har svært ved at udtale mig om pt.s arbejdsevne, da hendes symptomer er overvejende subjektive. Det er dog klart at hun ikke ville kunne klare rygbelastende arbejde og at hendes arbejdsevne indenfor erhverv, hvor der forekommer tunge løft vil være nedsat med skønsmæssigt 50%.”

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005. Læknaráðgevin er samdur við serlæknan um, at vinnuevnini ikki eru skerd meira enn til helvtar. Í niðurstøðuni hjá ráðnum verður sagt, at ortopedkirurgisk meting kom til, at vinnuevnini eru skerd meira enn til helvtar, og mælt verður til at veita lægstu fyriritðarpensjón. Samsvarandi hesum er málið 20. juni 2005 sent Vanlukkutryggingarráðnum, eins og umsøkjarin er kunnaður um hetta.

Mín viðmerking:

Eg haldi viðgerðartíðina í hesum málinum hava verið ov drúgva. Grundað á læknáváttanina, átti beinanvegin at verið biðið um serlæknaváttan uttan at bíða eftir samrøðu við umsøkjaran. Eg dugi heldur ikki at síggja nakað endamál við at innkalla umsøkjaran til samrøðu. Tað tók í so langa tíð at fáa serlæknaváttanina. Tað sær ikki út til at nakar rykkjari er sendur. 4 mánaðir er í so leingi at bíða eftir váttanini, og tí átti Almannastovan at havt rykt serlæknan. Eg havi einki at siga til viðgerðartíðina frá tí, at serlæknaváttan er fingin, til málið er avgreitt.

Mál nr. 15

63-ára gamal maður, sum søkir um hægstu fyriritðarpensjón. Umsóknin er móttikin 11. nov. 2004.

Við skrivi, dagfest 10. jan. 2005, hevur Almannastovan biðið kommunulæknan um læknaváttan, eins og umsøkjarin er biðin um at seta seg í samband við læknan.

20. apríl 2005 móttukur Almannastovan læknaváttanina, har tað m.a. stendur:

“Er fyri stuttum gjølla kannaður á psyk.deild, so ikki er neyðugt við fleiri serlæknaanningum.

Hesin sjúklingurinn er somikið ávirkaður av sínum sálarligu trupulleikum at hansara arbeiðsevni og arbeiðsførið eru heilt burtur. Er í massivari psykofarmakaviðgerð. Tilmælt verður eisini frá psyk.deild at sjúklingurinn sækir um fyrítíðarpensjón.”

Tann 1. og 6. juni 2005 hevur Almanastovan útfyllt bløðini A, B, D, E, F og G, og mælt verður til at játta fyrítíðarpensjón. Í blaði E eru inntøkuviðurskiftini og ognarviðurskiftini hjá hjúnarfelaganum eisini umrødd.

6. juni hevur málsviðgeri noterað, at kommunulæknin er biðin um útskrivingarskjal frá psykiatrisku deild, men at hesin hevur sagt hetta vera óneyðugt.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni, og mælt er til at játta miðal fyrítíðarpensjón sambært § 7, stk. 2. Tann 21. juni er skriv um hetta sent Vanlukkutryggingarráðnum og umsøkjaranum.

Mín viðmerking:

Eg haldi viðgerðina av hesum málinum hava tikið ov langa tíð. Almanastovan átti ikki at biða út við 2 mðr., áðrenn biðið varð um læknávátan. Eisini átti Almanastovan at rykt læknann eftir váttanini. Tað eigur heldur ikki at taka 2 mðr. at avgreiða hetta málið, aftaná at læknávátan er fingin til vega.

Mál nr. 16

42-ára gamal maður, sum sækir um hægstu fyrítíðarpensjón. Umsóknin er móttikin 1. febr. 2005.

Læknávátan er móttikin 10. febr. 2005, og har stendur m.a.:

“Ansøgerens arbejdsevne, med relation til fysisk formåen, uddannelse, psykisk formåen samt aktuelle arbejdsmarked, må anses som værende ikke eksisterende. Grundet ryglidelsen samt misbrugsproblemer kan ansøgeren ikke ernære sig som sømand eller, i øvrigt, ved rygbelastende arbejde. Revalideringsforsøg har ikke tidl. lykkedes og jeg har ikke den store tiltro til, at det skulle være tilfældet nu, spec. da ansøgeren ikke virker spec. positiv her over for.”

3. juni 2005 hevur Almanastovan útfyllt bløðini A, B, D og E. Málsviðgerin metir ikki, at endurbúgvingarmøguleikarnir eru troyttir, og mælir tí til at sýta umsóknini um pensjón.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mett verður, at arbeiðsevni eru skerd við umleið einari helvt. Mælt verður tí til at játta lægstu fyrítíðarpensjón.

20. juni er skriv um hetta sent Vanlukkutryggingarráðnum, eins og umsøkjarin er kunnaður um, at málið er sent ráðnum.

Mín viðmerking:

Viðgerðin av hesum málinum hevur tikið alt ov langa tíð. Tað skal tó sigast, at spurningurinn um endurbúgving hevur verið inni í myndini. Tað sær kortini

Ikki út til, at nakað er hent í málinum millum 10. februar og 3. juni 2005. Hetta er ikki nøktandi.

Mál nr. 17

46-ára gamal maður, sum søkir um hækkan av fyrítíðarpensjón. Umsóknin er móttikin 24. sept. 2004.

Við skrivi, dagfest 19. okt. 2004 hefur Almannastovan biðið um eina læknávátan, og umsøkjarin er biðin um at seta seg í samband við læknan.

Læknávátan er móttikin 30. nov. 2004, og í henni stendur m.a.:
"Arbeiðsevni eru nú somikið niðursett at hetta svarar til meira enn 2/3 av tí normala...
Roknast má við, at støðan bara versnar tí gikt setur seg í knæið."

Í framhaldi av telefonsamrøðu 30. nov. hefur umsøkjarin í skrivi, dagfest 2. des. 2004 boðað Almannastovuni frá, at metta inntøka hansara verður uml. 60-65.000 kr.

Í skrivi, dagfest 20. des. 2004, hefur Almannastovan biðið umsøkjaran koma til samrøðu 13. jan. 2005, kl. 12.30.

7. jan. 2005 móttukur Almannastovan fráboðan frá ALS um, at umsøkjarin hefur meldað seg úr ALS frá 3. jan. 2005.

14. jan. 2005 hefur Almannastovan sent umsøkjaranum eitt skriv um umrokning av pensjón hansara grundað á broyttu inntøkuviðurskiftini.

16. febr. 2005 hefur Almannastovan útfylt bløðini A, B og D. Mett verður ikki, at endurbúgvingarmøguleikar eru, og mælt verður til hægri pensjón.

Við skrivi, dagfest 14. mars 2005, hefur Almannastovan biðið um eina serlæknávátan, eins og umsøkjarin er kunnaður um hetta.

2. juni móttukur Almannastovan serlæknávátanina, ið er soljóðandi:
"Útlitini hjá honum eru jú, at hann um ikki alt ov langa tí má fáa eina knæprotesu. Mett verður ikki, at hesin sjúklingurin kann klára seg á lægstu pensjón."

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har niðurstøðan er, at vinnuevnini framvegis eru skorin við umleið einari helvt, men at tey væntandi batna, tá knæprotesan er fingin. Tí verður mælt frá at hækka pensjónina.

Skriv hesum viðvíkjandi er 20. juni 2005 sent Vanlukkutryggingarráðnum, eins og umsøkjarin er kunnaður um hetta.

Mín viðmerking:

Viðgerðartíðin uppá uml. 9 mðr. er ov long eftir mínum tykki, hetta hóast endurbúgvingarlit eru inni í myndini, eins og biðið verður um

serlæknaváttan. Almennastovan átti at borið skjótari at við at biðið um bæði læknaváttan og serlæknaváttan.

Mál nr. 18

44-ára gamal maður, sum sækir um hægstu fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 24. nov. 2004.

29. nov. 2004 biður Almennastovan um eina læknaváttan, og samstundis verður umsøkjarin biðin um at venda sær til læknan.

13. jan. 2005 móttukur Almennastovan læknaváttanina, har tað m.a. stendur:

“Arbeiðsevni hansara sum línumaður er munandi niðursett. Hann hevur í fleiri ár roynt at sloppið við skipum, men hann er ikki mentur at taka sær slíkt arbeiði og orsaka av sínari misnýtslu, hevur hann ongan møguleika fyri arbeiði uppi á landi heldur.

Revalidering: ikki møgulig...

Støðan er varandi.

Ikki útlit til bata.

Kann ivaleyst versna.”

Við skrivi, dagfest 18. jan. 2005, hevur Almennastovan biðið umsøkjaran koma til samrøðu (nærri útdýpan av umsókn) 25. jan., kl. 10. Brævið er komið retur 7. febr.

Við skrivi, dagfest 2. febr. er umsøkjarin aftur biðin um at koma til samrøðu 17. febr., kl. 13.

Við skrivi, dagfest 20. mai 2005, er umsøkjarin biðin um at koma til samrøðu 27. mai, kl. 10.

26. mai er notat skrivað um, at umsøkjarin er møttur ávirkaður á Almennastovuni. Avgjørt var ikki at innkalla hann aftur, tí at hann altíð er ávirkaður, og neyðugu upplýsingarnar kunnu útvegast úr forsorgarmálinum.

31. mai 2005 hevur Almennastovan útvega sær inntøku- og ognarupplýsingar frá fyribilsskránni hjá Toll- og skattstovuni.

Tann 1. juni 2005 hevur Almennastovan útfylt bløðini A, B, D og E. Mett verður ikki, at grundarlag er fyri endurbúgving orsakað av misnýtslu. Mælt verður tí til at játta honum fyritiðarpensjón. Sama dag er skriv sent umsøkjaranum, har sagt verður, at málið er fyrireikað, og at ikki er neyðugt hjá honum at koma til samrøðu.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005. Mett verður, at vinnuevnini eru minkað við stívari helvt, og mælt verður til at veita lægstu fyritiðarpensjón.

20. juni verður skriv um hetta sent Vanlukkutryggingarráðnum, eins og umsøkjarin verður kunnaður um hetta.

Mín viðmerking:

Viðgerðartíðin í hesum málinum er eftir mínum tykki alt ov drúgv. Læknaváttanin hevur gjølliga frágreiðing um sjúkrasøguna, evnini og rúsdrekkatrupulleikar v.m. Hóast umsøkjari bert er 44 ár, og endurbúgving tí kundi hugsast at verið ein móguleiki, haldi eg við støði í læknaváttanini ikki, at nøkur orsök er til at kalla umsøkjaran inn til fund.

Mál nr. 19

34-ára gomul kvinna, sum søkir um einkjupensjón. Umsóknin saman við føði-/navnabrævi hjá børnum er móttikin 27. mai 2005.

7. juni 2005 hevur Almannastovan útfyllt bløðini A og E, og mælt verður til at veita einkjupensjón.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005, har mælt verður til at játta umsóknini.

22. juni verður játtan av umsóknini send umsøkjaranum. Sagt verður, at hon seinni fær nærri boð um útgjald og stødd á pensjónini.

Mín viðmerking:

Hetta málið er avgreitt rímiliga skjótt. Eg skal tó gera nakrar viðmerkingar til sjálva málsviðgerðina.

Sambært notatinum sær tað út til, at tað er lækna ráðgevin, sum staðfestir, at umsøkjari lýkur lógarinnar krøv. Í málum viðvíkjandi § 7, nr. 3 eru eingir lækna ligit spurningar at taka støðu til. Eg dugi tí ikki at sígga, hví lækna ráðgevin hevur luttikið í viðgerðini. Eg gangi út frá, at leikluturin hjá einum lækna ráðgeva er at vegleiða viðkomandi stovn um lækna ligit spurningar. Tí eigur lækna ligit ráðgevin als ikki at luttaka í viðgerðini í slíkum málum. Viðvíkjandi luttøku hjá lækna ligitum ráðgevinum í málsviðgerð í pensjónsmálum skal eg annars vísa til tað, sum er ført fram viðvíkjandi máli nr. 2.

Mál nr. 20

50-ára gomul kvinna, sum fær miðal fyritiðarpensjón, og sum søkir um hægstu fyritiðarpensjón. Umsóknin er móttikin 12. aug. 2004.

3. sept. 2004 biður Almannastovan um læknaváttan, eins og umsøkjari er biðin um at venda sær til læknan.

18. apríl 2005 móttukur Almannastovan læknaváttanina, har tað m.a. stendur:

“Arbeiðsevni til handaligt arbeiði eitt nú á fiskavirki eru munandi skerd. Tað er ikki hugsandi, at hon framyvir verður før fyri at átaka sær slíkt arbeiði ella líknandi, við atlit til nevndu trupulleikar frá rørslulagnum. Tað eru hesir, ið serliga avmarka arbeiðsførleikan. Eisini psykiska støðan, ið tað, eg veit, hevur verið rættuliga kronisk við depressivum

tíðarskeiðum havandi við sær vánaligan trivna og ikki sjálvdan brennivínsmisnýtslu, ger fortre...

Væntandi er ikki, at samlaða støðan viðvíkjandi arbeiðsførleikanum batnar framyvir."

Við skrivi, dagfest 19. mai 2005, verður umsøkjarin biðin um at koma til samrøðu á Almannastovuni 9. juni, kl. 10.

1. juni 2005 eru bløðini A, B, D og E útfylt. Mett verður ikki, at grundarlag er fyri endurbúgving orsakað av sjúku. Sama dag eru kontoavrit viðvíkjandi inntøku- og ognarviðurskiftum útvegaði frá Toll- og skattstovuni.

Málið er viðgjørt á EP-ráðsfundi 13. juni 2005. Mett verður, at millum 2/3 og øll vinnuevnini eru burtur, og tí verður mælt til at sýta umsóknini.

Skriv um hetta er sent Vanlukkutryggingarráðnum og umsøkjaranum 20. juni 2005.

Mín viðmerking:

Samlaða viðgerðartíðin av hesum málinum er alt ov drúgv. Tað gongur 7½ mdr. frá tí, at Almannastovan biður um læknávátan, til hendan fyriliggur. Einku bendir á, at Almannastovan hevur rykt eftir hesari váttanini, eins og hon átti at gjørt.

c. Samandráttur og niðurstøða

Av teimum 20 málunum, ið eg havi havt til láns, snúgva 2 seg um fyrítíðarpensjón eftir § 7 nr. 3 (einkjustøða), og er tað Almannastovan, ið tekur avgerð í slíkum málum. Hóast eingir læknaligir spurningar eru at taka støðu til, sær tað út til, at læknaráðgevin hjá Almannastovuni hevur luttikið í viðgerðini av hesum málum, og er hetta ikki í tráð við hansara leiklut sum læknaráðgevi. Í øðrum av málunum ganga meira enn 4 mánaðir frá móttøku av umsóknini til avgerð fyriliggur, og er hetta átaluvvert. Í hinum málinum tekur tað minni enn ein mánað at avgreiða umsóknina, og havi eg tí ongar viðmerkingar viðvíkjandi viðgerðartíðini av tí málinum.

Hini 18 málini snúgva seg um fyrítíðarpensjón eftir § 6, § 7, nr. 1) og nr. 2), § 8 nr. 1) og um hjálpar- og røktarviðbót eftir § 11. Í slíkum málum er tað Vanlukkutryggingarráðið, ið sambært § 37, stk. 1 tekur avgerð, eftir at Almannastovan sambært § 30, stk. 5 hevur sent ráðnum umsókn við tilráðing saman við neyðugum upplýsingum og skjalprógnum. Tað er sostatt ráðið, ið skal taka avgerð í málunum, meðan Almannastovan skal koma við tilráðing. Hóast læknaligu upplýsingarnar ikki eru einaavgerandi fyri spurningin, hvørt ein persónur hevur rætt til fyrítíðarpensjón, eru teir ein sera týðandi og oftast avgerandi tóttur í grundarlagnum undir avgerðini, um ein umsøkjari lýkur treytirnar fyri fyrítíðarpensjón. Tað er tí eyðsæð, at læknaráðgevin í flestu av hesum málum hevur og eigur at hava ein virknan leiklut. Við sínum sakkunnleika er tað hann, sum hevur førleika til at meta, um samsvar er millum niðurstøðurnar í læknávátanunum og læknaligu upplýsingarnar.

Í 5 av málunum hefur Almannastovan útvega serlæknaváttanir. Í 2 av teimum er serlæknaváttan ikki umbiðin fyrr enn meira enn 4 mánaðar aftaná, at læknaváttan var latin Almannastovuni, í 2 málum er hetta hent meira enn 3 mánaðir aftaná og í einum máli 1 ½ mánað aftaná. Hetta hefur óivað seinkað avgreiðsluna av málunum til Vanlukkutryggingarráðið munandi.

Í restini av málunum hefur ikki verið hildið neyðugt at útvega serlæknaváttan.

Í einum máli er talan um ein 65 ára gamlan umsøkjara við miðal fyritiðarpensión, ið søkir hægstu. Hóast heimild sambært § 6 ikki er fyri at játta umsóknina, tekur tað næstan 2 ár at avgreiða málið til Vanlukkutryggingarráðið. Hetta átti at verið gjørt beinanvegin, eftir at Almannastovan hevði móttikið umsóknina, og uttan at tað var neyðugt at ráðføra seg við lækna ráðgevan. At tað hefur tikið so langa tíð at avgreiða málið til Vanlukkutryggingarráðið er sera átaluvvert.

Sum tað framgongur av hesum, ganga tað oftast fleiri mánaðir, og ikki so sjáldan nógvir mánaðir frá tí, at ein persónur letur umsókn inn til Almannastovuna, til hendan avgreiðir málið til Vanlukkutryggingarráðið, sum er tann stovnurin, ið tekur avgerð í hesum málum. Hetta kann ikki góðtakast og er átaluvvert.

Orsøkin til hesa seinu viðgerð tykir mær at vera tann mannagongd, sum Almannastovan nýtir í hesum málum. Sum nevnt er uppgávan hjá Almannastovuni ikki at taka støðu í hesum málum, men bert at senda málini til Vanlukkutryggingarráðið við tilráðing.

Í útgangsstøðuni er tað nóg mikið fyri at taka støðu til eina umsókn um fyritiðarpensión, at tað fyriliggur ein læknaváttan, og er tørvur á nærri inntøkuupplýsingum, kann Almannastovan útvega sær hesar frá Toll & Skatt. Í mongum førum hefur Almannastovan kallað umsøkjarar inn til samrøðu. Hetta tykir mær at vera óneyðugt, uttansó at tað fyriliggja serlig viðurskifti, herundir at móguleikarnir fyri endurbúgving eiga at kannast. Eg skal her vísa til § 5 í lógini, ið ásetur, at pensjón ikki kann tillutast, um móguleiki er fyri at útvega viðkomandi hóskandi arbeiði. Tað er tí av týdningi, at Almannastovan kannar spurningin um endurbúgving, áðrenn hon letur tilmæli. Eg dugi ikki at síggja, at spurningurin um endurbúgving hefur verið serliga nógv frammi í teimum málum, har umsøkjarin er kallaður inn til samrøðu. Í flestu málunum er talan um umsøkjarar, sum eru komnir væl til árs, og spurningurin um endurbúgving hefur tí ikki verið serliga aktuellur.

Í málum, har serlæknaváttan hefur verið hildin at vera neyðug, eru stig ikki tikin til hetta, fyrr enn fleiri mánaðir aftaná, at Almannastovan hefur fingið læknaváttan.

Tað tykist sum Almennastovan leggur stóra orku í at útfylla bløðini A, B, D og E. Í hesum seinasta blaði eru eisini ofta upplýsingar um ognarviðurskiftini hjá umsøkjarunum. Upplýsingar um ognarviðurskifti, ið eftir mínum tykki eru trúnaðarupplýsingar, hava ongan týdning fyri spurningin, um viðkomandi hevur rætt til fyritiðarpensjón og heldur ikki fyri útrokningina av pensjónini. Eg skal í hesum sambandi vísa á § 31 í fyrisingarlógini, ið er soljóðandi:

“§ 31. Hann, sum virkar innan almennu umsitingina, hevur ikki loyvi til at útvega sær trúnaðarupplýsingar, ið ikki hava týdning fyri tær uppgávur, ið hann hevur at greiða.”

Eg meti tað vera í stríð við § 31 í fyrisingarlógini at draga upplýsingar um ognarviðurskifti inn í hesi mál. Harafturat kemur, at hetta er reint orkuspill.

Formaðurin í Vanlukkutryggingarráðnum, Henrik Møller, sorinskrivari, hevur yvir fyri mær upplýst, at Vanlukkutryggingarráðið fyrst og fremst tekur avgerðir grundað á læknaligu upplýsingarnar og lítlan og ongan dent leggur á omanfyri nevndu bløð, sum málsviðgerar á Almennastovuni fylla út uttanso, at talan kann verða um endurbúgving.

Í nøkrum førum gongur long tíð frá tí, at læknávátan ella serlæknávátan verður umbiðin, til Almennastovan fær hana, uttan at Almennastovan rykkir.

d. Tilmæli

Sum nevnt er tað Vanlukkutryggingarráðið, ið tekur avgerð um fyritiðarpensjón sambært § 6, § 7, nr. 1) og nr. 2), § 8, nr. 1) og um viðbøtur eftir § 11 í lógini um almennapensjónir. Uppgávan hjá Almennastovuni í hesum málum er at fyrireika tey og senda tey til Vanlukkutryggingarráðið við tilmæli. Við tað, at tað í mongum førum ganga nógvir mánaðir til málini koma fram til myndugleikan, sum skal taka avgerð, virkar Almennastovan sum ein fløskuhálsur við tí úrsliti, at viðgerðartíðin fyri málini gerst alt ov drúgv.

Fyri at stytta um fyrireikingina av málunum skal eg mæla Almennastovuni til at umhugsa hesar broytingar í mannagongdini:

- 1) Ein hóskandi áminning um at minnst til at útvega læknávátan eigur eftir mínum tykki at framganga týðiliga av umsóknarblaðnum.
- 2) Tá umsókn og læknávátan fyriliggur, verður málið beinanvegin lagt fyri læknaráðgevan, ið tekur støðu til um nøktandi læknaligt grundarlag er fyri at gera tilmæli til Vanlukkutryggingarráðið.
- 3) Um læknaráðgevin heldur, at so er, verður málið beinanvegin sent Vanlukkutryggingarráðnum við tilmæli, uttanso at móguleikin fyri endurbúgving eigur at kannast.
- 4) Um málsviðgerin og/ella læknaráðgevin heldur, at serlæknávátan skal útvegast, eigur hetta at verða gjørt beinanvegin.
- 5) Um endurbúgving kann koma uppá tal, verður umsøkjarin kallaður inn til samrøðu á Almennastovuni fyri at kanna, um móguleikar eru fyri hesum, og verður upprit gjørt frá samrøðuni.
- 6) Í øðrum førum er vanligu ikki nøkur grund til at gera serlig upprit.

- 7) *Almannastovan ger fasta mannagongd viðvíkjandi áminningum, tá læknáttanir og annað tilfar, ið skal útvegast, ikki kemur nóg skjótt.*
- 8) *Um inntøkuupplýsingar skulu útvegast, verður hetta gjørt beinanvegin.*

Eg havi lagt til merkis, at endaliga tilmælið til Vanlukkutryggingarráðið verður gjørt á einum sokallaðum EP-ráðsfundi, har læknaráðgevin og ein ella tveir deildarleiðarar luttaka. Mær vitandi er eingin lógarheimild fyri hesum ráði, og er hetta tí helst ein formur fyri málsviðgerð, sum Almannastovan hevur sett í verk av sínum eintingum. Tað er tað helst ikki nakað í vegin fyri, og havi eg heldur ikki nakrar viðmerkingar til tað, um hesin formur ikki seinkar málini munandi. Tað kann tó tykjast eitt sindur løgið at nýta henda hátt í pensjónsmálum, sum skulu viðgerast av øðrum ráði. Hinvegin kann hesin viðgerðarháttur kanska vera skilagóður, har endurbúgving kemur uppá tal. Her skal viðmerkjast, at tað er Almannastovan, sum sambært § 18 í forsorgarlógini tekur avgerð um at veita stuðul til endurbúgving.

3. Sjúkradagpeningur

Nú verandi dagpeningalóg hevur verið í gildi síðani 2001, metti umboðsmaðurin tað vera av áhuga at eftirkanna, hvørt lógin verður umsitin á nøktandi hátt, og hvørt málsviðgerðin av dagpeningamálum er í lagi.

Umboðsmaðurin bað tí Almannastovuna lata sær 20 tey seinast avgreiddu dagpeningamálini til láns, soleiðis at málsviðgerðin í hesum málum kundi verða eftirkannað.

Generelt um málsviðgerðina í hesum málum kann sigast, at Almannastovan útvegar standard umsóknarbløð til umsøkjara at útfylla. Á umsóknarblaðnum váttaar umsøkjari, at hann ikki hevur rætt til fulla ella partvísa løn undir sjúku, sambært lóg, trygging ella sáttmála. Somuleiðis váttaar hann at hava fastan bústað og at verða undir fullari skattskyldu í Føroyum. Eisini útvegar Almannastovan standard inntøkuváttanir frá arbeiðsgevara og standard læknáttanir til útfyllingar. Við umsóknarbløðunum er ein nágreinilig vegleiðing um, hvussu umsóknarbløðini skulu útfyllast.

a. Lógargrundarlagið v.m.

§§ 1 – 25 í løgtingslóg nr. 74 frá 8. mai 2001 um dagpening vegna sjúku v.m., seinast broytt við løgtingslóg nr. 9 frá 30. mars 2004, er soljóðandi:

"Kapittul 1

Øki lógarinnar

§ 1. Lógin hevur til endamáls at veita fíggarligan stuðul í sambandi við mista inntøku og / ella sjálvboðna trygging vegna sjúku, skaðatilburð og fráveru áðrenn føðing vegna heilsuvanda fyri móður ella barn.

Kapittul 2

Rætturin til dagpening

Orsökir

§ 2. Dagpeningur verður sambært hesari lóg veittur orsakað av óarbeiðsføri vegna sjúku, skaðatilburð og fráveru áðrenn føðing, vegna heilsuvanda fyri móður ella barn.

Stk. 2. Við partvísimum óarbeiðsføri kann dagpeningur verða veittur við lægri upphæddum, eftir nærri reglum ásettar av landstýrismanninum.

Stk. 3. Dagpeningur verður tó ikki veittur í tann mun viðkomandi, sambært lóg, trygging ella sáttmála, frá arbeiðsgevara ella øðrum, hevur rætt til løn undir sjúku v.m. ella aðrar veitingar, sum eru endurgjald fyri mista inntøku vegna sjúku v.m.

Stk. 4. Persónur, sum hevur fingið løn undir sjúku, og sum framvegis er sjúkrameldaður í teirri løtu, hann fer úr starvinum, hevur framhaldandi rætt til dagpening restina av tíðarskeiðinum sambært § 12, stk. 2.

Persónsskarin

§ 3. Dagpeningur kann veitast til løntakarar, herundir sjómenn, sum hava hýru, ella ætlandi skuldu hava hýru, við føroyskum ella útlenskum fari.

Stk. 2. Dagpeningur kann somuleiðis veitast:

- 1) útróðrarmönnum, sum rógva út við eignum ella annan mans fiskifari,
- 2) sjálvstøðugum vinnurekandi, sum ikki ella bert í lítlan mun hava leysa arbeiðsmegi aftrat sær, ella
- 3) persónum, sum hava teknað trygging sambært kap. 7.

Stk. 3. Dagpeningur kann somuleiðis veitast persónum, sum eru fevndir av stk. 1 ella 2, og hvørs børn ella hjúnafelegi gerast álvarsliga sjúk, um tað av lækna verður mettt alneyðugt, at persónurin er um tann sjúka.

Stk. 4. Sum álvarslig sjúka eftir stk. 3 er at meta sjúka, har álvarsligur vandi er fyri lívinum ella heilsustøðuni hjá persóninum.

§ 4. Rætt til dagpening hava persónar frá tí degi, teir eru vorðnir 16 ára gamlir. Hesin rættur dettur burtur frá tí 1. í mánaðinum eftir fylta 70. árið.

Burturfall

§ 5. Rætturin til at fáa dagpening dettur burtur, um ein persónur eftir áheitan frá lækna noktar at leggja seg inn á sjúkrahús, at móttaka neyðuga læknaviðgerð ella at luttaka í hóskaði uppvenjing, fyri at endurvinna mistan arbeiðsførleika.

Kapittul 3

Vanligar treytir

Bústaður og skattskylda

§ 6. Rætturin til dagpening er treytaður av føstum bústaði og fullari skattskyldu í Føroyum.

Stk. 2. Samsvarandi reglum í sáttmálum við onnur lond, kann landsstýrismaðurin áseta reglur um undantak frá treytunum í stk. 1.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta serligar reglur um rættin til dagpening fyri persónar, sum ikki lúka treytirnar í stk. 1, men sum hava hýru við einum skipi, ið er skrásett í Føroysku Altjóða Skipaskránni.

Tilknyti til arbeiðsmarknaðin

§ 7. Tann, ið seinastu 5 vikurnar undan sjúkrafráveruni hevur verið í løntum arbeiði í minst 20 tímar tilsamans, hevur rætt til dagpening frá 1. fráverudegi.

Stk. 2. Um persónur hevur verið burtur frá arbeiði orsakað av lógligum forfalli, verða seinastu 5 arbeiðsvikurnar hjá persóninum nýttar sum grundarlag ístaðin.

Stk. 3. Almannastovuni verður í serligum førum heimilað at veita umsøkjarum dagpening, hóast hesir hava arbeitt eitt lægri tímatal enn ásett í stk. 1, um tað verður prógvað, at starvssetanin annars skuldi halda áfram.

Stk. 4. Gjald úr arbeiðsloysisskipan ella aðrari líknandi skipan, er at javnmeta við vanligt lønt arbeiði sambært stk. 1, og gevur tí rætt til dagpening.

Kapittul 4

Dagpeningaveitingin

Inntøkugrundarlagið

§ 8. Dagpeningaveitingin verður vanlig ásett við grundarlagi í miðalinntøkuni seinastu 5 vikurnar undan sjúkrafráveruni. Um inntøkan orsakað av lógligum forfalli er lækkað í hesum tíðarskeiðinum, verða seinastu 5 arbeiðsvikurnar ístaðin nýttar sum grundarlag.

Stk. 2. Hevur viðkomandi, beint undan sjúkrafráveruni, verið í starvi styttri enn 5 vikur, verður dagpeningaveitingin ásett við grundarlagi í miðalinntøkuni hetta styttra tíðarskeiðið, um ætlanin var, at arbeiðið skuldi halda áfram gjøgnum alt veitingartíðarskeiðið.

Stk. 3. Í eini arbeiðssetan við skiftandi arbeiðstíðum ella inntøkum, kann eitt longri og meira umboðandi tíðarskeið ásetast sum útrokningargrundarlag, enn tað í stk. 1 nevnda.

Stk. 4. Fyri sjálvstøðug vinnurekandi, fevnd av § 3, stk. 2, nr. 2, sum ikki hava A-inntøku, verður seinasta álíknaða inntøkuárið nýtt sum grundarlag.

Dagpeningaupphæddin

§ 9. Dagpeningaveitingin er væntaða mista inntøkan, roknað sambært § 8.

Stk. 2. Dagpeningaveitingin er tó í mesta lagi 80% av lønini sambært sáttmála millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og Føroya Arbeiðarafelag, íroknað viðbøtur og við tí í lóg ásetta vikutímatalinum hjá ófaklærdum, rundað til nærmastu heilu krónuupphædd.

Stk. 3. Av dagpeningaveitingini verður eisini veitt frítíðarløn, sum fer í grunn.

Stk. 4. Upphæddir roknaðar fyri eina viku, og sum eru lægri enn 10% av tí hægstu dagpeningaupphæddini, verða ikki útgoldnar.

Stk. 5. Um dagpeningurin saman við øðrum regluligum útgjaldingum, tó undantikið almennari hjálp, verður hægri enn væntaða arbeiðsinntøkan sambært § 8, verður dagpeningurin lækkaður við einari samsvarandi upphædd.

Stk. 6. Almanastovan almennakunnger mest loyvdu dagpeningaveiting sambært stk. 2.

Kapittul 5

Umsóknarfreistir

§ 10. Verður fráboðan um sjúkrafráveru móttikin á Almanastovuni í seinasta lagi 30. dagin aftaná 1. fráverudag, kann dagpeningur játtast frá og við 1. fráverudegi.

Stk. 2. Verður fráboðanin móttikin á Almanastovuni seinni enn ásett í stk. 1, kann dagpeningur bert játtast frá móttøkudegnum.

Stk. 3. Um heilt serligar orsøkir tala fyri tí, kann Almanastovan víkja frá freistini í stk. 2. Er fráboðanin móttikin á Almanastovuni seinni enn 8 vikur eftir fyrsta fráverudag, er tó ikki møguleiki at víkja frá hesi freist.

Stk. 4. Dagpeningamóttakarinn hevur sjálvur ábyrgdina av, at fráboðanin verður latin Almanastovuni rættstundis.

Stk. 5. Fyri persónar, fevnd av § 2, stk. 4, er fyrsti fráverudagur í stk. 1 - 3 at skilja sum fyrsti sjúkradagur uttan løn.

Kapittul 6

Útgjaldingin

§ 11. Dagpeningaveitingin verður goldin afturút fyri eina viku í senn.

Dagpeningatíðarskeiðið

§ 12. Útgjaldingin av dagpeningi heldur uppat, tá móttakarinn aftur er arbeiðsførur, uttan mun til, um hann fer í vinnu aftur ella ikki.

Stk. 2. Dagpeningur verður í mesta lagi veittur í 40 vikur frá 1. fráverudegi í einum 12 mánaða skeiði. Persónar, sum fáa fólkapersjón, kunnu tó ikki móttaka dagpening í meira enn 20 vikur í einum 12 mánaða skeiði.

§ 13. Tá dagpeningarætturin er brúktur sambært § 12, stk. 2, í einum samanhangandi tíðarskeiði, kann dagpeningur bert útgjaldast í einum framhaldandi dagpeningatíðarskeiði, um viðkomandi aftur hevur verið arbeiðsførur, og í byrjanini av nýggja sjúkratíðarskeiðinum, lýkur treytirnar í § 7.

Stk. 2. Persónur, sum hevur tryggjað seg sambært kap. 7, og sum hevur brúkt dagpengarættin upp sambært § 12, stk. 2, skal ístaðin prógva, at hann aftur hevur verið arbeiðsførur, og at tað eru gingnar minst 5 vikur, innan hann av nýggjum er vorðin sjúkrameldaður.

Kapittul 7 **Sjálvboðin trygging**

Upptøkurteytir

§ 14. Sjálvstøðug vinnurekandi kunnu tryggja sær dagpening sambært hesari lóg frá 1. fráverudegi.

Stk. 2. Fólk, ið gera húsligt arbeiði heima fyri seg sjálvan og fyri í minsta lagi einum fólkum afturat, kunnu tryggja sær dagpening frá 1. sjúkradegi. Fyri hvørt húskið kann bert teknast ein trygging.

§ 15. Persónar, sum burturav ella í mestan mun eru sjálvstøðug vinnurekandi, kunnu tekna trygging við fullari dagpengaupphædd sambært § 9, stk. 2.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð nærri reglur fyri sjálvbodnu tryggingarnar.

§ 16. Umsókn um trygging av dagpeningi, kann ikki latast inn, meðan tryggingartakarinn er óarbeiðsførur. Tað sama er galdandi, um tryggingartakarinn er munandi viknaður, ella vandin fyri sjúku er munandi øktur. Til at meta, um heilsutreytirnar eru uppfyltar, kann um neyðugt krevjast læknávátan, sum Almanastovan rindar.

Tíðaravmarkingar

§ 17. Persónur fær rætt til dagpening 4 vikur eftir, at umsóknin um upptøku í sjálvbodnu tryggingina er innlatin, og tryggingargjaldið er goldið.

Stk. 2. Um framhaldandi gjald til sjálvbodnu tryggingina ikki er inngoldið í seinasta lagi ein mánað eftir gjaldkomudagin, dettur tryggingin burtur.

Stk. 3. Avmarkingarnar í rættinum til dagpening sambært § 12 eru eisini galdandi fyri sjálvbodnu tryggingarnar.

Burturfall ella lækking

§ 18. Um inntøku- og arbeiðsviðurskiftini broytast munandi soleiðis, at viðkomandi tað seinasta árið ikki hevur lokið treytirnar í § 15, stk. 1, dettur tryggingin burtur.

Kapittul 8 **Dagpeningur vegna arbeiðsskaða**

§ 19. Persónar, hvørs mál eru fráboðað Vanlukkutryggingarráðnum sum arbeiðsskaðamál, fáa dagpening eftir vanligu reglunum í lógini.

Kapittul 9 **Fígging**

§ 20. Dagpeningur verður goldin av landskassanum.

Stk. 2. Arbeiðsgevarin afturrindar landskassanum tær útreiðslur, ið standast av, at Almanastovan rindar 1. og 2. fráverudag sambært hesi lóg, tó undantikið í teimum førum, har ongin arbeiðsgevari er. Toll- og Skattstova Føroya krevur inn peningin frá arbeiðsgevaranum.

Stk. 3. Gjaldsfreistin fyri kravinum sambært § 20, stk. 2, 1. pkt. er verandi mánaði umframt 30 dagar eftir, at Almanastovan hevur skrivað uppgerð út.

Stk. 4. Um dagpeningurin ikki verður goldin rættstundis sambært stk. 3, verður renta roknað av kravinum við 0,7% um mánaðin frá 1. degi í tí mánaði, sum kemur eftir, at dagpeningurin skuldi verið goldin, og til goldið er.

Stk. 5. Dagpeningur, ið er fallin til gjaldingar, kann, saman við rentum og innkrevjingarkostnaði, verða innheintaður við panting.

Stk. 6. Toll- og Skattstova Føroya fremur panting sambært stk. 5 eftir reglunum í skattalógini fyri innkrevjing av skattum.

§ 21. Gjöld til sjálvbodnu tryggingina verða eftir nærri reglum ásett av landsstýrismanninum fyri eitt ár í senn. Gjöldini verða ásett í mun til støddina av tryggjaða dagpeninginum soleiðis, at tey samlaðu inngjöldini verða mett at rinda 2/5 av útreiðslunum av sjálvbodnu tryggingunum sambært kap. 7.

Kapittul 10 **Umsiting**

§ 22. Almennastovan umsitur hesa lóg.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann leggja umsitingina av lógini heilt ella partvíst til annan myndugleika.

§ 23. Arbeiðsinntøkan og starvssetanin skal skjálprógvast av arbeiðsgevaranum á umsóknarblað, sum Almennastovan útflyggjar.

Stk. 2. Óarbeiðsføri og longdin av óarbeiðsførinum skal skjálprógvast við læknávátan. Læknávátanin verður goldin av Almennastovuni.

§ 24. Almennastovan kann frá viðkomandi persónum, myndugleikum og feløgum, sum hava innlit í viðurskiptini, krevja upplýsingar, sum mugu metast neyðugar fyri viðgerðina og avgerðina í málinum.

Stk. 2. Eftir samráðingar við Føroya læknafelag ásetir landsstýrismaðurin eftir nærri reglum gjöldini fyri og innihaldið í læknávátanunum.

Kapittul 11 **Kærumøguleiki**

§ 25. Avgerðir eftir hesi lóg, sum eru tiknar av Almennastovuni ella øðrum myndugleika sambært § 22, stk. 2, kunnu kærast til Kærunevndina í almannamálum innan 4 vikur eftir, at avgerðin er fráboðað viðkomandi.

Stk. 2. Um serligar orsøkir tala fyri tí, kann kærunevndin víkja frá kærufreistini.
..."

Kunngerð nr. 63 frá 16. september 2004 um sjálvbodna trygging, sum broytt við kunngerð nr. 24 frá 30. mars 2005, er soljóðandi:

"Við heimild í §§ 15, stk. 2 og 21 í løgtingslóg nr. 74 frá 8. mai 2001 um dagpening vegna sjúku v.m., seinast broytt við løgtingslóg nr. 88 frá 8. mai 2003, verður ásett:

Persónsskarin

§ 1. Sjálvstøðugt vinnurekandi og fólk, ið gera húsligt arbeiði fyri seg sjálvan og fyri í minsta lagi eitt fólk afturat, kunnu tekna sjálvbodna trygging á Almennastovuni, ið gevur rætt til dagpening og skyldu at rinda tryggingargjald sambært ásetingum í dagpeningalógini og hesi kunngerð.

Stk. 2. Við "sjálvstøðugt vinnurekandi" sambært hesi kunngerð er at skilja, at viðkomandi skal virka sum sjálvstøðugur í so stóran mun, at eitt møguligt vanligt løntakaraarbeiði við síðuna av bert er at meta sum viðfáningur.

Gjald og tíðarskeið

§ 2. Tá tryggingartakarinn meldar seg til tryggingarskipanina, verður kravt tryggingargjald fyri tíðarskeiðið frá tilmeldingardegnum og til komandi 31. mars.

Stk. 2. Tað fyrsta kravið eftir upptøku verður sent saman við vátanarbrævinum, og skal verða goldið áðrenn 4 vikur frá dagfestingini á vátanarbrævinum at rokna, annars fellir tryggingin burtur.

§ 3. Tryggingargjald verður goldið einaferð um árið.

Stk. 2. Tryggingargjaldið verður goldið frammanundan fyrir tíðarskeiðið frá 1. apríl til og við 31. mars árið eftir.

Stk. 3. Krøvini verða send út innan 1. mars. Er tryggingargjaldið ikki goldið í seinasta lagi 16. mai á hvørjum ári, fellur tryggingin burtur.

Stk. 4. Almennastovan sendir út áminningarskriv um, at tryggingin fellur burtur sambært stk. 3.

Stk. 5. Tryggingartakarin skal kunnast um gjaldstreytirnar, tá ið tryggingin verður teknað.

Burturfall og útmelding

§ 4. Tá ið ein tryggingartakari meldar seg úr tryggingini ella verður útihýstur úr tryggingarskipanini sambært § 18 í dagpeningalógini, fellur rætturin til dagpening sambært tryggingini burtur við virknaði frá 1. í næstkomandi mánaða.

Stk. 2. Við útmelding verður afturrindað ov nógv goldið tryggingargjald.

Uppafturtøka

§ 5. Ynskir ein tryggingartakari at verða uppafurtikin í tryggingarskipanina, skal hann senda inn nýggja umsókn, ið verður viðgjørð av nýggjum sambært dagpeningalógini og hesi kunngerð.

Stk. 2. Almennastovan kann í serligum førum síggja burtur frá kravinum um læknávátan, sambært § 16 í dagpeningalógini.

Tryggingargjaldið

§ 6. Tryggingargjaldið til sjálvbodnu tryggingina sambært § 21 í dagpeningalógini verður fyrri tíðarskeiðið 1. apríl 2005 til 31. mars 2006 kr. 3.563.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin javnar tryggingargjaldið við kunngerð á hvørjum ári sambært § 21 í dagpeningalógini.

Gildiskoma

§ 8. Henda kunngerðin kemur í gildi tann 1. november 2004.

Stk. 2. Tryggingartakarar, ið hava rindað partvíst tryggingargjald í 2004, fáa hetta inngjald drigið frá samlaða tryggingargjaldinum sambært § 6, stk. 1."

b. 20 mál um sjúkradagpening

Mál nr. 1

Tann 5. juli 2005 móttukur Almennastovan læknávátan A um óarbeiðsføri hjá einari mammu vegna sjúkt barn. Læknafrágreiðingin ljóðar soleiðis:
"Sønnen ... har haft en byld ved endetarmen og haft meget stort plejebenhov."

Læknin metir, at umsøkjari hevur verið óarbeiðsførur vegna sjúkt barn frá og við 22.06.05 til og við 03.07.05.

Tann 25. juli 2005 móttukur Almennastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjari hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 22. juni 2005.

Tann 25. juli 2005 móttukur Almennastovan inntøkuvátan arbeiðsgevarans. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjari hevur arbeitt sum ... í tíðarskeiðinum frá 30.05.2005 til og við 21.06.2005. Skrivað verður, at til 29.05.05 var umsøkjari sjúkrameldaður, tí er tað ikki 5 vikur. Inntøkan í hesum tíðarskeiði hevur tilsamans verið kr. 13.600,- uttan frítíðarløn. Umsøkjari

skuldi hildið á fram í arbeiðinum, um barnið ikki gjørdist sjúkt. Umsøkjarin fær partvísa løn undir sjúku og fyrsti sjúkradagur var 22.06.2005.

Tann 3. august 2005 varð umsóknin noktað og Almannastovan sendi soljóðandi avgerð til umsøkjaran:

"Vísandi til læknaváttan dagfest 30.06.05 og til umsókn tygara dagfest 21.07.05

Tygum eru sjúkrameldað vegna sjúkt barn. Tað framgongur ikki av læknaváttanini, at álvarsligur vandi er fyri lívinum ella heilsustøðuni hjá barninum, og koma tygum tí ikki undir dagpeningalógina, vísandi til **§ 3, stk. 3 og stk. 4** í dagpeningalógini, sum er viðlagt hesum skrivi.

Læknin skal ávísa, hví tað verður mett alneyðugt, at verða um tann sjúka, ella hvør tann álvarsligi vandin er fyri lívinum ella heilsuni hjá tí sjúka, fyri at dagpeningur kann verða veittur.

Tygum hava møguleika at søkja um forsorgarhjálp vendi tygum tá til Almannastovuna.

Henda avgerð kann innan 4 vikur kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postboks 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Í hesum máli verður umsókn um dagpening noktað. Tá ið ein umsókn verður noktað, skal umsøkjarin hava eina grundgeving og kæruegleiðing sambært §§ 21 og 24 í fyrisitingarlógini. Eftir mínari meting verður nøktandi grundgeving og kæruegleiðing givin í skrivi, dagfest 3. august 2005.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er innkomin til avgerð er tikin, er 9 dagar.

Mál nr. 2

Tann 20. juli 2005 móttekur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku frá einari kvinnu, ið er 36 ára gomul. Umsøkjarin hevur útfyllt umsóknarblað um dagpening frá fólki, sum er tilmeldað sjálvbodnu dagpeningaskipanini sum sjálvstøðug vinnurekandi ella húsarhaldsfólk.

Upplýst er, at fráveran er orsakað av skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 18. juli 2005. Á umsóknarblaðnum váttaf umsøkjarin, at hann burturav ella í mestan mun er sjálvstøðugt vinnurekandi.

Tann 21. juli 2005 móttekur Almannastovan læknaváttan A. Í læknaváttanini stendur:

at umsøkjarin er óarbeiðsførur frá og við 18.07.05 til og við 01.08.05,

at óarbeiðsførið er fult og

at fráveran er íkomin av sjúku annars.

Tann 3. august 2005 er soljóðandi innanhýsis notat skrivað í málið á Almannastovuni:

"Læknaváttan innkomin 21.07.05 og umsókn innkomin 20.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 18.07.05 til 01.08.05 kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn, sum samb. dagpengalógina § 9, stk. 2 er dagpengahámarki.

Umsøkjarin er tryggjað sum sjálvstøðug og hevur goldið gjaldið rættstundis."

Tann 3. august 2005 verður umsóknin játtað og soljóðandi bræv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Visandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 18-07-2005 til 01-08-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

Játtanin er tó givin við fyrivarni sambært § 2 stk. 3 í dagpeningalógini, sum er soljóðandi: *Dagpeningur verður tó ikki veittur í tann mun viðkomandi, sambært lóg, trygging ella sáttmála frá arbeiðsgevara ella øðrum, hevur rætt til løn undir sjúku v.m. ella aðrar veitingar, sum eru endurgjald fyri mista inntøku vegna sjúku v.m.*

Dagpeningurin er útroknaður við støði í upplýsingum frá arbeiðsgevara tygara.

Grundarlagið fyri útrokningarnar av dagpeninginum er vanlig 5 tær seinastu vikurnar undan fráveruni. Í serligum førum kann eitt annað tíðarskeið tó ligga til grund fyri útrokningini (§ 8 í dagpeningalógini). Dagpeningur verður útgoldin fyri allar vanligar arbeiðsdagar, t.v.s. at leygar-, sunnu- og halgidagar ikki geva rætt til dagpening.

Dagpeningaveitingin er væntaða mista arbeiðsinntøkan, tó í mesta lagi 80% av lønini sambært sáttmála millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag (§ 9).

Um tygum framhaldandi eru sjúk/ur aftaná omarfyrenevnda tíðarskeið, skulu tygum venda tygum til lækna og senda inn eina nýggja læknaváttan.

Eru tygum arbeiðsleys/ur, skal avrit av hesum brævi sendast til Arbeiðsloysisskipanina.

Um tygum hava spurningar til omanfyri standandi ella eru í iva um útrokningargrundarlagið ella annað, eru tygum vælkomin til at seta tygum í samband við undirritaða/u ella deildina hjá Almannastovuni í økinum, har tygum búgva.

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Í hesum málinum eru ongar upplýsingar um inntøkuna hjá umsøkjaranum. Men í hesum málinum eru inntøkuupplýsingarnar irrelevantar, av tí at tað av § 15, stk. 1 í dagpeningalógini framgongur, at persónar, sum burturav ella í mestan mun eru sjálvstøðug vinnurekandi, kunnu tekna trygging við fullari dagpeningaupphædd sambært § 9, stk. 2. Samlaða málsviðgerðartíðin frá tí, at umsókn er innkomin til avgerð er tikin er 14 dagar.

Almannastovan sær út til at nýta standardskriv, tá hon svarar umsøkjaranum. Hetta havi eg einki at siga til, tí standardskriv kunnu vera praktisk og spara arbeiðsorku. Men júst hetta málið er eitt gott dømi um, hvussu standardskriv ikki eiga at verða nýtt. Talan er um ein sjálvstøðugan vinnurekandi, sum hevur teknað sjálvstøðuga trygging, og harvið hevur rætt til fulla dagpeningaupphædd undir sjúku. Kortini verður sagt í skrivinum, at dagpeningurin er útroknaður við støði í upplýsingum frá arbeiðsgevaranum, eins og fyrivarni verður tikið fyri, at umsøkjarin fær løn undir sjúku v.m. Hetta samsvarar als ikki við støðuna hjá umsøkjaranum, og sigur honum tí einki um støðu hansara. Hetta haldi eg vera óheppið.

Mál nr. 3

Tann 5. juli 2005 móttetur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku frá einum manni, ið er 66 ára gamal. Umsøkjarin hevur útfylt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 1. juni 2005.

Tann 5. juli 2005 móttetur Almannastovan inntøkuváttan arbeiðsgevarans. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt frá 26/4-2005 til og við 23/5-2005 í tilsamans 24 dagar. Inntøka umsøkjarans hevur hesa tíðina verið tilsamans kr. 47.800,54. Arbeiðið skuldi halda áfram, um viðkomandi ikki gjørdist sjúkur. Umsøkjarin skuldi verið farin til skips aftur 7/6-2005.

Tann 12. juli 2005 móttetur Almannastovan eina læknáváttan B. Frágreiðingin frá lækninum ljóðar soleiðis:

"Er skurðviðgjørður á báðum fótum.

(Rætting) skuldi verða sjúkrameldaður 1/6-1/7 og ikki frá 15/6, sum áður upplýst."

Læknin upplýsir eisini, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 3. august 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Læknáváttanir innkomnar 28.06., 05.07. og 12.07.05. Umsókn innkomin 05.07.05.

Sjúkralagan er frá 01.06.05 til og við 01.07.05. Ums. skuldi avstað aftur tann 07.06.05 um hann ikki gjørdist sjúkur og hevur sostatt fyrst inntøkumiss og fær dagpening frá hesum degi.

Útrokningargrundarlagið er kr. $47.800,54/24 \times 5 =$ kr. 9.958,-. Íroknað frítíðarløn gevur hetta kr. 3.613,- um vikuna.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um vikuna. Hann hevur sostatt ikki rætt til meira enn kr. 3.613,-, um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður avgerðin send umsøkjaranum. Brot úr skrivinum er soljóðandi:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 07-06-2005 til 01-07-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 3. august 2005 verður ein rokning til arbeiðsgevaran áljóðandi kr. 1.445,20 fyri 1. og 2. sjúkradag útskrivað á Almannastovuni. Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er innkomin, til avgerð er tikin, er ein knappur mánaður.

Mál nr. 4

Tann 1. juli 2005 móttetur Almannastovan skriv viðvíkjandi "avrokning av sjúkratrygd" frá Lønjavningarstovuni (Fiskimálaráðnum) fyri tíðarskeiðið 18. apríl 2005 til 1. juli 2005. Talan er um ein mann, ið er 64 ára gamal.

Tann 14. juli 2005 móttetur Almannaastovan læknaváttan í málinum. Læknin metti, at umsøkjarin var óarbeiðsførur frá og við 13.04.05 til og við 02.09.05, og at óarbeiðsfærið var fult.

Tann 21. juli 2005 móttetur Almannaastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevði útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst varð, at fráveran byrjaði 29. mars 2005.

Tann 21. juli 2005 móttetur Almannaastovan inntøkuváttan frá arbeiðsgevaranum fyri sjófólk. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevði arbeiðt frá 19/2-2005 til og við 28/03-2005 í tilsamans 26 dagar og hevði inntøkan í hesum tíðarskeiði verið tilsamans kr. 60.437,93. Eisini er upplýst, at umsøkjarin skuldi hildið áfram at arbeiðt, um viðkomandi ikki gjørdist sjúkur, og at hann skuldi verið farin til skips aftur beinanvegin.

Tann 2. august 2005 varð soljóðandi notat skrivað í málið á Almannaastovuni:

"Læknaváttan er innkomin 14.07.05 og umsókn innkomin 21.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 04.07.05 til 02.09.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna fríttíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er 16.459,02 x 3 mán./13 vikur = 3.798,-.

Íroknað fríttíðarløn gevur hetta kr. 3.613,- um vikuna.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um

vikuna. Hann hevur sostatt ikki rætt til meira enn kr. 3.613,- um vikuna."

Sama dag varð soljóðandi notat eisini skrivað í málið:

"Umsøkjarin hevur fingið løn úr Lønjavningarstovuni til og við 01.07.05 og fær dagpening frá 04.07.05 at rokna."

Viðmerkjast kann, at tann 2. og 3. juli eru ávikavist leygardagur og sunnudagur.

Tann 3. august 2005 varð umsóknin játtað. Brot úr skrivinum til umsøkjaran er soljóðandi:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 04-07-2005 til 02-09-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað fríttíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 2. august 2005 verður rokning til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. sjúkradag áljóðandi kr. 1.445,20 útskrivað á Almannaastovuni. Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er innkomin, til avgerð er tikin, er 13 dagar.

Mál nr. 5

Tann 4. juli 2005 móttækur Almanastovan læknávátan A um óarbeiðsføri viðvíkjandi einum 63 ára gomlum manni. Læknin metir, at umsøkjari er óarbeiðsførur frá og við 30.06.05 til og við 08.07.05. Upplýst verður, at óarbeiðsførið er fult.

Tann 15. juli 2005 móttækur Almanastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjari hevði útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 30. juni 2005.

Inntøkuvátan frá arbeiðsgevaranum liggur í málinum. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjari hevði arbeitt hjá honum frá 27/06 2005 til og við 30/6 2005 í tilsamans 28 tímar. Inntøkan í hesum tíðarskeiðnum var tilsamans kr. 3.387,16. Umsøkjari hevði verið í hesum starvi síðani 27.06.2005, og fyrsti fráverudagur var 30. juni 2005. Umsøkjari skuldi halda á fram í arbeiðinum, um hann ikki gjørdist sjúkur.

Tann 2. august 2005 varð soljóðandi notat skrivað:

"Læknávátan innkomin 04.07.05 og umsókn innkomin 15.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 30.06.05 til 08.07.05 við kr. 3.613,- um vikuna í rokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er kr. 3.387,16/4x5 = kr. 4.234,-. Íroknað frítíðarløn gevur hetta kr. 3.613 um vikuna.

Smb. dagpengalógini § 9, stk.2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,-, um vikuna.

Umsøkjari hevur verið í starvið í 4 dagar áðrenn hann gjørdist sjúkur, men treytirnar í dagpeningalógini samb. § 7 eru uppfylltar og útrokningin framd samb. § 8 stk. 2."

Tann 3. august 2005 varð umsóknin játtað. Brot úr skrivinum til umsøkjara var soljóðandi:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 30-06-2005 til 08-07-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt ein rokning er send arbeiðsgevaranum fyri 1. og 2. fráverudag í hesum máli, sambært § 20, stk. 2 í dagpeningalógini. Eg fari at spyrja Almanastovuna, hví rokning eftir øllum at døma ikki varð send arbeiðsgevaranum í hesum førinum.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er tikin, er 19 dagar.

Mál nr. 6

Tann 22. juni 2005 móttækur Almannastovan læknaváttan A við sjúkuupplýsingum viðvíkjandi einum manni, ið er 60 ára gamal. Læknin metir umsøkjaran verða óarbeiðsføran frá og við 13.06.2005 til og við 26.06.2005. Upplýst er, at óarbeiðsførið er fult.

Tann 18. juli 2005 móttækur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá lóntakara í samband við sjúku og skaða. Á umsóknarblaðnum hevur umsøkjarin viðmerkt, at hann er uppsagdur. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 13. juni 2005.

Tann 18. juli 2005 móttækur Almannastovan inntøkuváttan frá Arbeiðsloysisskipanini. Upplýst er, at umsøkjarin síðstu 5 vikurnar – frá 9/5-2005 til og við 12/06-2005 hevur havt eina inntøku uppá tilsamans kr. 13.674,24.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 22.06.05 og umsókn innkomin 18.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 13.06.05 til 26.06.05 við kr. 3.063,- um vikuna írokna frátíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er kr. $13.674,24/25 \times 5 = 2.735,-$ Íroknað frítíðarløn gevur hetta kr. 3.063,- um vikuna.

Inntøkugrundarlagið er samb. inntøkuváttan frá ALS."

Tann 3. august verður avgerðin send umsøkjaranum. Brot úr skrivinum er soljóðandi:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 13-06-2005 til 24-06-2005 við kr. 3.063,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn.

Vinarliga"

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er innkomin, til avgerð verður tikin, er 16 dagar.

Mál nr. 7

Tann 8. juli 2005 móttækur Almannastovan læknaváttan B, viðvíkjandi framhaldandi- og langtíðarhjálp eftir dagpeningalógini. Talan er um ein 40 ára gamlan mann. Í læknaváttanini stendur m.a.:

"Óarbeiðsføri er: Fult

...

Fyrsti sjúkradagur var frá og við 08.06.05.

Eg meti sjúklingin framhaldandi óarbeiðsføran til og við 10.07.05. "

Tann 14. juli 2005 móttækur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá

løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 8. juni 2005.

Tann 25. juli 2005 móttukur Almanastovan soljóðandi skriv frá Arbeiðsloysisskipanini:

"Viðvíkjandi fyrispurningi um útgjald

Arbeiðsloysisskipanin hevur tann 18.07.2005 móttikið fyrispurning tykkara viðvíkjandi umsøkjara.

Í hesum sambandi kann arbeiðsloysisskipanin upplýsa fylgjandi:

Hevur fingið útgaldið kr. 11.711,28 í arbeiðsloysisstuðli seinastu 5 vikurnar

Viðmerkingar:

Umsøkjari hevur ein dagsats áljóðandi kr. 557,68.

Skeið 09/2005 er skert vegna frítíðarløn."

Tann 1. august 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 08.07.05 og umsókn innkomin 14.07.05 og váttan frá ALS 25.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 08.06.05 til 10.07.05 við kr. 2.623,- um vikuna írokna frátíðarløn og er hetta samb. váttan frá ALS.

Útrokningargrundarlagið er $11.711,28/25 \times 5 = 2.342,-$. Íroknað frítíðarløn gevur hetta kr. 2.623,- um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður avgerðin send umsøkjaranum. Brot úr skrivinum er soljóðandi:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 08-06-2005 til 08-07-2005 við kr. 2.623,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Tað framgongur av skrivinum frá Arbeiðsloysisskipanini, dagfest 25. juli 2005, at Almanastovan hevur sett ALS fyrispurning um inntøkuna hjá umsøkjaranum.

Sambært § 24, stk. 1 í dagpeningalógini kann Almanastovan innheinta neyðugar upplýsingar frá viðkomandi myndugleikum. Tað er í tráð við hesa áseting, at Almanastovan innheintar upplýsingar uttan samtykki frá umsøkjara í dagpeningamálum.

Skriv við fyrispurningi frá Almanastovuni til Arbeiðsloysisskipanina liggur ikki í málinum. Einki notat liggur heldur í málinum um, at fyrispurningurin er settur telefoniskt. Almanastovan hevur notatskyldu sambært § 6, stk. 1 í innlitslógini, men í hesum førinum síggjast upplýsingarnir um inntøku í skrivinum frá Arbeiðsloysisskipanini og tí meti eg ikki, at tað var neyðugt at gera notat um hetta málsviðgerðarstig, jb. § 6, stk. 1, síðsta punktum í innlitslógini.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsóknin er móttikin, til avgerð verður tikin, er 20 dagar.

Mál nr. 8

Í hesum málinum móttukur Almannaastovan triggjar læknaváttanir A um óarbeiðsføri frá einum manni, ið er 26 ára gamal. Tann 21. juni 2005 móttukur Almannaastovan fyrstu læknaváttanina. Í læknaváttanini stendur m.a.:

"Óarbeiðsføri: Fult

...

Eg meti sjúklingin óarbeiðsføran frá og við 17/06 til og við 23/06/05."

Tann 24. juni 2005 móttukur Almannaastovan ta næstu læknaváttanina. Í læknaváttanini stendur m.a.:

"Óarbeiðsføri: Fult

...

Eg meti sjúklingin óarbeiðsføran frá og við 24/6 til og við 30/6-05."

Tann 1. juli 2005 móttukur Almannaastovan ta síðstu læknaváttanina. Í læknaváttanini stendur m.a.:

"Óarbeiðsføri: Fult

...

Eg meti sjúklingin óarbeiðsføran frá og við 1/7 til og við 5/7-05."

Tann 20. juli 2005 móttukur Almannaastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsóknin er dagfest 1. juli 2005. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 17. juni 2005.

Tann 20. juli 2005 móttukur Almannaastovan inntøkuváttan frá arbeiðsgevara. Í váttanini verður upplýst, at frá 12/05-2005 til og við 16/6-2005 hevur umsøkjarin arbeitt tilsamans 161 tímar, og inntøkan hevur verið kr. 16.351,10 í hesum tíðarskeiðnum. Fyrsti fráverudagur var 17. juni 2005. Hendan dagin arbeiddi hann tó 3 tímar.

Tann 2. august verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin ml. 21. juni og 11. juli og umsókn innkomin 20. juli 2005.

Dagpeningur er játtaður frá 17.06.05 til 05.07.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr. 16.531/25) \times 5 = 3.270$. Íroknað frítíðarløn gevur hetta 3.613,- um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður avgerðin send umsøkjaranum. Í skrivinum stendur m.a.:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 17-06-2005 til 05-07-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgaldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 2. august 2005 verður ein rokning til arbeiðsgevara útskrivað á Almannastovuni. Rokningin er fyri 1. og 2. fráverudag. Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er tikin, er 14 dagar.

Mál nr. 9

Tann 26. apríl 2005 móttekur Almannastovan læknaváttan A viðvíkjandi óarbeiðsføri hjá einum 40 ára gomlum manni. Í læknaváttanini verður skrivað, at læknin metir umsøkjaran at verða óarbeiðsføran frá og við 18/04-05 til og við 22/4-05. Teigurin viðvíkjandi, hvørt óarbeiðsførið er fult er ikki útfylltur. Eingin frágreiðing er um sjúkuorsøk ella diagnosu.

Tann 8. juli 2005 móttekur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 18. apríl 2005.

Tann 8. juli 2005 móttekur Almannastovan inntøkuváttan frá arbeiðsgevara. Inntøkuváttanin er dagfest 26. juni 2005. Í henni stendur, at umsøkjarin hevur arbeitt frá 07/03-2005 til og við 15/04-2005 í tilsamans 205 tímar, og hevur hetta tíðarskeiðið havt eina inntøku áljóðandi kr. 23.575,-. Viðmerkt er eisini, at fyrsti fráverudagur var 18. apríl 2005. Umsøkjarin hevur verið í starvi síðani 13. januar 2003.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 26.04.05 og umsókn innkomin 02.08.05. (*mín viðmerking: umsóknarblaðið er móttøkustemplað 08.07.05*)

Dagpeningur er játtaður frá 18.04.05 til 22.04.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr. 23.575/30) \times 5 = 3.929$.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um vikuna. Hann (hevur) tískil ikki rætt til meir enn kr. 3.613,-, um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður umsóknin játtað. Í skrivinum til umsøkjaran stendur m.a.:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 18-04-2005 til 22-04-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgaldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 2. august 2005 verður rokning útskrivað til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. fráverudag. Rokningin er áljóðandi kr. 1445,20.

Mín viðmerking:

Læknin hefur í hesum málinum ekki upplýst, hvört óarbeiðsfærið var fult. Hetta er ekki í trád við § 23, stk. 2 í dagpeningalógini.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er tikin, er 26 dagar.

Mál nr. 10

Tann 12. juli 2005 móttukur Almennastovan læknaváttan B, skrivað av einum lækna á skaðastovu í samband við arbeiðsskaða. Talan er um ein 27 ára gamlan mann. Í læknaváttanini stendur m.a.:

"Óarbeiðsfæri er: Fult

...

Læknin metir umsøkjaran vera óarbeiðsfæran frá og við 8/7-2005 til og við 1/8-2005."

Tann 20. juli 2005 móttukur Almennastovan umsókn um dagpening vegna arbeiðsskaða. Umsøkjarin er tryggjaður fyri arbeiðsskaða. Umsøkjarin hefur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 8. juli 2005.

Tann 20. juli 2005 móttukur Almennastovan inntøkuváttan frá arbeiðsgevara. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hefur arbeitt frá 03/06-2005 til og við 07/07-2005 í tilsamans 231 tímar, og inntøkan í hesum tíðarskeiði var áljóðandi kr. 26.218,-. Harumframt er eisini upplýst, at umsøkjarin hefur verið í starvi síðani 1/12-1997, og at fyrsti fráverudagur var 8. juli 2005.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 12.07.05 og umsókn innkomin 20.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 08.07.05 til 21.07.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr.26.218/25) \times 5 = 5.244$.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um vikuna. Hann (hefur) tiskil ikki rætt til meir enn kr. 3.613,-, um vikuna.

Orsaka av at talan er um arbeiðsskaða, skal Almennastovan gjalda fyri teir fyrstu 14 dagarnar. Hetta er orsaka av at tryggingin fyrst tekur við eftir 14 dag."

Tann 2. august 2005 verður eisini soljóðandi notat skrivað í málið:

"Eftir at hava eftirkanna í T&S um umsøkjarin hefur havt løn í sjúkutíðarskeiðinum visir tað seg at umsøkjarin hefur fingið fulla løn fyri juli 2005.

Vitandi um at SMS hefur serligar reglur, tá tað kemur til arbeiðsskaðar havi eg í dag kontakta SMS fyri at fáa greiði á hví hann hefur fingið løn meðan hann er sjúkur.

Frágreiðingin er at tey ikki vildu hava hann at ganga uttan løn meðan viðgerðin fór fram á Almennastovuni og tryggingini. Tá Almennastovan og tryggingin fara at veita honum pening verður hann trektur í løn hjá SMS.

Kvinnan eg tosaði við boðaði frá at umsøkjarin verður trektur í løn fyri august mánaða. Eisini boðaði hon frá, at skriv var komi frá tryggingini um at tey vóru í gongd við at viðgera málið."

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi umsókn tygara um dagpening, dagfest 18.07.05.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Tygum søkja um dagpening í samband við skaða. Sambært dagpeningalógini hevur persónur sum hevur rætt til tryggingardagpening, ikki rætt til sjúkradagpening eftir § 2, stk. 3 í dagpeningalógini.

Tá talan er um tryggingarskaða, tekur tryggingin vanliga við frá 15. degi.

Av tí at talan er um skaða, hava vit játtað tygum dagpening frá 08.07.05 til 21.07.05. Tygum verða biðin um at seta tygum í samband við Tryggingarfelagið Føroyar, fyri at kanna um talan er um tryggingarskaða.

Tygum verða biðin um at senda okkum avrit av svarskrivinum frá Tryggingarfelagnum Føroyar so at málið kann verða endaliga avgreitt.

Víst verður til Dagpeningalógina.

Løgtingslóg nr. 74. frá 08. mai 2001 um dagpening vegna sjúku v.m.

Rætturin til dagpening

Orsøkir

§ 2, stk. 3. Dagpeningur verður tó ikki veittur í tann mun viðkomandi, sambært lóg, **trygging** ella sáttmála, frá arbeiðsgevara ella øðrum, hevur rætt til løn undir sjúku v.m. ella aðrar veitingar, sum eru endurgjald fyri mista inntøku vegna sjúku v.m.

Henda avgerð kann innan 4 vikur kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postboks 45, 110 Tórshavn."

Tann 2. august verður rokning útskrivað til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. fráverudag áljóðandi kr. 1445,20.

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi avgerð send umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 08-07-2005 til 21-07-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjalding.

Játtanin er tó givin við fyrivarni sambært § 2 stk. 3 í dagpeningalógini, sum er soljóðandi:

Dagpeningur verður tó ikki veittur í tann mun viðkomandi, sambært lóg, trygging ella sáttmála frá arbeiðsgevara ella øðrum, hevur rætt til løn undir sjúku v.m. ella aðrar veitingar, sum eru endurgjald fyri mista inntøku vegna sjúku v.m.

Dagpeningurin er útroknaður við støði í upplýsingum frá arbeiðsgevara tygara.

Grundarlagið fyri útrokningarnar av dagpeninginum er vanliga 5 tær seinastu vikurnar undan fráveruni. Í serligum førum kann eitt annað tíðarskeið tó ligga til grund fyri útrokningini (§ 8 í dagpengalógini). Dagpeningur verður útgoldin fyri allar vanligar arbeiðsdagar, t.v.s. at leygar-, sunnu- og halgidagar ikki geva rætt til dagpening.

Dagpeningaveitingin er væntaða mista arbeiðsinntøkan, tó í mesta lagi 80% av lønini sambært sáttmála millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag (§ 9).

Um tygum framhaldandi eru sjúk/ur aftaná omarfyrinevnda tíðarskeið, skulu tygum venda tygum til lækna og senda inn eina nýggja læknávátan.

Eru tygum arbeiðsleys/ur, skal avrit av hesum brævi sendast til Arbeiðsloysisskipanina.

Um tygum hava spurningar til omanfyri standandi ella eru í iva um útrokningargrundarlagið ella annað, eru tygum vælkomin til at seta tygum í samband við undirritaða/u ella deildina hjá Almannastovuni í økinum, har tygum búgva.

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Sambært § 19 í dagpeningalógini hava persónar, hvørs mál eru fráboðað Vanlukkutryggingarráðnum sum arbeiðsskaðamál, rætt til dagpening eftir vanligu reglunum í lógini, tvs. dagpening í upp til 40 vikur.

§§ 23 og 27 í vanlukkutryggingarlógini eru soljóðandi:

"§ 23. Dagpengene løber fra den 15. dag efter ulykkestilfældets indtræden, jfr. dog § 27.

...

§ 27. Der ydes ikke dagpenge efter denne anordning for en periode, hvor der ydes dagpenge efter den færøske dagpengelov. Almannastovan giver på begæring Føroya Vanlukkutrygging de fornødne oplysninger til afgørelser efter denne bestemmelse."

Í hesum máli verður umsókn um dagpening lutvíst noktað. Vísandi til § 19 í dagpeningalógini og §§ 23 og 27 í vanlukkutryggingarlógini meti eg hesa avgerðina verða skeiva. Eg skal tí mæla til, at hetta málið verður tikið upp aftur til viðgerðar.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er tikin, er 13 dagar.

Mál nr. 11

Tann 17. juni og 27. juni 2005 er læknaváttan A stemplað, sum móttikin á Almannastovuni. Váttanin er dagfest 10. juni 2005 og er viðvíkjandi óarbeiðsføri hjá einum manni, ið er 60 ára gamal. Læknin metir umsøkjaran óarbeiðsføran frá og við 6. juni 2005 til og við 10. juni 2005. Annars upplýsir læknin, at fráveran er íkomin av "sjúku annars", og at óarbeiðsførið er fult.

Tann 22. juli 2005 móttukur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 6. juni 2005.

Hjálagt umsóknini er soljóðandi skriv frá umsøkjaranum, dagfest 13. juli 2005:

„Viðvíkjandi umsókn um dagpening.

Eg vil her gera vart við, at eg ikki sjálvur fekk at vita hvussu leingi eg skuldi verða sjúkrameldaður. Eg ringdi fleiri ferðir á sjúkrahúsið at spyrja, men eg fekk onki at vita. Men tá eg framvegis onki hevði fingið at vita um, hvussu leingi eg skuldi verða sjúkrameldaður, fór eg tí til arbeiðis aftur mánadagin vikuna eftir. So eg var heima frá arbeiði í eina viku, viku 23."

Tann 22. juli 2005 móttukur Almannastovan inntøkuváttan frá arbeiðsgevara. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt seinastu 5 vikurnar frá 2/5-2005 til og við 3/6-2005 í tilsamans 182 tímar. Inntøkan hetta tíðarskeiðið hevur verið kr. 23.660,- uttan fritíðarløn. Fyrsti fráverudagur var 6. juni 2005, og umsøkjarin hevur starvast hjá arbeiðsgevaranum síðani 1. juli 2003.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 17.06.05 og umsókn innkomin 22. juli 2005.

Dagpeningur er játtaður frá 06.06.05 til 10.06.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr.23.660/25) \times 5 = 4.732$.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengmóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um vikuna. Hann hevur tískil ikki rætt til meir enn kr. 3.613,-, um vikuna."

Tann 3. august verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 06-06-2005 til 10-06-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 2. august 2005 verður ein rokning útskrivað til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. fráverudag áljóðandi kr. 1445,20. Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsóknin er móttikin, til avgerð er tikin, er 12 dagar.

Mál nr. 12

Tann 27. juni 2005 móttukur Almennastovan læknávátan A, viðvíkjandi óarbeiðsføri hjá einari kvinnu, ið er 64 ára gomul. Læknin upplýsir, at umsøkjarin er skurðviðgjørður 22.06.2005. Læknin metir umsøkjaran óarbeiðsføran frá og við 22.06.2005 til og við 07.08.2005. Í læknávátanini stendur eisini, at óarbeiðsførið hjá umsøkjaranum er fult.

Tann 15. juli 2005 móttukur Almennastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 22. juni 2005.

Tann 15. juli 2005 móttukur Almennastovan inntøkuvátan frá Arbeiðssloysisskipanini. ALS upplýsir, at umsøkjarin hevur verið í skipanini frá 18/5-2005 til og 21/6-2005, og hevur hetta tíðarskeiðið havt eina inntøku áljóðandi kr. 10.236,00.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknaváttan innkomin 27.06.05 og umsókn innkomin 15.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 22.06.05 til 07.08.05 við kr. 2.293,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr.10.236/25) \times 5 = 2.047$. Íroknað frítíðarløn gevur hetta 2.293,- um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 22-06-2005 til 05-08-

2005 við kr. 2.293,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgaldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Samlaða málsviðgerðatíðin, frá tí at umsóknin er móttikin til avgerð er tikin, er 19 dagar.

Mál nr. 13

Tann 15. juli 2005 verður læknáváttnan B viðvíkjandi framhaldandi og langtíðarhjálp eftir dagpeningalógini móttikin á Almannastovuni. Talan er um óarbeiðsføri hjá einum 49 ára gomlum manni. Í læknáváttnanini stendur m.a.:

„Óarbeiðsføri er: Fult

...

Fyrsti sjúkradagur var 11/07-2005.

Eg meti sjúklingin óarbeiðsføran til 21/8-2005."

Tann 22. juli 2005 móttækur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 11. juli 2005.

Tann 22. juli 2005 móttækur Almannastovan inntøkuváttan fyri sjófólk frá arbeiðsgevaranum. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur verið við skipi frá 07/06-2005 til og við 11/07-2005 í tilsamans 35 dagar. Inntøkan hetta tíðarskeiðið hevur verið kr. 25.624,82. Um umsøkjarin ikki gjørdist sjúkur skuldi hann verið farin umborð aftur 14.07.2005.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Læknáváttnan innkomin 15.07.05 og umsókn innkomin 22.07.05.

Dagpeningur er játtaður frá 14.07.05 (tá hann ætlandi skuldi til skips aftur og hevur ikki inntøkumiss fyrr enn tá) til 21.08.05 við kr. 3.613,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr.25.625/25) \times 5 = 5.125,-$.

Smb. dagpengalógini § 9, stk. 2 rakar dagpengamóttakarinn dagpengahámarki á kr. 3.613,- um vikuna. Hann hevur tískil ikki rætt til meir enn kr. 3.613,-, um vikuna."

Tann 2. august 2005 verður rokning til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. fráverudag útskrivað í málinum.

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 14-07-2005 til 19-08-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgaldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er tikin, er 12 dagar.

Mál nr. 14

Tann 14. juli 2005 móttukur Almanastovan umsókn um dagpening vegna sjúku frá einari kvinnu, ið er 54 ára gomul. Umsøkjarin hevur útfylt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 22. juni 2005.

Tann 14. juli 2005 móttukur Almanastovan inntøkuváttan. Arbeidsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt frá 7/6-2005 til og við 12/7-2005 í tilsamans 73 tímar. Inntøkan hetta tíðarskeiðið var áljóðandi kr. 7.570,- uttan frítíðarløn. Fyrsti fráverudagur var 12/7-2005.

Tann 20. juli 2005 móttukur Almanastovan læknaváttan A um óarbeiðsføri. Í læknaváttanini stendur m.a. soleiðis:

"Óarbeiðsføri er: Fult

...

Læknin metir umsøkjaran óarbeiðsføran frá og við 12.07.05 til og við 24.07.05."

Tann 22. juli 2005 móttukur Almanastovan læknaváttan B viðvíkjandi framhaldandi og langtíðarhjálp eftir dagpeningalógini. Í læknaváttanini stendur m.a. hetta:

"Óarbeiðsføri er: Fult

...

Læknin metir umsøkjaran óarbeiðsføran 12/7-2005 til og við 31/7-2005."

Tann 1. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Umsókn innkomin 14.07.05 og læknaváttan innkomin 22.07.05.

Dagpeningur er játtaður sambært læknaváttan frá 12.07.05 til 31.07.05 við kr. 1.696,- um vikuna írokna frítíðarløn.

Útrokningargrundarlagið er $(kr.7.570/25) \times 5 = 1.514,-$. Íroknað frítíðarløn gevur hetta kr. 1.696,- um vikuna."

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 12-07-2005 til 29-07-2005 við kr. 1.696,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Tann 1. august 2005 verður rokning til arbeidsgevaran útskrivað fyri 1. og 2. sjúkradag. Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð verður tikin, er 20 dagar.

Mál nr. 15 – J.nr.: 2004-10/1034

Tann 19. apríl 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan A um óarbeiðsfæri hjá einum 67 ára gomlum manni, frá kommunulækna. Læknin sjúkrameldar umsækjara frá 18/4-2005 til og við 27/5-2005 vegna sjúku annars. Upplýst verður, at óarbeiðsfæri er fult.

Tann 26. apríl 2005 móttækur Almennastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsækjari hefur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá lóntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at frávera byrjaði 18. apríl 2005.

Tann 26. apríl 2005 móttækur Almennastovan inntökuváttan frá arbeiðsgevara. Arbeiðsgevari upplýsir, at umsækjari hefur arbeiðt hjá honum seinastu fimm vikurnar frá 14/3-2005 til og við 15/4-2005 í tilsamans 156 tímar. Inntøkan hetta tíðarskeiðið hefur verið áljóðandi kr. 17.813,64 uttan frítíðarløn. Fyrsti fráverudagur var 18/4-2005, og umsækjari hefur verið í starvi síðani uml. 1997-1998.

Tann 3. maí 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Umsókn og læknaváttan innkomin 26.04.05.

Dagpeningur játtaður frá 18.04.05 til 27.04.05 við kr. 3613,- um vikuna.

Grundarlag 17.813,64/25 dagar"

Tann 3. maí 2005 verður ein rokning til arbeiðsgevara útskrivað fyri 1. og 2. sjúkradag hjá umsækjara um áljóðandi kr. 1.445,20.

Tann 8. júní 2005 móttækur Almennastovn læknaváttan A frá lækna á sjúkrahúsi. Umsækjari verður sjúkrameldaður frá og við 6/6-2005 til og við 20/6-2005. Óarbeiðsfæri er fult.

Tann 27. júní 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B um framhaldandi og langtíðarhjálp eftir dagpeningalógini frá kommunulækna. Umsækjari verður sjúkrameldaður frá og við 18/4-2005 til og við 1/7-2005. Upplýst verður, at óarbeiðsfæri er fult.

Tann 29. júní 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Longd til 01.07.05 samb. læknar T/S Kanna.....

Er Fólkapensionist.....OBS"

Tann 25. júlí 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Umsækjari verður sjúkrameldaður frá og við 18/4-2005 til og við 2/9-2005. Óarbeiðsfæri er fult.

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Dagpeningur er longdur til 02.09.05 sambært læknaváttan. Havi eftirkannað T&S um umsækjari hefur havt inntøku í sjúkratíðarskeiðinum og er eingin inntøka.

Hetta er síðsta leinging. Umsækjari hefur ikki rætt til dagpening eftir 02.09.05, tá hann her rakar 20 vikurs markið."

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsækjara um:

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 18-04-2005 til 27-05-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgoldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

Játtanin er tó givin við fyrivarni sambært § 2 stk. 3 í dagpeningalógini, sum er soljóðandi:

Dagpeningur verður tó ikki veittur í tann mun viðkomandi, sambært lóg, trygging ella sáttmála frá arbeiðsgevara ella øðrum, hevur rætt til løn undir sjúku v.m. ella aðrar veitingar, sum eru endurgjald fyri mista inntøku vegna sjúku v.m.

Dagpeningurin er útroknaður við støði í upplýsingum frá arbeiðsgevara tygara.

Grundarlagið fyri útrokningarnar av dagpeninginum er vanliga 5 tær seinastu vikurnar undan fráveruni. Í serligum førum kann eitt annað tíðarskeið tó ligga til grund fyri útrokningini (§ 8 í dagpengalógini). Dagpeningur verður útgoldin fyri allar vanligar arbeiðsdagar, t.v.s. at leygar-, sunnu- og halgidagar ikki geva rætt til dagpening.

Dagpeningaveitingin er væntaða mista arbeiðsinntøkan, tó í mesta lagi 80% av lønini sambært sáttmála millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag (§ 9).

Um tygum framhaldandi eru sjúk/ur aftaná omanfyrinevnda tíðarskeið, skulu tygum venda tygum til lækna og senda inn eina nýggja læknávátan.

Eru tygum arbeiðsleys/ur, skal avrit av hesum brævi sendast til Arbeiðsloysisskipanina.

Um tygum hava spurningar til omanfyri standandi ella eru í iva um útrokningargrundarlagið ella annað, eru tygum vælkomn til at seta tygum í samband við undirritaða/u ella deildina hjá Almannastovuni í økinum, har tygum búa.

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Av notatunum í málinum skilst, at dagpeningajáttanin verður longd so hvørt sum fleiri læknávátanir verðar sendar Almannastovuni. Avgjerð um at játta dagpening verður tikin 3. mai og rokning til arbeiðsgevaran verður útskrivað sama dag.

Tað verður viðmerkt í málinum, at umsøkjarin er fólkapensjónistur. Umsøkjarin er 67 ár. Sambært § 12, stk. 2, 2. pkt. í dagpeningalógini hava persónar, ið fáa fólkapensjón, rætt til dagpening í 20 vikur í einum 12 mánaða skeiði. Eg havi tí onga viðmerking til avgerðina hjá Almannastovuni hesum viðvíkjandi.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð er fráboðað umsøkjaranum, er umleið 3 mánaðir. Hetta kann tykjast sum long málsviðgerðartíð, men í veruleikanum er málsviðgerðartíðin 14 dagar frá móttøkuni av umsóknini, til avgerð verður tikin um at játta dagpening. Eg havi tí onga viðmerking til hesa málsviðgerðartíð.

Mál nr. 16

Tann 18. juli 2005 móttækur Almannastovan læknaváttan B viðvíkjandi framhaldandi og langtíðarhjálp eftir dagpeningalógini. Talan er um ein 33 ára gamlan mann. Upplýst verður, at óarbeiðsføri er fult. Tíðarskeiðið fyri óarbeiðsføri er ikki upplýst í læknaváttanini.

Tann 22. juli 2005 móttækur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 15. juli 2005.

Tann 22. juli 2005 móttækur Almannastovan inntøkuváttan arbeiðsgevarans. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt frá 13/6-2005 til og við 15/7-2005 í tilsamans 241,5 tímar. Fyrsti fráverudagur var 15. 07.05, og umsøkjarin hevur verið í starvi síðani 07.03.05.

Tann 1. august 2005 sendir Almannastovan telefaks til viðkomandi kommunulækna, tí tað vísir seg, at læknin hevur gloymt at skriva tíðarskeiðið fyri sjúkrameldingina í læknaváttanina. Telefaksið er skrivað á ein standardformular.

Mín viðmerking:

Hetta er tað seinasta sum er hent í málinum, sum sostatt ikki er endaliga avgreitt, tá ið umboðsmaðurin móttók hesi 20 málini frá Almannastovuni í august 2005.

Mál nr. 17

Tann 3. mars 2005 móttækur Almannastovan læknaváttan A frá kommunulækna viðvíkjandi óarbeiðsføri hjá einari 28 ára gamlari kvinnu. Í læknaváttanini stendur m.a.:

„Óarbeiðsføri er: Fult

...

Eg meti sjúklingin óarbeiðsføran frá og við 02.03.05 til og við 10.03.05.

...

Fráveran er íkomin av:

...

Skaða í ferðslu“

Tann 4. mars 2005 móttækur Almannastovan umsókn um dagpening. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 2. mars 2005.

Tann 4. mars 2005 móttækur Almannastovan inntøkuváttan arbeiðsgevarans. Arbeiðsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt frá 27/1-2005 til og við 2/3-2005 í tilsamans 165,35 tímar. Inntøkan í hesum tíðarskeiði var áljóðandi kr. 16.886,07. Fyrsti sjúkradagur var 2. mars 2005, og umsøkjarin hevur verið í hesum starvi síðani 20/12-2000.

Tann 9. mars 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B viðvíkjandi framhaldandi og langtíðarhjálpi eftir dagpeningalógini. Læknin metir sjúklingin framhaldandi óarbeiðsfæran til og við 20.03.2005, og at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 11. mars 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Umsókn og læknaváttan komin 04.03.05.

Dagpeningur játtaður frá 02.03.05 til 10.03.05 við kr. 3613,- um vikuna.

Grundarlag 16.886,07,- kr. 25 dagar."

Tann 11. mars 2005 verður rokning útskrivað fyri 1. og 2. sjúkradag til arbeiðsgevaran áljóðandi kr. 1.350,80.

Tann 21. mars 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Longd til 20.03.05 samb. lækn. T/S kannað."

Tann 21. mars 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Umsøkjarin verður nú sjúkrameldaður frá og við 02.03.05 til og við 31.03.05. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 30. mars 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Longd til 31.03.05 samb. lækn. T/S kannað um løn og dp. goldin samstundis."

Tann 31. mars 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Læknin metir sjúklingin óarbeiðsfæran frá og við 02.03.05 til og við 15.04.05. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 8. apríl 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Leinging av dagpeningi til 15.04.05 samb. lækn. T/S kannað. Lvt er goldin.

Kannað T/S um løn og DP er goldin samstundis."

Tann 15. apríl 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Læknin metir sjúklingin framhaldandi óarbeiðsfæran til og við 19.05.2005. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 27. apríl 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Longd til 19.05.05 samb. lækn. T/S kannað."

Tann 18. mai 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Læknin metir sjúklingin framhaldandi óarbeiðsfæran til og við 19.07.2005. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 31. mai 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Longd til 19.07.05 samb. lækna T/S kannað"

Tann 19. juli 2005 móttækur Almennastovan læknaváttan B frá kommunulækna. Læknin metir sjúklingin framhaldandi óarbeiðsfæran til og við 19.08.05. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 2. august verður soljóðandi notat skrivað:

"Dagpeningurinn er longdur fram til 19.08.05 sambært læknáváttni. Havi eftirkannað T&S um ... hefur havt inntøku í sjúkraskeiðinum og tað hefur hon ikki."

Tann 3. august 2005 verður umsóknin játtað fyri tíðarskeiðið, ið er nevnt í fyrstu læknáváttnini, og soljóðandi bræv verður sent umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi dagpeningi vegna sjúku/skaða

Vísandi til umsókn tygara um dagpening/leingjan av dagpeningaskeiðnum verður við hesum sagt frá at, at avgjørt er at játta tygum dagpening í tíðarskeiðnum frá 02-03-2005 til 10-03-2005 við kr. 3.613,00 fyri hvørja heila arbeiðsviku. Her er íroknað frítíðarløn, sum ikki verður útgaldin, men fer í grunn til seinni útgjaldingar.

...

Um tygum framhaldandi eru sjúk/ur aftaná omarfyrinevnda tíðarskeið, skulu tygum venda tygum til lækna og senda inn eina nýggja læknáváttni.

...

Avgerðin kann innan 4 vikur frá tí tygum hava móttikið hetta skriv kærast til Føroya Kærustovni, Skálatrøð 20, Postsmoga 45, 100 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Sjúkrameldingin verður longd fleiri ferðir og sum skilst á notatunum sum verða skrivað, verður dagpeningur játtaður, so hvørt sum læknáváttnin verða sendar Almennastovuni.

Játtanarbrævið er dagfest 3. august 2005, men vísir bert til tað fyrsta tíðarskeiðið av sjúkrameldingini. Men sum sæst á notatunum, so verður dagpeningur játtaður fyri alla sjúkrameldingina. Eg skal í hesum sambandi vísa til viðmerkingar mínar til mál nr. 15.

Samlaða málsviðgerðartíðin, frá tí at umsókn er móttikin, til avgerð verður fráboðað umsøkjaranum, er umleið 5 mánaðir. Hetta kann tykjast long málsviðgerðartíð, men í veruleikanum er málsviðgerðartíðin 8 dagar. Tað vil siga frá tí, at umsókn kemur inn, til avgerð verður tikin. Eg havi tí onga viðmerking til hesa málsviðgerðartíð.

Eg havi lagt til merkis, at Almennastovan í hesum málinum, hóast fult dagpeningaútgjald, einans hefur kravt arbeiðsgevaran eftir 1350,80 kr. fyri 1. og 2. sjúkradag, meðan tað í øðrum málum eru kravdar 1445,20 kr. fyri somu dagpeningaupphædd.

Mál nr. 18

Tann 19. juli 2005 móttekur Almennastovan læknáváttni B frá yvirlækna. Talan er um leingjan av sjúkradagpeningi. Umsøkjarin er sjúkrameldaður frá og við 07.01.05 til og við 31.10.05. Upplýst verður, at óarbeiðsfærið er fult.

Tann 1. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Leinging av dagpeningi til 13.10.05 samb. læknáváttni. Kannað T&S um løn og DP er goldin samstundis. Er sjúkraskrivaður til 31.10.05, men hefur fingið rakar fult skeið tann 13.10.05."

Tann 1. august 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Tygum hava fingið dagpening játtaðan frá: 07.01.05 til 13.10.05.

Sambært § 12, stk.2 í dagpeningalógini kann dagpeningur í mesta lagi veitast í 40 vikur tilsamans.

Um tygum framhaldandi eru óarbeiðsfør/ur aftaná tann 13.10.05 hava tygum møguleika at søkja um forsorgarhjálp.

Um so er at tygum hava spurningar hesum viðvíkjandi, eru tygum vælkomín at ringja til Almannastovuna, tlf. 35 35 10, og biðja um forsorgardeildina.

Er talan um skaða, skulu tygum eisini venda tygum til Tryggingarfelagið Føroya, Kongabrugvin, Postsmoga 329, 110 Tórshavn, tlf. 34 56 00.

Hjálagt er avrit av § 12 í dagpeningalógini."

Mín viðmerking:

Málsviðgerðartíðin er sostatt 13 dagar, og havi eg ongar viðmerkingar til hetta.

Mál nr. 19

Tann 13. juli 2005 móttetur Almannastovan læknaváttan A viðvíkjandi óarbeiðsføri hjá 62 ára gomlum manni. Læknin metir, at umsøkjarin er óarbeiðsførur frá og við 11/7-2005 til og við 17/7-2005. Upplýst verður, at óarbeiðsførið er fult, og at fráveran er íkomin av sjúku annars.

Tann 18. juli 2005 móttetur Almannastovan umsókn um dagpening vegna sjúku. Umsøkjarin hevur útfyllt standard umsóknarblað um dagpening frá løntakara í samband við sjúku og skaða. Upplýst verður, at fráveran byrjaði 11. juli 2005.

18. juli 2005 móttetur Almannastovan inntøkuváttan. Arbeidsgevarin upplýsir, at umsøkjarin hevur arbeitt frá og við 30/6-2005 til og við 3/7-2005 í tilsamans 8,24 tímar. Inntøkan hetta tíðarskeiðið hevur verið kr. 868,05. Eisini er upplýst, at umsøkjarin hevur verið í hesum starvi síðani juni 2001, og at fyrsti fráverudagur var 11.07.2005. Arbeidsgevarin hevur harafturat skrivað soljóðandi viðmerking í inntøkuváttanina:

"Hevur fingið frá ALS. Virkið ligið stilt í perioduni, vika 27 í feriu."

Tann 2. august 2005 verður soljóðandi áheitan send til ALS:

„Áheitan um 5 vikursvátan fyri umsøkjaran. Tíðarskeið 30.05.05-03.07.05"

Tann 2. august 2005 verður umsóknin fyribils noktað og soljóðandi bræv sent umsøkjaranum:

"Vísandi til umsókn um dagpening, dagfest 18.juli 2005, vegna sjúku.

Tygum hava søkt um dagpening, vegna tess, at tygum eru sjúkrameldaður frá 11.07.05 til 17.07.05.

Sambært arbeidsgevaraváttan frá Føroya Fiskavirking hava tygum bert arbeitt í 8,24 tímar 5 tær seinastu vikurnar undan fráveruni, vegna at virkið hevur ligið stilt í perioduni.

Sambært treytunum í Dageningalógini § 7, skulu tygum hava arbeitt minst 20 tímar 5 tær seinastu vikurnar fyri at fáa dagpening og § 9, stk. 4 ásetur minsta mark fyri útgjald.

Tygum lúka hvørki treytirnar í § 7 ella § 9, stk. 4 og hava tygum tí í verandi løtu ikki rætt til dagpening.

Vitandi um at tygum hava fingið útgjald frá ALS tær 5 vikurnar undan fráveruni hevur Almannastovan d.d. biðið ALS um eina 5 vikurs vátan uppá inntøku. Tá henda vátan kemur frá ALS verður málið tikið upp aftur til nýggja viðgerð og fáa tygum tá dagpening treyta av at inntøkan kemur uppum ein vikusats yvir kr. 361,-.

Viðlagt er avrit av Dagpeningalógini § 7 og § 9.

Henda avgerð kann innan 4 vikur kærast til Føroya Kærustovn, Skálatrøð 20, Postboks 45, 110 Tórshavn."

Mín viðmerking:

Í hesum máli verður umsókn um dagpening fyribils noktað. Tá ið ein umsókn verður noktað, skal umsøkjari hava eina grundgeving fyri hesum sambært § 21 í Fyrisitingarlógini. Eftir mínari meting verður nøktandi grundgeving og kæruegleiðing givin í skrivinum, dagfest 2. august 2005.

Mál nr. 20

Tann 22. juli 2005 móttekur Almanastovan læknávátan B. Í læknávátanini stendur m.a. soljóðandi:

"Fyrsti sjúkradagur var frá og við 06.12.04 Lønj. st.

Eg meti sjúklingin framhaldandi óarbeiðsføran til og við 31.08.05."

Upplýst verður ikki, hvørt óarbeiðsføri er fult.

Umsókn og inntøkuvátan arbeiðsgevarans liggja ikki í málinum.

Tann 3. august 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Leinging av dagpeningi til 31.08.05 samb. læknávátan. Kannað T&S um løn og dagpening er goldin rættstundis. Læknávátan er goldin.

OBS! hefur nú fingið sjúkradagpening samanlagt í 145 dagar íroknað Lønjavningarstovan."

Onki játtanarskriv liggur í málinum.

Mín viðmerking:

Sum skilst av notatinum, dagfest 3. august 2005, hefur umsøkjari fingið játtað dagpening nakað síðani, og nú er dagpeningur játtaður fram til 31.08.05 sambært læknávátanini, dagfest 22. juli 2005.

Út frá teimum skjølum, sum liggja í málinum, er trupult at síggja, hvussu málgongdin annars hefur verið í málinum.

c. Samandráttur og niðurstøða

Í teimum dagpeningamálum, sum eg havi eftirkannað, eru ongar upplýsingar viðvíkjandi teimum veruligu umstøðunum, sum ikki eru til fyrimuns fyri umsøkjaran. Tí er partshoyring sambært § 18, stk. 1 í Fyrisitingarlógini ikki viðkomandi í hesum málum.

Í samband við málsviðgerð av dagpeningamálum, hefur Almanastovan tilevnað standard umsóknarbløð til ávikavist løntakarar og sjálvstøðug vinnurekandi, standard inntøkuvátanir frá arbeiðsgevara og standard læknávátanir. Við umsóknarbløðunum fylgir ein nágreinilig skrivlig vegleiðing um, hvussu umsóknarbløðini verða útfyllt. Hetta ger tað lættari hjá umsøkjaranum og øðrum at geva Almanastovuni rættar upplýsingar.

Við hesum umsóknarbløðum meti eg, at Almanastovan gevur brúkaranum góða vegleiðing, og hetta vil vanliga føra við sær, at Almanastovan eisini fær eina nøktandi skjalprógvan og skjóta málsviðgerð í dagpeningamálum.

Sambært § 24, stk. 1 í dagpeningalógini kann Almanastovan útvega sær upplýsingar frá viðkomandi persónum, myndugleikum og feløgum, sum mugu metast at vera neyðugar fyri viðgerðina og avgerðina í málinum. Eg havi tí onga viðmerking til, at Almanastovan útvegar sær upplýsingar viðvíkjandi umsøkjaranum, sum hava týdning fyri viðgerðina av málinum, uttan at hava fingið samtykki frá honum.

Sambært § 23 í dagpeningalógini skal arbeðsinntøkan og starvssetanin skjalprógvast av arbeðsgevaranum, og óarbeðsfærið og longdin av hesum skal skjalprógvast við læknávátan.

Læknávátan um, at óarbeðsfærið er fult, longdina av hesum og sjúkuorsøk liggur í øllum málunum. Tó upplýsir læknin ikki í máli nr. 9, hvørt óarbeðsfærið umsøkjarans er fult. Í hesum føri átti Almanastovan at biðið um upplýsingar hesum viðvíkjandi.

Inntøkuvátan frá arbeðsgevara liggur í øllum málunum, uttan í málum nr. 18 og 20. Eg havi ikki fingið allar upplýsingar í hesum málum og vil við hesum biðja Almanastovuna um at senda mær allar upplýsingarnar.

Eg havi ongar viðmerkingar til, at Almanastovan nýtir standardskriv, tá avgerðir verða fráboðaðar, men treytin fyri hesum er, at skrivini verða tillagað tí einstaka málinum.

Eg skal eisini vísa á, at tað hevði verið rættast og best, um dagpeningaupphæddin varð útgreinað í avgerðarskrivinum, soleiðis at umsøkjarin sær, hvussu nógv hann fær útgoldið, og hvussu nógv fer í frítíðargrunn.

Í teimum málum, har dagpeningur verður noktaður lutvíst ella heilt, meti eg, at Almanastovan hevur givið umsøkjaranum nøktandi grundgeving og kærueggleiðing sambært §§ 21 og 24 í fyrisitingarlógini.

Sambært § 20, stk. 2 í dagpeningalógini skal arbeðsgevarin afturrinda landskassanum tær útreiðslur, ið standast av, at Almanastovan rindar 1. og 2. fráverudag, tó undantikið í teimum førum, har ongin arbeðsgevari er.

Tað er í tráð við hesa áseting, at Almanastovan útskrivar rokning til arbeðsgevaran fyri 1. og 2. fráverudag. Tað framgongur tó ikki av málunum, ið eg havi fingið til láns, at rokningin verður send til arbeðsgevaran, og rokningin verður ikki journaliserað í málið.

Í málunum nr. 6, 7 og 12 útfyllir ALS inntøkuvátan arbeðsgevarans, men er annars ikki at meta sum arbeðsgevari. Almanastovan sendir tí samsvarandi § 20, stk. 2 í dagpeningalógini ikki rokning fyri 1. og 2. fráverudag.

Sum heild er málsviðgerðin sera smidlig og viðgerðartíðin stutt.

4. Hjálpartól

Ein stórir partur av umsitingini hjá Almannastovuni fevnr um umsiting av veitingum sambært forsorgarlógini. Forsorgarlógin fevnr um nógvar ymiskar veitingar. Hetta kann verða alt frá vanligari forsorgarhjálpi til heimahjálpi og stuðul til fólk, ið bera brek við meira.

Tað vildi verið ov umfatandi at gjørt eina eftirkanning av øllum økjum innan forsorgarøkið, og tí hevur umboðsmaðurin valt at gera eina eftirkanning av 30 málum um hjálpartól, ið verða veitt sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini.

Fyri at fáa innlit í málsviðgerðina hjá Almannastovuni viðvíkjandi ávísnum størri og smærri veitingum sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, hevur umboðsmaðurin eftirkannað 10 mál viðvíkjandi gangistativum og kallitólum, 10 mál viðvíkjandi koyristólum, 5 mál viðvíkjandi stuðul til avlamisbil og 5 mál viðvíkjandi umbyggingum. Alt umsóknir, ið eru játtaðar sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini.

Tá ið Almannastovan tekur støðu til, um ein persónur hevur rætt til hjálpartól, skal Almannastovan fyri tað fyrsta kanna, hvørt talan er um ein avlamnan persón ella ein persón við varandi sjúku ella ellisbreki, jb. § 18, stk. 5 í forsorgarlógini. Almannastovan má í hesum sambandinum fáa til vega upplýsingar, ið kunnu prógva, at persónurin er avlamin, hevur varandi sjúku ella ellisbrek.

Tá ið hesin spurningur er avkláraður, skal Almannastovan gera eina meting av, hvørt tað hjálpartólið, ið umsøkjarin søkir um, er neyðugt fyri at viðkomandi kann útinna sítt arbeiði, um hjálpartólið kann betra munandi um sjúkuna/brekið, ella um hjálpartóli munandi kann lætta um gerandisdagin í heiminum hjá umsøkjaranum, jb. § 18, stk. 5 í forsorgarlógini.

a. Lógargrundarlagið v.m.

Í forsorgarlógini, "lovbekendtgørelse nr. 100 af 2. marts 1988 om offentlig forsorg, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 71 frá 11. november 2004" stendur m.a.:

"§ 1. Det offentlige er forpligtet til at komme enhver til hjælp, som ikke er i stand til at skaffe sig og sine det fornødne til livets ophold, samt til at yde den, der ikke selv kan afholde udgiften, hjælp til kur og pleje i sygdomstilfælde og til at yde hjælp i andre tilfælde, hvor det er bestemt i denne lov. Det skal herved tilstræbes i stedet for understøttelse at skaffe den, der søger hjælp, mulighed for erhvervsmæssigt arbejde eller om fornødent at yde hjælp til at udvikle eller genoprette hans erhvervsevne, således at han kan blive i stand til at forsørge sig selv og opfylde sine forpligtelser.

Stk. 2. Der skal efter regler, som fastsættes af Landsstyret, gives befolkningen vejledning om rettigheder efter den sociale lovgivning.

Stk. 3. Landsstyret kan fastsætte regler om, at der skal kunne ydes råd og vejledning i spørgsmål af forsorgsmæssig og personlig art.

...

§ 18. Når det anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling.

Stk. 2. Hvis det skønnes rimeligt ud fra den pågældendes økonomiske forhold, kan der ydes hjælp til anskaffelse af værktøj og arbejdsmaskiner, når det er af afgørende betydning for en person med nedsat erhvervsevne.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes hjælp til iværksættelse af selvstændig virksomhed. Hjælpen kan ydes som lån, når det findes rimeligt under hensyn til pågældendes fremtidige erhvervsmuligheder.

Stk. 4. Til invalidepensionister, der har en uudnyttet delvis erhvervsevne i behold, kan der ydes et rentefrit lån svarende til højst 2 års pension, når der herved kan opnås en varig forbedring af pågældendes erhvervsevne.

Stk. 5. Til personer med invaliditet eller varig sygdoms- eller aldersbetinget svagelighed kan der ydes støtte til heilivág, (ingen dansk tekst) hjælpemidler, herunder merudgifter til særlige beklædningsgenstande, som

- 1) er nødvendige for, at pågældende kan udøve et erhverv, eller
- 2) i væsentlig grad kan afhjælpe pågældendes lidelse, eller
- 3) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

Stk. 6. Landsstyret kan fastsætte nærmere regler om ydelse af hjælp efter stk. 1-5, íroknað reglur um egingjald og nær stuðul til hjálpitól kann veitast sum lán. (Ingen dansk tekst)

...

§ 36. Henvendelse om hjælp sker til kommunalbestyrelsen, der videresender ansøgningen til Landsstyrets Socialforvaltning, hvis det påhviler denne at træffe afgørelse i sagen, jf. § 33.

Stk. 2. Alle offentlige myndigheder skal uden betaling udfærdige de attester og udskrifter, der er nødvendige for en sags afgørelse. De i §33 nævnte myndigheder kan endvidere kræve enhver oplysning fra sygekasser, kommunalbestyrelser og arbejdsgivere. Landsstyret og Landsstyrets Socialforvaltning er endvidere berettiget til at lade optage retsligt forhør og kan begære bistand fra politiet og sysselmændene."

Kunngerð nr. 38 frá 22. mars 1993 um ráðgevingar- og vegleiðingarskyldu sambært forsorgarlógini er soljóðandi:

"Við heimild í § 1, stk. 2 og "Lov for Færøerne om offentlig forsorg" (forsorgarlógini), smb. lógarkunngerð nr. 100 frá 2. mars 1988, sum broytt við lóg nr. 154 frá 15. mars 1989, lóg nr. 392 og 393 frá 20. mai 1992 og lóg nr. 1075 frá 23. desember 1992, hefur Landsstýrið fyrisett:

Almenn ráðgeving og vegleiðing

§ 1. Almennastovan hevur skyldu til at kunna almenningin um rættindi tess sambært almennalóggávuni. Hetta kann gerast í skapi av leiðbeiningum, lýsingum í dagbløðum, tíðindaskrivum, smáritum, bóklungum, v.m.

§ 2. Tað skal tryggjast veikum ella hóttum persónum og familjum, so sum t.d. avlami- og fólkapensionistum, arbeiðsleysum og barnaríkum familjum, at tað kunningartilfar, ið er ætlað til teirra upplýsing, eisini er tilevnað á slíkan hátt, at hetta er lætt skiljandi hjá teimum. Alt kunningartilfar eigur somuleiðis at verða tillagað eftir tørvinum hjá teimum ymisku bólkunum.

§ 3. Almennastovan skal ansa eftir, at kunningartilfarið er til taks á almennum støðum, so sum bókasøvnnum, sjúkrakassum, kommunulæknum, sjúkráhusi, arbeiðsloysistrygging og -ávísing, o.l.

Persónlig ráðgeving og vegleiðing.

§ 4. Almennastovan og kommunalar sosialar deildir skulu bjóða stökum og familjum eina framhaldandi vegleiðing. Endamálið við vegleiðingararbeiðnum er í fyrstu syftu at hjálpa viðkomandi persónum og familjum við teimum í lötuni verandi trupulleikum, men eisini at

gera tey betri før fyri frameftir at loysa íkomandi trupulleikar sjálvi. Vegleiðingin kann verða givin sjálvstøðugt ella saman við aðrari hjálp ella stuðli.

§ 5. Vegleiðingin kann vera antin samrøður við persónin ella familjuna um umstøður teirra, ella at fáa í lag samband við aðrar myndugleikar umframt stuðul til at megna verkligar trupulleikar. Sum dømi kunnu nevast fíggjarligir trupulleikar, vánaligar bústaðarumstøður, heilsuligir og arbeiðsligir trupulleikar.

§ 6. Til vegleiðingararbeiðið skulu so vítt møguligt nýtast persónar, sum vegna útbúgving ella virki frammanundan mugu roknast at hava serligar fyrirtreytir fyri hesum arbeiði.

§ 7. Almennastovan og kommunalu sosialu deildirnar skulu ansa eftir, at tilboðið um vegleiðing gerst alment kent sum eitt hjálpartiltak, sum stendur øllum í boði. Hetta kann m.a. gerast við lýsingum, framløgu av bóklingum v.m.

§ 8. Hendan kunngerð kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd."

Í samband við eftirkannan av omanfyri standandi 30 málum, hevði umboðsmaðurin nakrar spurningar viðvíkjandi málsviðgerðini av slíkum málum á Hjálpartólamiðstöðini. Biritá L. Poulsen, ráðgevi tosaði við deildarleiðaran á Hjálpartólamiðstöðini um hesi ivamál í telefonsamrøðu tann 9. september 2005, og hevur gjørt soljóðandi notat frá hesari samrøðu:

"Telefonnotat eftir samrøðu við E, Hjálpartólamiðstöðin

Undirritaða ringdi í dag til E, leiðara á HTM, viðvíkjandi teimum málum um gangistativ, koyristólar, avlamisbilar og íbúðarumbyggingar, sum umboðsmaðurin hevur fingið til láns frá stovninum.

Umsókn/lániseðil

Tá ið ein umsókn verður latin HTM verður hon fyrst bólkað í brámál, snarmál, vanlig mál v.m. Síðani verður umsóknin latin til ein málsviðgera. Hvør málsviðgeri hevur hvør sítt geografiska øki at taka sær av.

Um ein umsókn liggur í nakrar dagar eftir at hon er innkomin, til umsóknin verður viðgjørd og lániseðil verður skrivaður, er tað tí, at hesin málsviðgerðin hevur ov nógv annað arbeiðið, ið skal avgreiðast fyrst. Tað kann eisini koma fyri at málsviðgerðin er sjúk, á skeiði ella á fundi og tí ikki fær avgreitt umsóknina beinanvegin.

Lániseðil skrivaður/Lániseðil avgreiddur

Undirritaða spurdi, hvat hendir frá tí, at ein lániseðil er útskrivaður til lániseðilin verður avgreiddur. E segði, at í hesum tíðarbilinum fer eingin málsviðgerð fram.

Arbeiðsbyrðan á lagrinum ger tó ofta, at mál ikki verða avgreidd beint eftir at lániseðilin er útskrivaður. Tað kann eisini verða, at HTM ikki eigur hjálpartólið á lagri og tí má bíleggja hjálpartólið, áðrenn lániseðilin kann verða avgreiddur. Tað kann taka 14 dagar ella meiri at fáa eitt bilagt tól heim.

HTM viðger ca. 150 mál í snitt um mánaðin. Summi taka longri tíð, summi styttri tíð.

Tá ið skrivið "lániseðilin er avgreiddur" verður skrivaður, verður hjálpartólið skrásett í goymsluskipanini sum farið út av húsinum. Sama dag ella dagin eftir kemur eitt transportvirki og koyrir hjálpartólið út til brúkanan.

Móttøkuváttan

E segði, at móttøkuváttan verður skrivað, tá ið talan er um "vanlig mál", ið vanliga taka longri tíð. Móttøkuváttan verður ikki skrivað til "brámál" ella "snarmál", av tí at HTM miðjar ímóti at avgreiða málini innan 14 dagar og at tað tí ikki verður mett at verða neyðugt at senda móttøkuváttan.

Læknaváttanir v.m.

Undirritaða spurdi, hví læknaváttanir ikki eru í øllum málum. E segði, at HTM ger eina meting hesum viðvíkjandi í hvørjum einstøkum føri. Í flestu málum, serliga tá ið talan er um smá hjálpartól, verður ikki mett at tørvur er á læknaváttan. Tá ið HTM metir, at tað er neyðugt við læknaváttan, biður HTM oftast umsøkjaran sjálfvan skaffa læknaváttan til málið. Metir HTM, at tað er neyðugt at kanna umstøðurnar í heiminum nærmari, fara starvsfólk frá

LÖGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

HTM (ergo- ella fysioterapeutar) á heimavitjan, har hugt verður nærmari eftir umstøðunum hjá umsøkjaranum.

Fyrr var tað soleiðis, at HTM í flestu førum kravdi læknaváttan sum dokumentatióin fyri heilsustøðuna hjá umsøkjaranum. Hetta kravið er nú slept, av tí at tað tók alt ov langa tíð at fáa læknaváttanir til vega og soleiðis gjørdis málsviðgerðartíðin alt ov long í teimum einstøku málunum.

Hjálp frá heilsustarvsfólki

E upplýsti, at tá ið tað í umsóknarblaðnum stendur, at eitt heilsustarvsfólk hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini, merkir hetta, at heilsustarvsfólkið hevur útfyllt umsóknarblaðið og stendur inni fyri tí lýsing av heilsustøðuni hjá umsøkjaranum, ið verður lýst á umsóknarblaðnum.

Fakturi í málinum

Undirritaða spurdi, hví fakturi uppá hjálpartól liggur í summum málum. E segði, at hetta er bert eitt internt skjal, ið ikki verður sent brúkaranum. Tað er altíð HTM, sum rindar rokningina, ímeðan brúkarin lænir hjálpartólið. HTM selur ikki hjálpartól. Tó fær brúkarin upplýst, hvat hjálpartólið hevur kosta. Hetta fyri at brúkarin skal fara væl um hjálpartólið.

Mál fyri § 18 ráðið

Undirritaða spurdi, hvørji mál verða lögð fyri § 18 ráðið og hví málini verða lögð fyri ráðið. E segði, at umleið 80 % av málunum verða avgreidd av terapeutunum á HTM (4 terapeutar). Umleið 15 % av málunum verða avgreidd á fundi saman við leiðaranum og bert umleið 5 % verða avgreidd á § 18 ráðs fundi. Hetta eru tey málini, ið snúgva seg um stór og dýr tól, sosum avlamisbilar, umbyggingar og elkoyristólar og har mett verður at serlig læknalig meting skal gerast, áðrenn hjálpartólið verður játtað.

Tá ið eitt mál verður avgreitt av terapeutunum, verður í skrivinum til brúkaran skrivað: "Almannastovan hevur avgjørt...". Tá ið terapeutar saman við leiðaranum hava tikið avgerð, verður skrivað til brúkaran: "Á fundi... er avgjørt...". Tá ið § 18 ráðið hevur tikið avgerð, verður skrivað til brúkaran: "§ 18 ráðið hevur avgjørt...".

Á § 18 ráðs fundum luttaka leiðarin, terapeutarnir á stovninum og Pál Weihe, lækni. Fundirnir verða hildnir á HTM umleið 14 hvønn dag. Notat verður skrivað frá øllum fundum. Fundarfrásagnirnar frá § 18 ráðs fundum verða ikki journaliseraðar í tey einstøku málini, men verða journaliseraðar í einum máli fyri seg á HTM.

Fáa hjálpartól heimaftur

E segði, at HTM fyri stuttum hevur fingið nýggja goymsluskipan, sum ger tað lættari at fáa hjálpartólini heim aftur eftir brúk. Tá ið HTM móttækur deyðsváttan frá brúkaranum, kann skriv verða sent til familju um at innlevera hjálpartólið til HTM.

Nýggj hagtøl

E segði, at hann skuldi senda okkum nýggj hagtøl um málsviðgerðartíðina fyri avgreiðslu av málum um hjálpartól."

Hjálpartólamiðstøðin hevur tilevna niðanfyri standandi málsviðgerðarreglur, ið verða nýttar í sambandi við, at hjálpartól skulu latast brúkarum:

"HTM – Hjálpartólamiðstøðin 08-00, starvsfólkahandbók

Málflokkar

Lýsing av málflokkum og hvussu teir verða málsviðgjørdir

Atgerð	Lýsing	Skjøl/viðmerkingar
1. Málflokkur	Bráðmál Snarmál Vanlig mál Bilmál Íbúðarmál Sjónsmál Onnur mál	

LÖGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

2. Bráðmál	Eru mál, har tað er bráðneyðugt at málið verður skrásett og viðgjørt beinanvegin. Tólini skulu verða latin seinast 2-3 arbeiðsdagar eftir at málið er skrásett.	1. Snarterapeuturin 2. Allir terapeutarnir
3. Snarmál	Eru mál, ið ikki eru bráðmál. Málini eiga at verða skrásett beinanvegin og viðgjörd seinast 2 arbeiðsdagar eftir at málið er skrásett. Tólini skulu verða latin seinast 10 arbeiðsdagar eftir at málið er skrásett.	1. Snarterapeuturin
4. Vanlig mál	Eru mál sum ikki eru bráð-ella snarmál. Umsóknirnar verða skrásettar beinanvegin og málið verður lagt í vanligu bíðirøðina hjá terapeutinum	1. Allir terapeutarnir
5. Bilmál	Sí vegleiðing	Kunnu raðfestast
6. Íbúðarmál	Sí vegleiðing	Kunnu raðfestast
7. Sjónsmál	Minni sjónsmál verða viðgjörd sum snarmál Størri sjónsmál verða viðgjörd sum vanlig mál	

b. 10 mál um gangistativ v.m.

Mál nr 1

Tann 17. juni 2005 móttetur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um gangistativ og kallitól til eina kvinnu, ið er 90 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava gangistativ:

"Mamma er rættuliga svimbul, tá hon skal reisa seg, og er ofta við at detta.
Eitt gongustativ við hjólum meta vit hevði hjálpt uppá hetta."

Soljóðandi læknávátan er skrivað á umsóknarblaðið:

"Er svimmel og usikker med faldtendens. Anbefales varmt."

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Umsøkjarin hevur

fingið hjálp til at útfylla umsóknarblaðið frá dóttir síni og kommunulæknin hefur sent umsóknina við telefaks til HTM.

Tann 24. juni 2005 verður soljóðandi bræv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hefur tann 24.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri gangistativið skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 30. juni 2005 er lániseðilin avgreiddur. Samlaða málsviðgerðartíðin í málinum er 13 dagar.

Mín viðmerking:

Í standard umsóknarbløðunum hjá Hjálpartólamiðstøðini viðvíkjandi umsókn um hjálpartól, er ein teigur, har heilsustarvsfólk skrivar undir uppá at hava hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Í telefonsamrøðu 9. september 2005 hefur leiðarin á Hjálpartólamiðstøðini upplýst, at tá ið heilsustarvsfólk skrivar undir í hesum teigi, stendur heilsustarvsfólkið inni fyri tí lýsing av heilsustøðuni hjá umsøkjaranum, ið verður lýst á umsóknarblaðnum. Í teiginum stendur: "Eg fekk hjálp við umsóknini frá:". Hetta merkir ikki, at tann, ið skrivar undir, stendur inni fyri upplýsingunum á umsóknarblaðnum.

Eg fari tí at mæla Hjálpartólamiðstøðini til at umhugsa at broyta orðingina í nevnda teigi í standardumsóknarbløðunum, soleiðis at heilsustarvsfólkið vátta, at givnu upplýsingarnar eru rættar, og at undirskrivað verður við navni og starvsheiti.

Hetta er tó ikki ein trupulleiki í hesum konkreta málinum, har ein læknaváttan eisini er til skjals.

Mál nr. 2

Tann 23. juni 2005 móttekur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um kurv til eitt gangistativ til ein mann, ið er 73 ára gamal. Umsøkjarin hefur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava gangistativ:

"Niðursetta kraft í V.E, trupulleikar v. vatnleting

Niðursetta sjón (tí skrivar konan undir)

Fær blóðtransf. regl."

Eingin læknaváttan er skrivað á umsóknarblaðið.

Kona umsøkjaran hefur undirskrivað umsóknina fyri mannin og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Umsøkjarin hefur fingið hjálp til at útfylla umsóknarblaðið frá einum sjúkrarøktarfrøðingi, og Heimarøktin hefur sent umsóknina til HTM við telefaksi.

Tann 3. juli 2005 sendir HTM umsøkjaranum soljóðandi bræv:

"Almannastovan hevur tann 01.07.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns. Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri kurvina skrivaður og sendur til umsøkjaran.

6. juli 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"Goymslan veit ikki hvat slag av rollatori, umsøkjari hevur, og vit hava helst onga kurv til tað slagið, tí hesin er gamal. Havi avtalað við konuna, at vit ístaðin senda ein annan rollator við kurv, sum hann kann royna. Um hesin roynist senda tey tann gamla rollatorin suður aftur."

Sama dag verður lániseðil uppá ein rollator v/ kurv – umbýti sendur umsøkjaranum. Lániseðilin er somuleiðis avgreiddur tann 6. juli 2005.

Samlaða viðgerðartíðin av umsóknini var 13 dagar.

Mál nr. 3

Tann 10. juni 2005 móttekur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um rollator til innandura nýtslu til eina kvinnu, ið er 94 ára gomul. Umsøkjari hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava rollator:

"93 ára gomul kona, er ofta svimbul og ósikkur á beininum, dettur ofta."

Eingin læknávátan er skrivað á umsóknarblaðið.

Umsøkjari hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Umsøkjari hevur fingið hjálp til at útfylla umsóknarblaðið frá eini heimasjúkrasystir og Heimarøktin hevur sent umsóknina til HTM við telefaksi.

Tann 20. juni 2005 sendir Hjálpartólamiðstøðin soljóðandi skriv til umsøkjaran:

"Almannastovan hevur tann 20.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns. Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri rollatorin skrivaður og sendur til umsøkjaran.

20. juni 2005 er soljóðandi notat skrivað:

"Eftir upplýsingunum í umsóknini er óvist um umsøkjari er før fyri at nýta rollator. Avtalað er tí við Sambýlið, at tey royna rollatorin av saman við umsøkjaranum, áðrenn hon sjálv fer at ganga við honum."

Tann 29. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Samlaða viðgerðartíðin í hesum máli hevur var 19 dagar.

Mál nr. 4

Tann 13. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um gongustativ til eina kvinnu, ið er 88 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava gongustativ:

"Er dottin, torir ikki upp at ganga uttan stuðul."

Eingin læknávátan er skrivað á umsóknarblaðið.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein persónur hevur hjálpt umsøkjaranum at útfylla umsóknina, men einki er viðmerkt um, hvør hesin persónur er.

Tann 16. juni 2005 sendir Hjálpartólamiðstöðin umsøkjaranum soljóðandi skriv:

"Almannastovan hevur tann 16.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri gangistativið skrivaður og sendur til umsøkjaran. Tann 17. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur.

Mín viðmerking:

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt eitt heilsustarvsfólk hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Eg meti tí ikki, at tað fyriliggur nøktandi skjalprógvan um, at treytirnar í § 18, stk. 5 í forsorgarlógini eru loknar. Samlaða viðgerðartíðin av hesum málinum tók einans 5 dagar.

Mál nr. 5

Tann 27. mai 2005 móttækur Almannastovan umsókn um rollator til eina kvinnu, ið er 77 ára gomul. Umsóknin er móttikin á Hjálpartólamiðstöðini tann 8. juni 2005. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið um stuðul til hjálparráð.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava gongustativ:

"Sera illa gongd vegna ringa slitgikt á báðum knøum."

Hjálagt umsóknini er læknávátan frá kommunulækna. Í læknávátanini stendur m.a. soljóðandi:

"...

2. Sjúkuviðgerð (diagnosa): Slitgikt á knøunum

3. Sjúkan er varandi/kronisk

...

Hon er sera illa gongd við 2 hækjum og væntast at klára seg betur við rollator. Er dottin fleiri ferðir."

Umsóknin er ekki undirskrivað ella dagfest. Hjálagda læknávátanin er undirskrivað av kommunulækna tann 25. mai 2005.

Tann 15. juni 2005 verður soljóðandi bræv sent til umsøkjaran:

"Almannastovan hevur tann 15.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri rollatorin skrivaður og sendur til umsøkjaran.

Tann 27. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Tað gongur sostatt ein heilur mánaði áðrenn hjálpartólið verður útflyggjað, hóast bæði læknávátan og umsókn eru send samstundis.

Mín viðmerking:

Almannastovan sendir ikki umsóknina til Hjálpartólamiðstøðina fyrr enn 12 dagar eftir, at Almannastovan hevur móttikið hana. Hetta meti eg ikki vera nøktandi.

Mál nr. 6

Tann 19. mai 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um talarastól og gangibelti til eina kvinnu, ið er 86 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava hjálpartól:

"Fys. saman við starvsfólki komin til, at ... gongur við hjálp av hesum hjálpitólum og starvsfólki."

Eingin læknávátan er skrivað á umsóknarblaðið.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein sjúkrarøktarfrøðingur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Tann 23. mai 2005 sendir Hjálpartólamiðstøðin umsøkjaranum soljóðandi skriv:

"Almannastovan hevur tann 23.05.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil fyri talarastól og gangibelti skrivaður og sendur til umsøkjaran.

Tann 26. mai 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Samlaða viðgerðartíðin av hesum málinum var 7 dagar.

Mál nr. 7

Tann 26. apríl 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um gangistativ og rollator til ein mann, ið er 82 ára gamal. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava hjálpartól:

"Umsøkjarin hevur cancer, orkar illa at ganga. Konan, sum eisini er gomul og skroybilig, má styðja hann. Umsøkjarin vil fegin royna bæði gangistativ og rollator og evt. hava bæði ella senda annað aftur."

Eingin læknávátan er skrivað á umsóknarblaðið.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein økisterapeutur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Tann 28. apríl 2005 sendir Hjálpartólamiðstöðin umsøkjaranum soljóðandi skriv:

"Almannastovan hevur tann 28.04.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns. Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartóluni."

Sama dag verður lániseðil fyri gangistativ og rollator skrivaður og sendur til umsøkjaran.

Lániseðilin uppá gangistativið verður avgreiddur tann 9. mai 2005, meðan lániseðilin uppá rollatorin verður avgreiddur 20. mai 2005. Samlaða viðgerðartíðin av hesum málinum var 13 dagar.

Mál nr. 8

Tann 25. mai 2005 móttækur Almannastovan umsókn um gangistativ til eina kvinnu, ið er 81 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Ein kontaktpersónur hevur undirskrivað umsóknina vegna umsøkjaran og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein sjúkrarøktarfrøðingur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava gongustativ:

"Collum fem. frakt. op. 9/5-05.
Tørv á rullustativi til gonguvenjingar."

Ein kommunulækni hevur skrivað læknávátan á umsóknina.

Tann 6. juni 2005 hefur fysioterapeutur skrivað soljóðandi notat í málið á Hjálpartólamiðstöðini:
"Sambært h.sjs. ... er talan um varandi tørv."

Tann 6. juni 2005 verður soljóðandi bræv sent umsøkjaranum:
"Almannastovan hefur tann 06.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.
Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðilin fyri gangistativið skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Lániseðilin verður avgreiddur tann 8. juni 2005. Tað tók 14 dagar at avgreiða hesa umsóknina.

Mál nr. 9

19. apríl 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um gangistativ til eina kvinnu, ið er 88 ára gomul. Umsøkjarin hefur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hefur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein heimasjúkrasystir hefur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Umsóknin er send frá Heimarøktini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava gongustativ:

"Er illa gongd. Høgra knæ er vánaligt. Hevur havt blóðtøpp í høvðinum og sær illa við høgra eygað. Er einsamøll inni allan dagin."

Eingin læknaváttan fylgir við umsóknini.

Tann 20. apríl 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:
"Almannastovan hefur tann 20.04.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.
Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðilin fyri gangistativið skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Tann 3. mai 2005 sendir sjúkrarøktarfrøðingur í Heimarøktini eitt telefax til Hjálpartólamiðstöðina viðvíkjandi umbýting av gangistativi.

Tann 6. mai 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Málsviðgerðartíðin av hesi umsókn var tilsamans 17 dagar.

Mál nr. 10

Tann 20. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um gangistativ, vesihækkara og armstuðlar til vesi til eina kvinnu, ið er 77 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein ergoterapeutur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava hjálpartól:

„Heimavitjan hevur verið hjá umsøkjaranum eftir at hon hevur ligið innlögð

Umsøkjarin er versnað fysiskt. Hon gongur ikki gott leys. Gongur væl við gangistativi.

Baðiverils er funktionelt innrættað.

Wc kumman er heldur lág hjá henni.

Tørvar ein stuðul at halda sær í, tá hon reisir seg frá wc.

Wc kumman stendur í einum hjørni, har veggurin er 46 cm, og tað er soleiðis trupult at seta ein stuðul/stativ fast í veggini har.

Um umsøkjarin fekk hesi hjálpartól hevði tað lætt væl um í tí dagliga hjá henni.“

Medisinskur sjúkrahúsvirlækni hevur váttað umsóknini.

Tann 22. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

“Almannastovan hevur tann 22.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini.”

Sama dag verður lániseðil fyri gangistativið og vesihækkaran skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Tann 23. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Málsviðgerðartíðin í hesum máli var einans 3 dagar.

Samandráttur og niðurstøða

Í samband við hesa kanning av málum um gangistativ v.m. havi eg eftirkannað málsviðgerðina og málsviðgerðartíðina hjá Almannastovuni.

Partshoyring er ikki viðkomandi í omanfyri standandi málum viðvíkjandi gangistativum v.m., av tí at Hjálpartólamiðstöðin ikki hevur útvegað sær upplýsingar í hesum málum. Tað sær eisini út til, at nøktandi ráðgeving og vegleiðing er givin í mun til kunngerð um ráðgevingar- og vegleiðingarskyldu sambært forsorgarlógini og § 7 í fyrisingarlógini.

Í telefonnotati frá 9. september 2005 hevur leiðarin á Hjálpartólamiðstöðini upplýst, at Hjálpartólamiðstöðin ikki krevur læknaváttan, tá ið talan er um smá hjálpartól. Eg eri samdur við leiðaran, at tað í hesum málum ikki er neyðugt við formligum læknaváttanum, men at tað er nøktandi, at annað heilsustarvsfólk váttar, at umsøkjari hevur tørv á hjálpartólinum, ella at heimavitjan frá Hjálpartólamiðstöðini váttar hetta.

Tó kann viðmerkjast, at í máli nr. 4 er ikki upplýst, hvørt tað er eitt heilsustarvsfólk, ið hevur hjálpt til við at útfylla umsóknina. Hetta er tí ikki nøktandi skjalprógvan fyri, at treytirnar í § 18, stk. 5 í forsorgarlógini eru loknar.

Tað er ikki neyðugt við grundgeving sambært §§ 21 og 23 í fyrisingarlógini og kæravegleiðing sambært § 24 í fyrisingarlógini í hesum málum, av tí at hjálpartólini verða játtað í øllum málunum. Eg dugi heldur ikki at síggja, at notatskyldan sambært § 6 í innlitslógini ikki er hildin í hesum málum. Eg havi tí heldur onga viðmerking hesum viðvíkjandi.

Viðvíkjandi málsviðgerðartíðini er at siga, at hon hevur verið stutt.

Í máli nr. 5 sendi Almannastovan tó ikki umsóknina til Hjálpartólamiðstöðina fyrr enn 12 dagar eftir, at Almannastovan hevur móttikið hana. Hetta meti eg ikki vera nøktandi.

Sum heild meti eg, at málsviðgerðin í hesum málum er nøktandi og sær út til at liva upp til stevnumiðið, ið Hjálpartólamiðstöðin hevur sett sær við innanhýsis reglum sínum.

c. 10 mál um koyristólar

Mál nr. 1

Tann 2. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um komfortkoyristól til eina kvinnu, ið er 77 ára gomul. Sama dag er mátitalva somuleiðis Hjálpartólamiðstöðini í hendi. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Viðmerkt er, at ein ergoterapeutur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Tað er Ergo-somatisk deild á Landssjúkrahúsinum, sum hevur sent bæði umsókn og mátitalvu til Hjálpartólamiðstöðina.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava hjálpartól:

“Hevur brotið mjødnina – er stórus og ringur at flyta og hevur nógva pínu.
Fer heim 06. 06. 05.”

Tann 6. juni 2005 er innanhýsis notat skrivað á Hjálpartólamiðstöðini:

“Umsøkjarin hevur brotið mjødnina og søkt er um koyristól. Ongar upplýsingar eru í umsóknini um prognosu og um talan er um varandi tørv. Havi tí sent fax til ergoterapiina á LS og biðið um læknávátan, har upplýst verður um diagnosu, prognosu og um væntast kann at tørvurin á koyristóli er varandi.”

Tann 6. juni 2005 er telefax sent til erogterapiina á Landssjúkrahúsinum, har biðið verður um læknaváttan. Hjálpartólamiðstöðin móttækur hesa læknaváttan tann 7. juni 2005. Í læknaváttanini stendur m.a.: „Tiltagende dårlig gangfunktion med faldtendens. Har brug for kørestol permanent. Epelepsi, dementia,“

Tann 7. juni 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

“Læknaváttan er komin frá LS (verður journaliserað seinni), har mett er, at tørvurin á koyristóli er varandi. ..., LS biður okkum senda koyristól til“

Tann 7. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

“Almannastovan hevur tann 07.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini.”

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur Landssjúkrahúsinum. Tann 8. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Umsóknin varð avgreidd eftir 6 døgum.

Mál nr. 2

Tann 28. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um transportkoyristól til eina kvinnu, ið er 38 ára gomul. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Umsøkjarin hevur sjálvur sent umsóknina til Hjálpartólamiðstöðina.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava koyristól:
“kokuloytn.”

Eingin læknaváttan ella váttan frá øðrum fakpersóni liggur í málinum. Mátitalva er gjørd.

Tann 7. juli 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

“Almannastovan hevur tann 07.07.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini.”

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 8. juli er lániseðilin avgreiddur.

Mín viðmerking:

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt váttan frá heilsustarvsfólki er fingin til vega. Eftir mínari meting átti antin læknaváttan ella váttan frá øðrum heilsustarvsfólki at verið til staðar, áðrenn hjálpartólið varð játtað, soleiðis at prógv var fyri tørv á hjálpartóli. Málsviðgerðartíðin í hesum máli var 10 dagar.

Mál nr. 3

Tann 4. juli 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um komfortkoyristól til ein mann, ið er 68 ára gamal. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Tað er viðmerkt á umsóknina, at umsøkjarin ikki er í stand til at skriva undir. Viðmerkt er, at ein fysioterapeutur hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava hjálpartól:

"Dialysusjúklingur. Ógvuliga avkreftaður, ofta óklárur.

Amputeraður á hø. femur 13.06.05. Væntast ikki at skula hava prot. vi. bein hevur sár á hælimum og tærnar eru ógvuliga myrkar. Og 2 tær eru deilvíst amputeraðar. Vi. VE er amputatiónsfríða.

Hevur sár á báðum bøllum, decubitus

Væntandi fær sj. brúk fyri koyristólinum í framtíðini."

Ein vátan frá lækna er eisini skrivað á umsóknina. Eingin mátitalva liggur í málinum.

Tann 11. juli 2005 verður soljóðandi notat skrivað í málið á Hjálpartólamiðstöðini:

"Viðmerkingar: Sambært ... fysioterapeuti skal umsóknin annullerast. ... Eg endi sostatt málið herfrá."

Hetta málið verður sostatt ikki endaliga avgreitt frá Hjálpartólamiðstöðini, men endar eftir ynski frá umsøkjaranum.

Mál nr. 4

Tann 24. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin eina umsókn um ein transportkoyristól við einhondsborði og ein 4 punktstav frá eini kvinnu, ið er 73 ára gomul. Sama dag móttækur Hjálpartólamiðstöðin somuleiðis eina útfyllta mátitalvu. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Ergoterapeutur á Landssjúkrahúsinum hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini og sent Hjálpartólamiðstöðini umsóknina.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava koyristól:

"... hevur verið innløgð á E3 síðan mitt í apríl. Er lammað í hø. síðu – kann nú ganga við 4 punktstavi + eftirlit, men má hava ein stól til útibruk. Hevur onga funktion í hø. armi – nýtir einhondstól.

Kunnu vit fáa stól og stav oman á E3 (hon verður her eina viku afturat.)"

Eingin læknávátta liggur í málinum.

Tann 30. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 30.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 4. juli 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Samlaða málsviðgerðartíðin av hesum máli var 10 dagar.

Mál nr. 5

Tann 17. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin eina umsókn um koyristól við fótstuðlum til eina gentu, ið er 17 ára gomul. Umsóknin er dagfest 14. juni 2005. Umsøkjarin hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini. Tann 17. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin eisini eina útfylta mátitalvu.

Verjin hjá umsøkjaranum hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Tað er viðmerkt, at ein kvinna hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Tað er líkt til, at hendan kvinnan starvast á einum umlættingarstovni, av tí at umsóknin er send hagani frá.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava koyristól:

"...

Hevur ein koyristól, ið er vorðin ov lítil. Hevur tørv á einum størri stóli til at nýta úti."

Læknávátta fyriliggur ikki í málinum.

Tann 22. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 22.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 23. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum málinum var 6 dagar.

Mál nr. 6

Tann 17. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um transportkoyristól til ein mann, ið er 85 ára gamal. Umsøkjarin hevur nýtt eitt umsóknarblað um hjálpiamboð/heilivág. Tann 17. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin eisini eina mátitalvu.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina. Heimarøktin hevur sent umsóknina og mátitalvuna til Hjálpartólamiðstøðina.

Tað framgongur ekki av umsóknarblaðnum, hvør orsökkin er til, at umsøkjarin skal hava koyristól. Eingin læknávátan fylgir við umsóknini.

Tann 22. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 22.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 23. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur.

Mín viðmerking:

Sambært § 18, stk. 5 kann koyristólur bert verða latin, um serlig orsök er fyri tí. Tað framgongur ekki av umsóknini, hvørt eitt heilsustarvsfólk hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Læknávátan fyriliggur ikki í málinum. Eftir mínari meting átti Hjálpartólarmiðstøðin at kanna, hvørt umsøkjarin hevði tørv á koyristóli, áðrenn hjálpartólið varð játtað. Av tí at Heimaráktin hevur sent umsóknina við telefaksi, stendur stovnurin møguliga inni fyri upplýsingunum á umsóknini, men eingin undirskrift er frá heilsustarvsfólki á umsóknini. Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum máli var 6 dagar.

Mál nr. 7

Tann 15. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstøðin eina umsókn um koyristól til ein mann, ið er 72 ára gamal. Umsøkjarin hevur útfylt eina umsókn um hjálpartól. Tann 15. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstøðin eisini eina útfylta mátitalvu.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Heimasjúkrasystrar hava hjálpt umsøkjaranum við umsóknini og mátitalvuni.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsökina til, at viðkomandi skal hava koyristól:

"Umsøkjarin hevur sequele eftir apoplexi.

Niðursetta kraft í v. síðu."

Eingin læknávátan fylgir við umsóknini.

Tann 22. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 22.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Tann 22. juni 2005 verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum. Tann 23. juni 2005 verður lániseðilin avgreiddur. Til samans var málsviðgerðartíðin í hesum málinum 8 dagar.

Mál nr. 8

Tann 2. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um luftmadrassu, komfortkoyristól og lyftu til ein mann, ið er 80 ára gamal. Umsøkjarin hevur útfyllt eina umsókn um hjálpartól. Tann 2. juni 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin eisini eina útfyllta mátitalvu.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Heimasjúkrasystrar hava hjálpt umsøkjaranum við umsóknini og mátitalvuni.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava koyristól:

"Collum femoris fraktur dxt. 31/5- 05.

Opr. 1/6 LIH seym

Liggur sera tungt í songini.

Er dementur→ kann ikki skrivað undir.

Útskr. frá ... 2/6 → kunnu vit fáa eina luftmadrassu skjótast gjørligt."

Eingin læknávátan fylgdi við umsóknini.

Tann 3. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Umsókn tygara, dagfest 02.06.2005 um Luftmadrassu, komfortkoyristól og lyft Forsorgarlógin § 18, stk. 5.

...

Almannastovan hevur tann 03.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Tann 3. juni 2005 verður lániseðil skrivaður viðvíkjandi luftmadrassuni. Sama dag verður lániseðilin avgreiddur.

Tann 8. juni 2005 verður lániseðil skrivaður uppá koyristól, lyft, heilsegl og toiletsegl. 10. juni 2005 verður ein lániseðil avgreiddur. Tað framgongur ikki hvat hesin lániseðil viðvíkur, men tað er sannlíkt, at koyristólur, lyft og segl verða avgreidd hendan dag, tí lániseðilin uppá hesi tólini verður skrivaður 8. juni.

Tann 15. juni 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

"H.s.j.s. ... ringir og biðjur um eina standilyft í staðin fyri fyrr umbidnu lyft. Játti og gevi boð til goymsluna."

17. juni 2005 verður aftur notat skrivað:

"H.s.j.s. ringir aftur og sigur at ... ikki torir at brúka standilyftian. Biðjur tí um at fáa lyft við segli, sum tey fyrst søktu um. Leggi málið aftur til goymsluna at avgreiða umbýti av lyft."

Tann 28. juni og 29. juni 2005 verða tveir lániseðlar afturat avgreiddir. Tað stendur ikki í skjalinum hvat fyri hjálpartól talan er um, men allarhelst er talan um omanfyri standandi umbýti av lyft.

Mín viðmerking:

Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum málinum var 27 dagar. Hetta kann tykjast at verða ein í so drúgv málsviðgerð, serliga sæð í mun til, at umsøkjari var útskrivaður av sjúkrahúsi tann 2. juni 2005. Men málið var avgreitt 8. juni, síðani var ein umbyting av lyft, og tí var málið ikki endaliga avgreitt fyrr enn 29. juni. Eg havi tí ikki orsök til at fýlast á málsviðgerðartíðina.

Mál nr. 9

Tann 27. mai 2005 móttækur Hjálpartólamiðstøðin umsókn um koyristól, baðiskammil, bæckenstól, gangistativ og stong at spenna ímillum loft og gólv til eina kvinnu, ið er 84 ára gomul. Umsøkjari hevur nýtt standard umsóknarblaðið hjá Hjálpartólamiðstøðini. Tann 27. mai 2005 móttækur Hjálpartólamiðstøðin eisini eina útfylta mátitalvu.

Umsøkjari hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Tað er viðmerkt, at Dóttir umsøkjara og ein økisterapeutur hava hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Í umsóknarblaðnum stendur soleiðis um orsøkina til, at viðkomandi skal hava koyristól:

"Hon hevur bert eitt eyga har sjónin er +13.

Aldur og tann vánalig sjón ger at hon hevur trupulleika at orientera seg gerst tí ósikkur og bangin fyri at rena seg inn í eitthvørt. Hon heldur seg til mest til inni í kamarinum. At ganga túr við henni, nakað hon ynskir er ógjørligt, orsaka av at hon ikki sær og er hon veruliga handikappa og skerd fyri upplivilsum."

Eingin læknávátan fylgdi við umsóknini.

Tann 27. mai 2005 er ískoyti til umsókn í hendi á Hjálpartólamiðstøðini, sum ein økisterapeutur hevur skrivað. Hetta skriv er soljóðandi:

"... er at kalla heilt blind, hon fær javnan smáar blóðtøppar, tykist nakað dement og er illa gongd. ... fær hjálp til persónliga røkt og brúsubað.
..."

Tann 3. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 03.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólina."

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Tann 7. juni 2005 verður soljóðandi arbeiðsviðmerkingar skrivaðar í málið:

"Kanst tú seta eina stong upp í einari brúsukabinu, longdin er 233 cm.

Konan er sera blind so stongin skal brúkast til at orientera seg við."

Tann 8. juni 2005 er lániseðilin avgreiddur.

15. juni 2005 verður soljóðandi notat skrivað í málið:

"Havi montera RF stong í brúsukabin."

Mín viðmerking:

Samlaða málsviðgerðartíðin av umsóknini tók 18 dagar. Hetta kann tykjast sum ein heldur long málsviðgerðartíð, men av tí at talan í hesum førinum var um eina umsókn um nógv ymisk hjálpartól, har tað síðsta hjálpartólið varð sett upp 15. juni, havi eg ikki orsök til at fýlast á málsviðgerðartíðina. Havast skal í huga, at avgerð varð tikin um at játta umsóknini longu tann 3. juni, og lániseðilin varð avgreiddur longu 8. juni.

Mál nr. 10

Tann 13. juni 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin eina áheitan frá døtrunum hjá eini kvinnu, ið er 69 ára gomul. Døtrarnar halda, at mamman hevur bráfeingis tørv á koyristóli og tær heita í hesum sambandi á Hjálpartólamiðstøðina um at koma á vitjan í heiminum hjá mammuni, fyri at hyggja eftir viðurskiftunum.

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt ein heimavitjan hevur verið. Onki notat er gjørt um eina slíka vitjan. Viðmerkt er tó á sjálvan teldupostin, at umsóknin eisini skal fevna um ein bækkenstól, polstring og eina lyft. Undir hesi viðmerking stendur eitt fornavn og fartelesnummar. Harumframt er skrivað við hándskrift á teldupostin: sitandi balancu, má hava sela – eitt sindur av megi í ørmunum. Tað sæst ikki, hvør hevur skriva hetta.

Eingin læknávátan ella vátan frá øðrum heilsustarvsfólki fylgdi við umsóknini.

Tann 14. juni 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Umsókn tygara, dagfest 13.06.2005 um ein koyristól, ein bækkenstól og eina lyft

...

Almannastovan hevur tann 03.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Sama dag verður lániseðil skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Tann 23. juni verður lániseðilin avgreiddur.

Mín viðmerking:

Í hesum málinum er einki umsóknarblað útfyllt. Tí eru eingir upplýsingar um, hví umsøkjaranum tørvar hjálpartól v.m. Eingin læknávátan ella vátan frá heilsustarvsfólki liggur í málinum, um at tørvur er á koyristóli. Eftir mínari meting átti eitt heilsustarvsfólk at gjørt eina meting av tørvinum hjá umsøkjaranum, og hetta átti at verið noterað í málið. Tað framgongur heldur ikki av málinum, hvørt ein heimavitjan hevur verið. Um so er, at ein persónur frá Hjálpartólamiðstøðini var á heimavitjan, átti viðkomandi at skriva eitt notat um hetta, jb. § 6, stk. 1 í innlitslógini. Hetta er ikki gjørt. Eg meti tí ikki, at málsviðgerðin í hesum málinum er nøktandi. Eg havi tó einki at finnst at samlaðu viðgerðartíðini av umsóknini, ið var 10 dagar.

Samandráttur og niðurstøða

Eins og við gangistativunum v.m. er partshoyring ikki viðkomandi í omanfyri standandi málum um umsókn um koyristól v.m., tí at Hjálpartólamiðstøðin hevur ikki útvegað sær upplýsingar í hesum málum. Tað sær eisini út til, at nøktandi ráðgeving og vegleiðing er givin í hesum málum í mun til kunngerð um ráðgevingar- og vegleiðingarskyldu sambært forsorgarlógini og § 7 í fyrisingarlógini.

Í málum nr. 2, 6 og 10 er eingin læknaváttan ella váttan frá heilsustarvsfólki um tørvin hjá umsøkjaranum á hjálpartóli. Hetta meti eg ikki vera nøktandi málsviðgerð.

Viðvíkjandi skjálprógvan fyri tørvinum hjá umsøkjaranum á hjálpartóli kann sigast, at í hesum førum er talan um dýrari fyriskipanir. Tað er tó heldur ikki í hesum førunum orsök til at krevja formliga læknaváttan e.l., men tørvurin á hjálpartóli átti kortini at verið skjálprógvaður onkursvegna. Eg skal í hesum sambandi vísa til tað, sum er nevnt frammanfyri viðvíkjandi gangistativum v.m.

Av tí at allar umsóknirnar í omanfyri standandi málum vórðu játtaðar, hevði Almanastovan ikki sambært §§ 21 og 23 í fyrisingarlógini skyldu til at grundgeva fyri avgerðum sínum ella at veita umsøkjaranum kæravegleiðing sambært § 24. Eg havi tí onga viðmerking hesum viðvíkjandi.

Sum heild meti eg, at málsviðgerðartíðin í hesum málum er nøktandi. Í málið nr. 1, 4 og 8 verður sjúklingur útskrivaður av sjúkrahúsi innan ávíst tíðarskeið og tørvar hjálpartól, tá ið hann kemur heim. Málini verða í hesum førum avgreidd soleiðis, at umsøkjarin fær koyristól stutt eftir heimkomuna frá sjúkrahúsi.

d. 5 mál um stuðul til avlamisbil

Stuðul til keyp av avlamisbili verður veittur sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini. Í juni 2005 varð kunngerð nr. 91 frá 22. juni 2005 um stuðul til keyp av avlamisbili sett í gildi. Av tí at tey mál, ið umboðsmaðurin hevur fingið til láns frá Hjálpartólamiðstøðini, eru eldri enn so, hevur kunngerðin ikki týdning fyri hesa kanning.

Almanastovan hevur gjørt eitt vegleiðingarskriv um viðgerð av slíkum málum, ið er soljóðandi:

"HTM – Hjálpartólamiðstøðin 06-01,02,03,04 starvsfólkahandbók

Málsviðgerð í samband við útvegan av avlamisbili fyrstuferð

Atgerð	Lýsing	Skjøl/viðmerkingar
1. Viðskiftafólkið	Biður HTM senda sær umsóknarblað í sambandi við at hann/hon ætlar sær at søkja um avlamisbil	Umsókn Vegleiðing Kunning um treytir.

LØGTINGSINS UMBOÐSMÆÐUR

<p>2. Umsókn kemur til HTM</p>	<p>Umsókn um avlamisbil kemur til HTM. Umsóknin verður journaliserað og latin málsviðgerða til víðari avgreiðslu. Málsviðgerðin fær til vega neyðug skjöl so at málsviðgerðin kann halda áfram</p>	<p>Umsókn Læknaváttan</p>
<p>3. Fyribils tøvsmeting</p>	<p>Málsviðgerðin ger, við grundarlagi í umsóknini og læknaváttanini, eina fakliga meting av umsøkjaranum fyri at staðfesta, um hann hevur tørv á avlamisbili. Er ivamál, kann serlæknaváttan ella annað umbiðast. Eru framvegis ivamál kann heimavitjan ella vitjan av viðskiftafólkinum á HTM verða ein hjálp til staðfestingina. Málsviðgerðin hevur ábyrgdina av at útvega allar neyðugar upplýsingar áðrenn málið kann fara til støðutakan á §18 fundi.</p>	<p>Serlæknaváttan Heimavitjunarskriv</p> <p>Læknaráðgevin Koyrikort átekning</p> <p>100 m gongd Stíga uppí bus</p>
<p>4. Lýsing av tøvvinum</p>	<p>Málsviðgerðin ger eina skrivliga tøvslýsing, ið skal leggjast fyri §18 ráðið til støðutakan. Betri máli er lýst, skjótari verða avgerðirnar tiknar.</p>	
<p>5. §18</p>	<p>Sýtur Grundgeving fyri sýting.</p>	<p>Sýtanarskriv.</p>
<p>6. Kæra</p>	<p>Kæruummæli</p>	
<p>7. Kæruavgerð</p>	<p>1. Staðfesting 2. Nýggj viðgerð 3. Viðhald</p>	<p>Málið endar. Byrjar umaftur Kærarin fær avlamisbil</p>
<p>8. §18</p>	<p>Játtar fyribils</p>	<p>Játtanarskriv.</p>
<p>9. Tøvsmeting</p>	<p>Málsviðgerðin ger avtalu við viðskiftafólkið um: - Neyvari meting av tøvvinum. - Stødd á bili. - Serligar tillagingar. Líknandi bilar kunnu roynast.</p>	<p>Vanligan bil / st. car Stóran bil Eykaútgerð</p>
<p>10. Tøvslýsing</p>	<p>Málsviðgerðin ger ein neyva fakliga lýsing av</p>	

LØGTINGSINS UMBOÐSMÆÐUR

	tørvinum. Um neyðugt skal skitsa gerast av innrætting.	
11. Kanning av bilum	Kanningin skal, grunda á tørvslýsingina, staðfesta hvønn bil viðskiftafólki hevur tørv á við atlit at - Bíligastu nøktandi loysn - Ynski hjá viðskiftafólkinum Stuðul verður ikki veittur til bil sum <u>ikki nøktar tørv</u> hjá viðskiftafólkinum. Ynskir viðskiftafólki dýrari loysn verður hann/hon at gjalda munin sjálvi.	Tilboð verða heintaði. Standard tørvsmeting.
12. Góðkenning	Tá funnið er fram til eignaða/ynskta bilin, er neyðugt at viðskiftafólki og HTM eru komin til sættis um - bil - innrætting - eykaútgerð - Bytisbil - Gjaldsviðurskifti Viðskiftafólki skal skrivligani góðkenna bíleggingarseðilin og møguligar skitsur ella tekningar.	Bíleggingarseðil saman við øðrum skjølum verða greið. - Stuðul - Lán - Skrásetingargjald - Eginfígging - Evt. pensiónsviðursk.
13. §18 Endalig játtan	Endalig játtan frá § 18 ráðnum skal fyriliggja uppá bíleggingarseðilin og tilboðið.	Játtanarskriv
14. Bílegging	Bilurin verður bílagdur.	
15. Skrásetingargjald	Tá bilurin er eyðmerktur (tvs. merki, model, typa og skrokknr. er kennt) skal áheitan við nevndu upplýsingum og eigaraviðurskiftum sendast til Toll- & Skattstova Føroya sum roknar út skrásetingargjaldi.	Skrásetingargjald+mvg verður flutt til bilhandlaran saman við láns- og stuðulsgjaldunum.
16. Gjaldsviðurskifti	Áður enn HTM kann útgjalda pening skal pantibræv verða tinglýst í bilinum. Avrit av pantibrævinum skal sendast Bileftirlitinum til	

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

	átekningar. Bileftirlitið sendur áteknaða pantibrævi aftur til HTM.	
17. Útflýggjan	Áðrenn bilurin verður útflýggjaður viðskiftafólkinum, skal kannast, um øll viðurskifti eru sum tey eiga.	Bilurin við útgerð Skráseting Gjaldsviðurskifti Tinglýsing v.m.
18. Rustviðgerð	Allir avlamisbilar eiga at rustverjast áðrenn teir verða útflýggjaðir - hetta fyri at økja um brúktbilavirði.	
19. Útskipting	Tá søkt verður um at útskipta verandi bil, eigur Bileftirlitið at kanna bilin fyri at vita hvussu long livitið við rímuligum nýtslukostnaði er eftir. Verður mettt at livitiðin á 10 ár gomlum bili er 4 ár ella meir, verður umsóknin sýtt. Tó kann søkjast aftur um 2 ár. Verður mettt at livitiðin er 1 - 2 ár verður umsóknin játtað.	Avgerð á § 18 fundi 24.10.2001
20. Mannagongd við útskipting.	Mannagongdin í sambandi við útskipting av avlamisbili er sum greitt frá omanfyri.	

Mál nr. 1

Tann 2. mars 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin soljóðandi umsókn frá einum manni, ið er 36 ár. Maðurin fær fyriritíðarpensjón og arbeiðir ikki:

"Undirritaði ..., vil her við søkja um at fáa sak mína upp aftur latna viðvíkjandi játtan til bilkeyp.

Tit skuldu havt allar teir upplýsingar tit hava brúk fyri, eisini frá lækna.

Eg havi verið hjá Berg Motors og roynt ymiskar bilar, av tí at tað ikki kann verða hvør sum helst, vegna mítt problem við at sleppa út og inn í bilin. Tann sum royndist best, tað er ein sum eitur Grand Vitara 1.6 í bensin til virði 189.990,- kr.

Vónandi hoyri eg skjótt aftur frá tykkum, av tí at hettar er vorið ein hastisak.

Við vón um skjóta og góða viðgerð."

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt Hjálpartólamiðstøðin hevur sent umsøkjaranum móttøkuváttan viðvíkjandi hesum skrivum.

Tann umsóknin, ið umsøkjari vísir til, liggur í málinum og er dagfest 17. juni 2002. Standard umsóknarblað um stuðul til avlamisbil er útfyllt og undirskrivað av umsøkjaranum. Avrit av koyrikorti er hjálagað umsóknarblaðnum.

Tvær læknávátaninir liggja eisini í málinum. Ein frá einum føroyskum kommunulækna, dagfest 24. oktober 2001, og ein serlæknávátan frá lækna í medesini á Ríkissjúkrahúsinum, dagfest 17. september 2003. Harumframt er skriv, ið lýsir støðuna hjá umsøkjaranum, frá sosialráðgeva á Ríkissjúkrahúsinum í málinum. Skrivið er dagfest 17. apríl 2000.

Tann 8. mai 2003 fær umsøkjari fráboðan um, at § 18-ráðið á fundi tann 30. apríl 2003 hevur samtykt at játta umsóknini og veita stuðul til keyp av avlamisbili. Tann 28. oktober 2003 er eitt notat gjørt frá bilaroynd.

Tann 27. mai 2004 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

“Viðvíkjandi: umsókn tygara um avlamisbil

Tilvísing: Telefonsamrøða okkara millum 26.05.2004.

Við hesum skal vera sagt frá at málið endar.

Sambært telefonsamrøðu okkara millum er tað tygara ynski at málið steðgar.”

Eftir at áheitanin er komin frá umsøkjaranum um at taka málið upp aftur, er málgongdin henda:

Tann 17. mars 2005 hevur umsøkjari saman við fysioterapeuti á HTM royndarkoyrt tveir bilar og soljóðandi notat er skrivað í málið:

“Vit hava royndarkoyrt Wagon R 1.3 og Grand Vitara 1.6. Vit tosaðu um hvat og hvussu við automatiskum gearum, men í lötuni er ikki tørvur á tí. Eisini vendi vit spurninginum viðvíkjandi stoytdoyving, og har er Grand V. bilurin nakað betri.

Wagon R nøktar tørvin hjá ..., men hann hevur ynski um at keypa ein Grand Vitara. ... vendir aftur til HTM viðvíkjandi hvat slag av bili talan verður um.

Báðir bilanir kunnu hava automatisk gear, men Grand V. skal uppá ein 2.o

Malt verður til ein Wagon R 1.3, og er ynski um ein Grand Vitara 1.6 er tað í lagi, men ... rindar so eisini munin millum hesar bilar.”

Tann 18. mars 2005 verður umsóknin endaliga játtað og soljóðandi játtanarskriv sent umsøkjaranum (skrivið er ikki dagfest, so ikki sæst nær tað er skrivað ella sent út):

“**Viðvíkjandi:** Endalig játtan av umsókn um avlamisbil

Tilvísing: Umsókn tygara, dagfest 17.06.2002 sum eftir áheitan frá tygum er upp aftur tikin 02.03.2005 um avlamisbil.

Forsorgarlógin § 18, stk. 5.

Sagt skal vera frá, at málið varð viðgjørt á fundi í § 18 ráðnum tann 30.04.2003 og var umsóknin játtað tá.

Endalig støða er tikin í málinum 18.03.2005 til játtanina.

Avgjört varð at játta umsóknini og veita stuðul eftir § 18, stk. 5, í forsorgarlógini til:

1. UMLÆTTINGARBIL, fyri tilsamans kr. 101.648,75

Stuðulin verður veitt á henda hátt:

1. RENTUFRÍTT LÁN	kr. 30.000,-
2. STUÐUL	kr. 30.000,-
3. SKRÁSETINGARGJALD	kr. 41.648,75

Lánið skal **afturgjaldast** yvir 72 mðr. við kr. 416,67 um mánaðin.

Stuðulin verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 416,67 um mánaðin.

Skrásetingargjaldið verður niðurskrivað yvir 72 mðr. við kr. 578,45 um mánaðin.

Viðvíkjandi stuðulstreytum, sluttseðli/sáttmála, útvegan av skelti til avlamisakfør og upplýsingum annars, sí vegleiðing.

Hjálagt er veðbræv í leysafæ. Veðbrævið verður tinglisið sum trygd fyri tí veitta stuðlinum.

Tygum verða biðin um, saman við vitnum, at undirskriva veðbrævið, og senda tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina saman við føð/-navnabræv og vígslubrævi. Alt verður síðani sent til tinglýsingar.

Aftaná, at veðbrævið er tinglýst, fáa tygum skriv higani, um at ávísing er send til bilseljara. Tá fylgir við makaskjal av tinglýsta veðbrævinum."

Tann 21. mars 2005 móttækur Almanastovan tilboð uppá bil frá bilasølu uppá tann bilin, sum umsøkjara ynskti at keypa. Tann 28. apríl 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin faktura uppá hendan bilin frá bilasøluni.

Tann 4. apríl 2005 hevur umsøkjari undirskrivað veðbrævið saman við tveimum vitnum og sent tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina. Vígslubræv og føðingar- og dópsbræv liggja í málinum.

Tann 5. apríl 2005 er veðbrævið tinglýst. Tann 8. apríl 2005 er soljóðandi notat skrivað á Hjálpartólamiðstöðini:

"Tinglýst veðbræv er afturkomið."

Tann 21. apríl 2005 verður útgjaldingskjal skrivað.

Hjálpartólamiðstöðin móttækur tann 21. apríl 2005 skriv frá Bileftirlitinum um, at skrásetingargjaldið er áljóðandi kr. 41.483,-. Tann 27. mai 2005 sendir Hjálpartólamiðstöðin áheitan til Bileftirlitið um at skráseta Almanastovuna/HTM sum veðhavara og um skráseting av vektgjaldi. Tann 2. juni 2005 verður váttan send Hjálpartólamiðstöðini frá Bileftirlitinum, um at avlaminbilurin er skrásettur.

Tann 27. mai 2005 verður veðhavaralýsing/trygging send Tryggingarfelagnum Føroyar. Tann 13. juli 2005 sendir Tryggingarfelagið váttan um at veðhavaralýsingarnar eru skrásettar hjá felagnum.

Tann 27. mai 2005 verður bræv sent til Toll og Skattstovu Føroya, um at hava veðbrævið í varðveitslu og at heinta lánskjøluni um hesi ikki verða goldin til ásettu tíðina.

Tann 27. mai 2005 er notat skrivað, um at avrit at veðbrævinum er sent umsøkjara tann 27. mai 2005.

Mín viðmerking:

Tað framgongur ikki av málinum, at móttøkuváttan er send umsøkjara.

Umsóknin verður játtað longu umleið 14 dagar eftir, at hon er móttikin. Samlaða málsviðgerðartíðin er eitt sindur undir 3 mánaðir.

Mál nr. 2

Tann 29. juni 2004 móttækur Hjálpartólamiðstöðin umsókn um avlambisbil til ein drong, ið er 5 ár. Umsóknarblað um avlambisbil frá Hjálpartólamiðstöðini er útfyllt. Avrit av koyrikortinum hjá mammuni og øðrum persóni eru hjáløgd umsóknini. Sama dag móttækur Hjálpartólamiðstöðin eisini skjal, har mamman hevur undirskrivað stuðulstreytirnar í sambandi við keyp av avlambisbili.

Á umsóknarblaðnum váttar mamma umsøkjaran við undirskrivt, at givnu upplýsingarnir eru rættir og at umsøkjarin er kunnaður um treytirnar fyri at fáa stuðul til avlambisbil, sum eru lýstar í vegleiðing og treytir í sambandi við umsókn um fíggjarligan stuðul eftir § 18, stk. 5, til útvegan av einum avlambisbili. Eisini loyvir mamma umsøkjaran Hjálpartólamiðstöðini at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerina. Sambúgvinn skrivar eisini undir umsóknarblaðið.

Í umsóknarblaðnum skrivar mamman soleiðis sína uppfatan av heilsuligu avmarkingunum, sum gera, at bilurin er neyðugur:
"av tí at barnið er handicappað ber illa til at koma runt við rullistóli, hann eldist og gerst tyngri, so tað sigur seg sjálv." "

Tann 22. juni 2004 móttækur Hjálpartólamiðstöðin kommunulæknváttan. Í læknváttanin stendur soleiðis:

„Hervið verður váttað, at omanfyri nevndi hevur fingið sett diagnosuna Er multihandikappaður, kann ikki seta beinini undir seg, dugir ikki at sita og ber ikki høvdið. Tað er tí neyðugt at hann nýtir special koyristól.“ "

Tann 8. juli 2004 sendir Hjálpartólamiðstöðin móttøkuváttan til umsøkjaran.

Tann 22. juli 2004 sendir Hjálpartólamiðstöðin soljóðandi fyribilsjáttan til umsøkjaran:

"**Viðvíkjandi** Fíggjarligum stuðli til keyp av umlættingarbili í samband við sjúku/brek tygara.

Tilvísning: Vísandi til umsókn tygara, dagfest 29.06.2004
Forsorgarlógin § 18, stk. 5.

Málið hevur verið fyri á fundi í § 18 ráðnum tann 22.07.2004.

Avgjørt var at játta umsóknini og veita stuðul og lán eftir § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, tí mettt verður, at ein bilur sum hjálpitól er neyðugur í samband við arbeiði og/ella kann bøta um brekið.

Áðrenn støða kann takast til upphæddir um lán og stuðul, fer málsviðgeri/terapeutur tygara á Hjálpitólamiðstöðini at seta seg í samband við tygum og verða tygum til hjálpar við ráðum og vegleiðing fyri at finna tann besta og biligasta bilin, umframt at finna út av møguligum broytingum ella serligari innrættan av bilinum.

Tað ber ikki til at keypa bilin áðrenn hetta er gjørt.

Tá støða er tikin til val av bili og kostnaði, verður endalig játtan givin, og samstundis fáa tygum boð um stuðulstreytirnar.

Eru ivamál, ber til at venda sær til Hjálpitólamiðstöðina, tlf. 358300 í avgreiðslutíðini mánadag – fríggjadag kl. 09.00 – 15.00."

Tann 11. august 2004 móttækur Hjálpartólamiðstöðin tilboð uppá 2 bílar – tann eini sum HTM hefur mælt til, og hin sum mamman hefur mælt til.

Tann 14. september 2004 hefur ergoterapeutur skrivað notat um krøvini til bilin, og avtala varð gjørd um at innheinta tilboð uppá ein bil sum Hjálpartólamiðstöðin mælir til. Í notatinum stendur, at mamman og sambúgví hennara hava verið á Hjálpartólamiðstöðini fyri at tosa um krøv til bilin tann 13. september 2004.

Tann 14. september 2004 sendir ergoterapeuturin teldupost til starvsfelaga og biður viðkomandi innheinta tilboð uppá bilin og uppá eina umbygging av bilinum.

Tann 20. september móttækur HTM tilboð frá danska virkinum: "Langhøj" uppá umbygging av bilinum áljóðandi kr. 61.355,- uttan mvg.

Tann 24. september 2004 sendir starvsfólk á HTM teldupost til eina aðra fyrirtøku: "Handi-mobil" fyri at fáa tilboð uppá umbygging av bili.

Tann 30. september móttækur HTM enn eitt tilboð uppá umbygging av bilinum frá danska virkinum Handi Mobil, hetta tilboðið er áljóðandi kr. 66.300,- uttan mvg.

Tann 23. november 2004 verður soljóðandi notat skrivað í málið á Hjálpartólamiðstöðini:
"Á fundi 10.11.2004 varð avgjørt at taka av tilboðið frá bilasølu uppá ... kr. 234.000,- og tilboð uppá umbygging av bilinum frá Langhøj kr. 61.355,- Gevi boð um at bíleggja bil og umbygging."

Tann 23. november 2004 skrivar ergoterapeutur teldupost til starvsfelaga og sigur frá, at avgjørt er at taka av tilboðnum uppá bilin, sum HTM mælti til og til umbyggingina frá Langhøj. Starvsfelagin verður biðin um at bíleggja bilin og umbyggingina.

Tann 8. februar 2005 verður soljóðandi bræv sent umsøkjaranum:

Viðvíkjandi: Endalig játtan av umsókn um avlamisbil

Tilvísing: Umsókn tygara, dagfest 29-06-2004 um figgjarligan stuðul til avlamisbil eftir forsorgarlógini § 18, stk.5.

Sagt skal verða frá, at málið varð viðgjørt á fundi í § 18 ráðnum tann 22.07.2004 og er endalig støða tikin.

Avgjørt varð at játtað umsóknini og veita tygum stuðul eftir § 18, stk. 5, í forsorgarlógini til:

Stuðulin verður veittur á henda hátt:

1. RENTUFRÍTT LÁN	kr. 42.500,00
2. RENTU- OG AVDRÁTTARFRÍTT LÁN	kr. 86.975,00
3. STUÐUL	kr. 42.500,00
4. STUÐUL TIL SERLIGA INNRÆTTAN ELLA BROYTING	kr. 76.694,00
5. SKRÁSETINGARGJALD	kr. 68.075,00

Lánið skal **afturgjaldst** yvir 72 mðr. við kr. 590,28 um mánaðin.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Rentu- og avdráttarfríða lánið verður niðurskrivað yvir 72 mðr. við kr. 1.207,99 um mánaðin.

Stuðulin verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 590,28 um mánaðin.

Stuðulin til serinnrættan verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 1.065,19 um mánaðin.

Skrásetingargjaldið verður niðurskrivað yvir 72 mðr. við kr. 945,49 um mánaðin.

Viðvíkjandi stuðulstreytum, sluttseðli/sáttmála, útvegan av skelti til avlamisakfør og upplýsingum annars, sí vegleiðing.

Hjálagt er veðbræv í leysafæ. Veðbrævið verður tinglisið sum trygd fyri tí veitta stuðlinum.

Tygum verða biðin um, saman við vitnum, at undirskriva veðbrævið, og senda tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina saman við føði-/navnabrævi og vígslubrævi. Alt verður síðani sent til tinglýsingar.

Aftaná, at veðbrævið er tinglýst, fáa tygum skriv higani, um at ávísing er send til bilseljara. Tá fylgir við makaskjal av tinglýsta veðbrævinum."

Tann 17. februar 2005 verður notat skrivað, um at myrku rútarin í tilboðnum frá bilasøluni skulu avbestillast, tí mamman skal gjalda teir sjálv og tað vil hon ikki.

Tann 1. mars 2005 hevur mamma umsøkjaran skrivað undir veðbrævið saman við tveimum vitnum og sent tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina. Føði- og dópsbræv hjá mammuni verður samstundis sent Hjálpartólamiðstöðini.

Tann 3. mars 2005 er veðbrævið tinglýst og HTM móttukur kvittan fyri tinglýsingina.

Tann 17. mars 2005 móttukur Hjálpartólamiðstöðin faktura fyri umbyggingina av bilinum. Tann 18. mars 2005 móttukur Hjálpartólamiðstöðin faktura fyri bilin.

Útgjaldingskjal verður skrivað 6. apríl 2005.

Hjálpartólamiðstöðin móttukur tann 6. apríl 2005 skriv frá Bileftirlitinum um, at skrásetingargjaldið er áljóðandi kr. 68.075,-. Tann 30. mai 2005 verður bræv sent Bileftirlitinum um at skráseta avlamisbilin. Tann 2. juni 2005 móttukur HTM veðbrævið frá Bileftirlitinum við váttan um skrásetingina.

Tann 30. mai 2005 verður bræv sent Toll- og Skattstovu Føroya um at varðveita veðbrævið og at heinta lámsgjöldini um tey ikki verða goldin til ásettu tíð.

Tann 30. mai 2005 verður bræv somuleiðis sent Tryggingarfelagnum Føroyar um at tryggja avlamisbilin og at skráseta at avlamisbilurin er skuldabundin við undirveðhaldi. 13. juli 2005 móttukur HTM veðbrævið frá Tryggingarfelagnum við váttan um at veðhavaralýsingar er skrásett hjá felagnum.

Tann 30. mai 2005 verður avrit av veðbrævinum sent til umsøkjaran.

Mín viðmerking:

Samlaða málsviðgerðartíðin av hesum máli er umleið 11 mánaðir. Hetta kann tykjast at verða ein drúgv málsviðgerðartíð, men sæð í mun til at sjálv

fyríbilsjáttanin viðvíkjandi stuðul til keyp av umlættingarbili er send umsøkjaranum umleið ein mánað eftir, at umsóknin er móttikin, og at so nógv ymisk málsviðgerðarstig eru í málinum, herímillum at umbyggingar skuldu gerast í bilinum, áðrenn málið kundi verða endaliga avgreitt, havi eg ikki viðmerkingar til málsviðgerðartíðina.

Mál nr. 3

Tann 8. september 2004 hevur Hjálpartólamiðstøðin móttikið eina umsókn um stuðul til avlamisbil frá einum manni, ið er 36 ára gamal. Umsóknarblað til stuðul til avlamisbil frá Hjálpartólamiðstøðini er útfyllt. Umsøkjari hevur eisini undirskrivað eitt skjal við stuðulstreytum í sambandi við keyp av avlamisbili.

Á umsóknarblaðnum váttað umsøkjari við undirskrift, at givnu upplýsingarnir eru rættir og at umsøkjari er kunnaður um treytirnar fyri at fáa stuðul til avlamisbil, sum eru lýstar í vegleiðing og treytir í sambandi við umsókn um fíggarligan stuðul eftir § 18, stk. 5, til útvegan av einum avlamisbili. Eisini loyvur umsøkjari Hjálpartólamiðstøðini at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerina.

Umsøkjari er blindur. Upplýst er, at konan og onnur skulu koyra bilin fyri hann. Undir viðmerkingum á umsóknarblaðnum stendur soleiðis:

“Umsøkjari hevur starv ymisk arbeiðsstøð, har alment ferðasamband ikki passar saman við arbeiðstíðunum.

Ein onnur orsök til at tað er hent, at umsøkjari hevur egnan bil er, at hann ikki altíð er so vælkominn í bilar hjá øðrum við hundi.”

Ársinntøkan hjá umsøkjaranum er upplýst í umsóknarblaðnum.

Tann 8. september 2004 móttækur HTM somuleiðis kommunulæknaváttan, har m.a. soljóðandi er skrivað:

“Sjúkruavgerð – útlit og funktionsstøði við serligum denti á lýsing av gonguføri og gongulag:

Tað skal hervið váttað at omanfyrenevndi er blindur

Læknans meting av førleika umsøkjans at koyra bil:

Kann ikki sjálvur koyra bil

Eigur annar persónur at verða bilførari:

Ja”

Sama dag sendir Hjálpartólamiðstøðin skriv til Gjaldstovuna um at gjalda læknaváttanina áljóðandi kr. 141,-.

Tann 13. september 2004 verður móttøkuváttan send umsøkjaranum.

Tann 4. januar 2005 verður soljóðandi fyríbilsjáttan send umsøkjaranum:

“Viðvíkjandi: Fíggarligum stuðli til keyp av umlættingarbili í sambandi við sjúku/brek tygara.

Tilvísing: Vísandi til umsókn tygara, dagfest 06.09.2004

Forsorgarlógin § 18, stk. 5

Málið hevur verið fyri á fundi í § 18 ráðnum tann 03.11.2004.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Avgjört var at játta umsóknini og veita stuðul og lán eftir § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, tí mettt verður, at ein bilur sum hjálpitól er neyðugur í sambandi við arbeiði og/ella kann bøta um brekið.

Áðrenn støða kann takast til upphæddir um lán og stuðul, fer málsviðgeri/terapeutur tygara á Hjálpitólamiðstöðini at seta seg í samband við tygum og verða tygum til hjálpar við ráðum og vegleiðing fyri at finna tann best egnaða og bíligasta bilin, umframt at finna út av møguligum broytingum ella serligari innrættan av bilinum.

Tað ber ikki til at keypa bilin áðrenn hetta er gjørt.

Tá støða er tikin til val av bili og kostnaði, verður endalig játtan givin, samstundis fáa tygum boð um stuðulstreytirnar.

Eru ivamál, ber til at venda sær til Hjálpitólamiðstöðina, tlf. 358300 í avgreiðslutíðini mánadag – fríggjadag kl. 09.00 – 15.00.

Sum avtalað í telefon við tygum í dag hoyra vit aftur frá tær um hvønn bil, tú vilt hava, og sum vit síðani biðja um tilboð uppá. Biðið verður eisini um tilboð uppá aðrar bilar, sum kunnu metast egnaðir til tygara tørv, soleiðis at stuðul verður veittur svarandi til bíligasta egnaða bilin."

Tann 5. januar 2005 skrivar ergoterapeutur á HTM soljóðandi teldupost til ein starvsfelaga:

„Kanst tú biðja um tilboð uppá Suzuki Wagon R 1,3 GL og ein Mazda 2 1,25 bensin. Hann velur væntandi ein Toyota Corolla, sum vit eisini skulu hava tilboð uppá, men biða við hesum.“

Tann 11. januar 2005 skrivar ergoterapeuturin soljóðandi notat í málið:

"Til arbeiðsbrúk hevur umsøkjari brúk fyri bili við rúm fyri hundinum og briks (sum eitt stórt kuffert), og onkur annar skal koyra bilin. Tey eru annars 5 fólk í húsi.

Mett verður at Suzuki Wagon R nøktar henda tørvin á bili og prísurin er kr. 128.990,- (kr.5.000,- í avslátri uttan bil í byti. Hesin er væl bíligari enn aðrir egnaðir bilar og mælt verður til at játta stuðul til ein Suzuki Wagon R sum bíligasta egnaða bil.

Umsøkjari ætlar at keypa ein Toyota Corolla og vil gjalda munin sjálvur. Hann gevur boð aftur um hvat model av Toyota Corolla hann hugsar um."

Viðheft hesum notati er príslisti fyri mazda og Suzuki bilar.

Tann 24. januar 2005 skrivar ergoterapeutur teldupost til (sama) starvsfelaga:

"Umsøkjari hevur nú sagt frá hvønn bil frá Toyota hann vil hava. Stuðul verður játtaður í mun til ein Suzuki Wagon R, sum bíligasta egnaða bil. Kanst tú biðja um útgreinað tilboð uppá hesar bilar Toyota Corolla 1600 Sedan Terra og Suzuki Wagon R, 1,3i Bensin."

Tann 25. januar 2005 móttekur Hjálpartólamiðstöðin tilboð frá bilasølu uppá ein Toyota Corolla. Sama dag móttekur Hjálpartólamiðstöðin tilboð uppá ein Suzuki Wagon R.

Tann 15. februar 2005 verður soljóðandi notat skrivað í málið á HTM:

"Á fundi 02.02 varð avgjört at játta stuðul til Suzuki Wagon R 1,3i, sum bíligasta egnaða bil – sí tilboð, men umsøkjari vil hava Toyota Corolla 1600 Sedan Terra. Gevi boð til JP at bíleggja henda bilin."

Tann 15. februar 2005 sendir Hjálpartólamiðstöðin soljóðandi skriv til umsøkjara:

"Viðvíkjandi: Endalig játtan av umsókn um avlamisbil

Tilvísing: Umsókn tygara, dagfest 06.09.2004 um fíggjarligan stuðul til avlamisbil Forsorgarlógin § 18, stk.5.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Sagt skal verða frá, at málið varð viðgjørt á fundi í § 18 ráðnum tann 02.02.2005 og er endalig støða tikin.

Avgjørt varð at játtað umsóknini og veita tygum stuðul eftir § 18, stk. 5, í forsorgarlógini til: VINNUBIL

Stuðulin verður veittur á henda hátt:

1. RENTUFRÍTT LÁN	kr. 40.000,-
2. STUÐUL	kr. 20.000,-
3. SKRÁSETINGARGJALD	kr. 33.845,-

Lánið skal **afturgjaldst** yvir 72 mðr. við kr. 555,56 um mánaðin.

Stuðulin verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 277,78 um mánaðin.

Skrásetingargjaldið verður niðurskrivað yvir 72 mðr. við kr. 470,07 um mánaðin.

Viðvíkjandi stuðulstreytum, sluttseðli/sáttmála, útvegan av skelti til avlamisakfør og upplýsingum annars, sí vegleiðing.

Hjálagt er veðbræv í leysafæ. Veðbrævið verður tinglisið sum trygd fyri tí veitta stuðlinum.

Tygum verða biðin um, saman við vitnum, at undirskriva veðbrævið, og senda tað aftur til Hjálpartólamiðstøðina saman við føði-/navnabræv og vígslubrævi. Alt verður síðani sent til tinglýsingar.

Aftaná, at veðbrævið er tinglýst, fáa tygum skriv higani, um at ávísing er send til bilseljara. Tá fylgir við makaskjal av tinglýsta veðbrævinum."

Tann 4. mars 2005 hevur umsøkjarin undirskrivað veðbrævið saman við vitnum og sent tað aftur til Hjálpartólamiðstøðina. Vígslubræv og føðingar- og navnabræv umsøkjarans eru hjáløgd. Tann 7. mars 2005 er veðbrævið tinglýst.

Tann 19. apríl 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin faktura uppá bilagda bilin.

Tann 21. apríl 2005 verður útgjaldingarskjal skrivað.

Tann 21. apríl 2005 móttukur Hjálpartólamiðstøðin skriv frá Bileftirlitinum um, at skrásetingargjald er áljóðandi 53.206,25 kr. Tann 31. mai 2005 verður bræv sent til Bileftirlitið um at skráseta avlamisbilin. Tann 2. juni 2005 sendir Bileftirlitið Hjálpartólamiðstøðini váttan, um at bilurin er skrásettur.

Tann 31. mai 2005 verður bræv sent Toll- og Skattstovu Føroya um at varðveita veðbrævið og heinta lámsgjöld um hesi ikki verða goldin til ásettu tíðina.

Tann 31. mai 2005 verður bræv sent Tryggingarfelagnum Føroyar um at tryggja avlamisbilin og at skráseta at bilurin er skuldarbundin við undirveðhaldi. Tann 13. juli 2005 sendir Tryggingarfelagið Hjálpartólamiðstøðini váttan um at veðhavaralýsingarnar eru skrásettar hjá felagnum.

Tann 31. mai 2005 verður avrit av veðbrævinum sent umsøkjaranum.

Mín viðmerking:

Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum máli er 8 mánaðir. Í hesum málinum er fyribilsjáttan ikki send umsøkjaranum fyrr enn umleið fyra mánaðir eftir, at umsóknin er móttikin. Hetta hóast tað, at fundur hevur verið í § 18-ráðnum um málið umleið tveir mánaðir eftir, at umsóknin var móttikin. Eg dugi ikki at síggja, at onnur málsviðgerðarstig eru framd í hesum tíðarskeiðnum. Eg meti tí, at málið kundi verið skjótari avgreitt, serliga sæð í mun til at einki serligt er við tí bilinum, ið verður játtaður.

Mál nr. 4

Tann 22. november 2004 móttukur Hjálpartólamiðstøðin eina umsókn frá tveimum systur, sum eru 9 og 12 ára gamlar. Umsóknarblað um stuðul til avlamisbil frá Hjálpartólamiðstøðini er útfyllt.

Á umsóknarblaðnum váttað mamma teirra við undirskrivt, at givnu upplýsingarnir eru rættir, og at hon er kunnað um treytirnar fyri at fáa stuðul til avlamisbil, sum eru lýstar í vegleiðing og treytir í sambandi við umsókn um fíggarligan stuðul eftir § 18, stk. 5, til útvegan av einum avlamisbili. Eisini loyvur umsøkjari Hjálpartólamiðstøðini at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerina.

Av umsóknarblaðnum framgongur m.a. hetta:

"...

Hvørja sjúku/brek hevur umsøkjari: musklasjúku/stoffskiftissjúku

Hvussu leingi hevur umsøkjari havt sjúkuna/breki: alt lívið

...

Upplýs egnu uppfatan av heilsuligu avmarkingunum, sum gera, at bilurin er neyðugur:

Mugu ikki blíva kaldar og troyttar."

Hjálagt umsóknini er soljóðandi frágreiðing frá mammuni um støðuna hjá døtrunum:

"Koyritørvur.

Báar genturnar skulu koyrast allastani í tí dagliga, tvs fleiri reisir hvønn dag.

Báar genturnar skulu koyrast til og frá skúla.

Til handikapriðing.

Til fysioterapi.

Til føðingardagar, hjá øðrum børnum í flokkinum.

Til bindiklubb hjá hinum gentunum í flokkinum.

Tá tær skulu spæla við onkran.

Tá tær skulu í biografín.

Tá tær skulu vitja familíu.

Tá vit skulu keypa.

Tá vit skulu ein túr í plantaguna.

Til skúlatannlæknan. (Hini børnini í 5 flokki ganga.)

Tá tey í flokkinum fara ein túr í fjøruna, ella sinnað skal eg koyra barn mítt niðan aftur í skúla

Um tann eldra skal ein túr í SMS eftir skúlatí við eini vinkonu flokksfelaga, so skal eg koyra oman í skúlan eftir teimum, koyra tær til SMS og síðan heinta tær aftur.

Vildi verið feðin um tit hava í huga, at vit hava tvey børn ið ikki mugu blíva troyttar og kaldar.

Tær hava báar koyristól, men lærarin hjá tí yngru dótttrini segði at ikki ber til, at hava hana í koyristóli tá tey fara túr, tí at gentan verður ov køld."

Tað framgongur ekki av málinum, at Hjálpartólamiðstöðin hefur sent eina móttökuváttan til umsækjararnar.

Tann 22. november 2004 móttækur Hjálpartólamiðstöðin læknaligu upplýsingarnar.

Serlækni á Landssjúkrahúsinum skrifvar soleiðis um 12 ára gomlu gentuna í læknáváttan dagfest 5. desember 2003:

"... genta hefur viðfödda stofskiftissjúku sum gera vøddarnar veikar og hetta ger at hon nú troyttast fysiskt skjótari enn vanlig børn.

Tað er tí ein balancugongd at stimulera hana til fysiskan aktivitet, at menna kropp og vøddar uttan at hon kemur at gera ov nógv av tí hon so kann tøma orkugoymslurnar í vøddunum, so hon er fyri ongum í fleiri dagar aftaná.

Ríðitrening er ein vælegnaður háttur til børn sum ... og skal tí mælast til at hetta verður játtað."

Um 9 ára gomlu gentuna skrifvar sami lækni soleiðis í læknáváttan dagfest 31. januar 2002:

"... genta er undir sterkum illgruna at hava somu viðföddu stofskiftissjúkuna, sum stórasystirin, og er hetta ein sjáldsom, arvalig sjúka, har enzymir í mitochondrium í kyknunum, ikki virka sum tey skulu. Hevur hjá gentuni við sær, at ein kann siga, at orkugoymslur hennara sum heild eru lítlar og er tí umráðandi at hon ikki verður alt ov troytt, tí hon tá oftani gerst sjúk og kann verða leingi um at koma fyri seg aftur.

Í núverandi barnagarði hava foreldrini ikki hildið nógv stór atlit verða tikin at hesum, soleiðis at gentan er stimbrað at verða eins aktiv og hini børnini og har umframt hefur tað eisini verið ringt hjá ... at fella til í júst hesum barnagarðinum.

Mælt verður til at ein onkursvegna skipar so fyri at tikið verður meira hond um ... í barnagarðinum, evt. við stuðuli og helst hevði tað verið lættast at broytt vanar hennara, um hon samstundis byrjaði í einum øðrum stovni."

Tværlæknáváttanir frá barnaserlækna liggja eisini í málinum frá juli 1993 og oktober 1996 um báðar systrarnar.

Tann 20. desember 2004 verður fyribilsjáttan send umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi: Fíggjarligum stuðli til keyp av umlættingarbili í sambandi við sjúku/brek tygara.

Tilvísing: Vísandi til umsókn tygara, dagfest 22.11.2004

Forsorgarlógin § 18, stk. 5

Málið hefur verið fyri á fundi í § 18 ráðnum tann 01.12.04.

Avgjört var at játta umsóknini og veita stuðul og lán eftir § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, tí mett verður, at ein bilur sum hjálpitól er neyðugur í sambandi við arbeiði og/ella kann bøta um brekið.

Áðrenn støða kann takast til upphæddir um lán og stuðul, fer málsviðgeri/terapeutur tygara á Hjálpitólamiðstöðini at seta seg í samband við tygum og verða tygum til hjálpar við ráðum og vegleiðing fyri at finna tann best egnaða og bíligasta bilin, umframt at finna út av móguligum broytingum ella serligari innrættan av bilinum.

Tað ber ikki til at keypa bilin áðrenn hetta er gjørt.

Tá støða er tikin til val av bili og kostnaði, verður endalig játtan givin, samstundis fáa tygum boð um stuðulstreytirnar.

Eru ivamál, ber til at venda sær til Hjálpitólamiðstöðina, tlf. 358300 í avgreiðslutíðini mánadag – fríggjadag kl. 09.00 – 15.00."

Tann 6. januar 2005 var bilaroynd gjørd, og ergoterapeutur skrivar soljóðandi notat í málið:

"Notat frá bilaroynd: Tilstaðar vóru foreldrini.

Trupulleikin hjá systrunum er, at tær vegna sjúku ikki orka/skulu útsetast fyri strongd av ymiskum slag og herundir ganga longri teinar. Játtan fyriliggur um fyribils játtan til bil. Tørvur er fyri, at pláss er fyri, at 2 samanlagdir koyristólar kunnu takast við í bilin uppá ein rímiliga lættan máta. Harumframt skal pláss verða fyri 4 fólkkum. Annars eru ongi serlig krøv til innrætting.

Familjan ynskir oljufyr til bilin, tí genturnar ikki mugu útsetast fyri kulda. Harafturat ynskja tey bil við dieselmotori. Hesi ynski skal støða takast til á § 18-fundi.

Royndir eru ymskir bilar, og hesir lúka treytirnar:

VW Touran, VW Caddy, Mazda Premacy og Citroén Berlingo.

Foreldrini eru kunnað um, at stuðul verður latin til tann biligasta bilin, sum nøktar tørvin, men at tey kunnu keypa ein dýrari bil og gjalda munin. Ein dýrari bilur skal tó eisini lúka somu treytir um innrætting."

Tann 19. januar 2005 sendir ergoterapeuturin teldupost til ein starvsfelaga og biður hendan, um at innheinta tilboð uppá bilarnar, sum tey hava royndarkoyrt.

Tann 20. og 21. januar 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin tey 4 umbidnu tilboðini.

Tann 17. februar 2005 verður soljóðandi bræv/avgerð send umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi: Sýtan av umsókn

Tilvísing: Munnligur fyrispurningur tygara um at fáa oljufýring í bil

Forsorgarlógin § 18, stk. 5

Almannastovan hevur á § 18 fundi tann 12.01.05 viðgjørt umsókn tygara um oljufýring í bil, eftir forsorgarlógini grein 18, stk. 5.

Avgjørt varð ikki at veita stuðul til tað sum søkt er um, av tí at mett verður samanumtikið, at oljufýring í bilinum ikki er ein fullgóð loysn, men at hósandi klædnadrakt, t.d. termodrakt er rættara loysnin, tí at henda kann eisini brúkast, tá umsøkjari ferðast millum bil og skúla og úti í frikorterunum. Við hesum grundarlag verður umsóknin um oljufýring til bil sýtt.

Henda avgerð kann innan 4 vikur kærast til:

Føroya Kærustovnur, Postboks 45, 110 Tórshavn"

Tann 18. februar 2005 verður soljóðandi notat skrivað í málið:

"Á bólkafundi 15.02.05 varð gjørt av at játtað stuðul svarandi til tilboð uppá Citroen Berlingo. Tey ynskja tó at keypa ein dýrari bil, kanska ein VW Touran, sum eisini er egnaður. Treytin er, at bilurin er egnaður til teirra brúk, t.v.s pláss fyri 4 fólkkum og 2 samanløgðum transportkoyristólum."

Tann 2. mai 2005 verður soljóðandi skriv send umsøkjaranum:

"Viðvíkjandi: Endalig játtan av umsókn um avlambil

Tilvísing: Umsókn tygara, dagfest 22.11.04 um avlambil

Forsorgarlógin § 18, stk. 5.

Sagt skal verða frá, at málið varð viðgjørt á fundi í § 18 ráðnum tann 15.02.05 og er endalig støða tikin.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Avgjört varð at játtað umsóknini og veita tygum stuðul eftir § 18, stk. 5, í forsørgarlógini til:

1. UMLÆTTINGARBIL kr. 99.615,00

Stuðulin verður veittur á henda hátt:

1. RENTUFRÍTT LÁN kr. 30.000,00
2. STUÐUL kr. 30.000,00
3. SKRÁSETINGARGJALD kr. 39.615,00

Lánið skal **afturgjaldast** yvir 72 mðr. við kr. 416,67 um mánaðin.

Stuðulin verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 416,67 um mánaðin.

Skrásetingargjaldið verður niðurskrivað yvir 72 mðr. við kr. 550,21 um mánaðin.

Viðvíkjandi stuðulstreytum, sluttseðli/sáttmála, útvegan av skelti til avlamisakfør og upplýsingum annars, sí vegleiðing.

Hjálagt er veðbræv í leysafæ og stuðulstreytir fyri avlamisbil. Veðbrævið verður tinglisið sum trygd fyri tí veitta stuðlinum.

Tygum verða biðin um, saman við vitnum, at undirskriva veðbrævið, og senda tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina saman við føði-/navnabræv og vígslubrævi. Alt verður síðani sent til tinglýsingar.

Aftaná, at veðbrævið er tinglýst, fáa tygum skriv higani, um at ávísing er send til bilseljara. Tá fylgir við makaskjal av tinglýsta veðbrævinum og stuðulstreytunum."

Tann 3. mai 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin skjal við stuðulstreytunum, ið mamman og eitt vitni hava undirskrivað.

Tann 3. mai 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin "fráboðan til sýn og/ella skráseting av akførum" frá Bileftirlitinum. Tann 4. mai 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin skriv um skrásetingargjald frá Bileftirlitinum.

Tann 24. mai 2005 er fakturi uppá bilin sendur umsøkjaranum / Hjálpartólamiðstöðini.

Tann 11. mai 2005 hevur mamma umsøkjjaranna undirskrivað veðbrævið saman við tveimum vitnum og sent tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina. Avrit av føði- og dópsbrævi er eisini sent Hjálpartólamiðstöðini. Tann 12. mai 2005 verður veðbrævið tinglýst.

Einki útgjaldingarskjal liggur í málinum.

Tann 30. mai 2005 verður bræv sent Bileftirlitinum um at skráseta bilin. Tann 2. juni 2005 sendir Bileftirlitið Hjálpartólamiðstöðini váttan, um at avlamisbilurin er skrásettur.

Tann 30. mai 2005 verður áheitan send til Toll- og Skattstovu Føroya, um at hava veðbrævið í varðveitslu og um at innheinta lámsgjöldini, um hesi ikki verða goldin til ásettu tíð.

Tann 30. mai 2005 verður bræv sent Tryggingarfelagnum Føroyar, um at tryggja avlamisbilin og skráseta, at bilurin er skuldarbundin við undirveðhaldi. 13. juli 2005 sendir Tryggingarfelagið váttan, um at veðhavaralýsingarnar eru skrásettar hjá teimum.

Tann 30. mai 2005 er avrit av veðbrævinum eisini sent til umsøkjaran.

Mín viðmerking:

Tað framgongur ikki av málinum, at Hjálpartólamiðstøðin hevur sent umsøkjaranum móttøkuváttan. Av tí, at tað kann væntast, at viðgerðin av slíkum málum kann taka longri tíð, átti móttøkuváttan sambært góðum fyrisitingarsiði at verið send umsøkjaranum, tá ið umsóknin varð móttikin.

Í hesum máli er talan um, at ein umsókn partvíst verður noktað. Einkí er, sum bendir á, at avgerðin um at nokta oljufýring til bilin, er grundað á ávísar upplýsingar um støðuna hjá umsøkjaranum. Avgerðin tykist harafturímóti byggja á eina heildarmeting hjá Hjálpartólamiðstøðini um, hvat er besta loysnin fyri umsøkjararnar. Eg havi tí ikki viðmerkingar til, at partshoyring ikki er framd í hesum málinum.

Avgerðin um noktan av oljufýring til bilin skal grundgevast og kæruegleiðing skal fylgja við skrivinum, jb. §§ 21 og 24 í fyrisitingarlógini. Eg meti grundgevingina í sýtanarskrivinum, dagfest 17. februar 2005, vera nøktandi. Í skrivinum verður boðað frá, at avgerðin kann kærast til Føroya Kærustovn. Avgerðin lýkur sostatt hesar treytirnar í fyrisitingarlógini.

Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum máli er umleið 6 mánaðir. Fyribilsjáttan verður send umleið ein mánað eftir, at umsókn er móttikin. Hetta meti eg ikki verða langa málsviðgerðartíð í einum máli við so nógvum málsviðgerðarstigum. Tó kann sigast, at tað er í longra lagi, tá ið fráboðan um sýtan av umsókn um at fáa oljufýring í bilin verður send meira enn ein mánaða eftir, at málið hevur verið viðgjørt á § 18-ráðsfundi.

Mál nr. 5

Tann 7. desember 2004 móttekur Hjálpartólamiðstøðin eina umsókn frá einum manni, ið er 30 ár. Maðurin arbeiðir í einum handli. Umsóknarblað til stuðul til avlambisbil hjá Hjálpartólamiðstøðini er útfyllt og undirskrivað. Somuleiðis hevur umsøkjarin undirskrivað skjal við stuðulstreytum í samband við keyp av avlambisbili.

Á umsóknarblaðnum váttaar umsøkjarin við undirskrivt, at givnu upplýsingarnir eru rættir, og at umsøkjarin er kunnaður um treytirnar fyri at fáa stuðul til avlambisbil, sum eru lýstar í vegleiðing, og treytir í sambandi við umsókn um fíggarligan stuðul eftir § 18, stk. 5, til útvegan av einum avlambisbili. Eisini loyvur umsøkjarin Hjálpartólamiðstøðini at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerina.

Í umsóknarblaðnum stendur m.a.:

"Upplýs egnu uppfatan av heilsuligu avmarkingunum, sum gera, at bilurin er neyðugur:

Orki ikki so væl at ganga og eg má brúka bil tí arbeiðstíðirnar eru til út á náttina.

...

Viðmerkingar: Sækji um bil tí at eg havi muskelsvinn í báðum beinum og eg klári ikki at ganga so langt. Arbeiði um kvøldarnar frá kl. 18.00 til yvir midnátt og summar tíðir eisini um dagin so tað er nógv koyring aftur og fram.
Hjálagdar eru journalir frá speciallækna."

Í umsóknarblaðnum er ársinntøkan hjá umsøkjaranum upplýst.

Tann 7. desember 2004 móttetur Hjálpartólamiðstöðin somuleiðis eina læknávátan, har m.a. soljóðandi er skrivað:

"Kan ikke holde balance ved stand, især ikke med lukkede øjne. Svage kræfter i fødder og ben, kan ikke gå på tæer eller hæle."

"Lider av sygdom i nerver til musklerne, som gør at musklerne bliver svagere. Tilstanden bliver ikke bedre."

Frágreiðingar/váttanir frá øðrum læknum liggja eisini í málinum umframt ein frágreiðing um ein fund sum var fyriskipaður millum umsøkjaran og Muskelsvindfonden.

Tað framgongur ikki av málinum, at ein móttøkuvátan er send umsøkjaranum.

Tann 24. januar verður soljóðandi fyribilsjáttan send umsøkjaranum:

„**Viðvíkjandi:** Fíggarligum stuðli til keyp av umlættingarbili í sambandi við sjúku/brek tygara.

Tilvísing: Vísandi til umsókn tygara, dagfest 07.12.04

Forsorgarlógin § 18, stk. 5

Málið hevur verið fyri á fundi í § 18 ráðnum tann 12.01.05.

Avgjört var at játta umsóknini og veita stuðul og lán eftir § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, tí mettt verður, at ein bilur sum hjálpitól er neyðugur í sambandi við arbeiði og/ella kann bøta um brekið.

Áðrenn støða kann takast til upphæddir um lán og stuðul, fer málsviðgeri/terapeutur tygara á Hjálpitólamiðstöðini at seta seg í samband við tygum og verða tygum til hjálpar við ráðum og vegleiðing fyri at finna tann best egnaða og bíligasta bilin, umframt at finna út av møguligum broytingum ella serligari innrættan av bilinum.

Tað ber ikki til at keypa bilin áðrenn hetta er gjørt.

Tá støða er tikin til val av bili og kostnaði, verður endalig játtan givin, samstundis fáa tygum boð um stuðulstreytirnar.

Eru ivamál, ber til at venda sær til Hjálpitólamiðstöðina, tlf. 358300 í avgreiðslutíðini mánadag – fríggjadag kl. 09.00 – 15.00."

Tann 7. januar 2005 er soljóðandi notat skrivað í málið:

"Umsøkjarin hevur í dag verið á hjálpartólamiðstöðin í sambandi við at hann hevur søkt um avlambisbil.

Hann hevur vøddasjúku, ... , og vit hava upplýsingar frá lækna og frá muskelfonden.

Umsøkjarin hevur vánaliga javnvág og veikar beinvøddar. Hann sigur, at beinini sovna, tá hann gongur nógv, t.v.s. aftaná fáar hundrað metrar. Hetta er verri, tá tað er kalt í veðrinum.

Hann hevur ikki serliga innrætting í bili sínum sum t.d. automatisk gear ella hondstýrda kobling/bremsu. Um vit skulu arbeiða víðari við hesum skal støða takast á § 18 fundi.

LØGTINGSINS UMBOÐSMÆÐUR

Umsækjarin fekk saman við umsóknarblað frá hjálpartólamiðstöðini eisini vegleiðing frá hjálpartólamiðstöðini, sum nú væntandi verður broytt. Men hann fekk at vita, at umsóknin verður viðgjörd sbr. hesa vegleiðing."

Tann 27. januar 2005 var umsækjarin á Hjálpartólamiðstöðini og tosaði við tey um krøvini til bilin. Notat varð skrivað í málið um henda fund. Umsækjarin vil fyrst sjálvur roynar ymiskar bilar, áðrenn royndarkoyring verður gjörd saman við Hjálpartólamiðstöðini. Umsækjarin skal sjálvur venda sær til Hjálpartólamiðstöðina fyri at gera royndarkoyring við teimum.

Tann 3. mars 2005 er soljóðandi notat skrivað í málið:

"Umsækjarin hugsar um at keypa ein Renault Megane. Gevur boð í komandi viku um avgerð. Hesin lýkur krøvini til bil, sum hjálpartólamiðstöðin setir, men hann fær stuðul svarandi til bíligasta nøktandi bil. Citroen Berlingo hevur góð mát, men finst ikki við aut. gearum."

Tann 9. mars 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin tilboð uppá fleiri model av Renault bilum frá eini bilasølu. Tann 17. mars 2005 er tilboð uppá ein Suzuki Wagon R í hendi á Hjálpartólamiðstöðini.

Tann 18. mars 2005 er soljóðandi notat skrivað í málið:

"Á § 18-fundi 12.01.05 varð avgjørt av játta vinnubil við automatiskum gearum til umsøkjaran.

Tann bíligasti og best eignaði bilurin meti eg er Suzuki Wagon R. Hann hevur høg setur, høgur til ovara hurðakant, lága gátt og bagasjurúm í góðari hædd. Pláss er fyri familjuni, sum telur 3 fólk, og barnavognur fast inn í bilin, tá annað baksetrið verður lagt niður.

Umsækjarin ynskir ein størri og dýrari bil, Renault Mégane. Eg meti, at hesin er eisini eignaður til umsøkjaran.

hjálpertólamiðstöðin játtar stuðul svarandi til Suzuki Wagon R við automatiskum gearum sum serútgerð. Tó verður góðtikið, at umsækjarin keypir ein Renault Mégane við automatiskum gearum sum serútgerð."

Tann 18. mars 2005 skrivar ergoterapeutur teldupost til ein starvsfelaga um at bíleggja tann bilin sum umsækjarin ynskir. Starvsfelagin skal eisini skriva endaligu játtanina.

Tann 18. mars 2005 verður soljóðandi avgerð send umsøkjaranum:

Viðvíkjandi: Endalig játtan av umsókn um avlamisbil

Tilvísing: Umsókn tygara, dagfest 07.12.04 um avlamisbil

Forsorgarlógin § 18, stk. 5.

Sagt skal verða frá, at málið varð viðgjørt á fundi í § 18 ráðnum tann 12.01.05 og er endalig støða tikin.

Avgjørt varð at játtað umsóknini og veita tygum stuðul eftir § 18, stk. 5, í forsorgarlógini til:

1. VINNUBIL

Stuðulin verður veittur á henda hátt:

1. RENTUFRÍTT LÁN	kr. 40.000,00
2. STUÐUL	kr. 20.000,00
3. STUÐUL TIL SERLIGA INNRÆTTAN ELLA BROYTING	kr. 20.000,00
4. SKRÁSETINGARGJALD	kr. 38.750,00

Lánið skal **afturgjaldast** yvir 72 mðr. við kr. 555,56 um mánaðin.

Stuðulin verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 277,78 um mánaðin.

Stuðulin til serinnrættan verður niðurskrivaður yvir 72 mðr. við kr. 277,78 um mánaðin.

Skrásetingargjaldið verður niðurskrivað yvir 72 mör. við kr. 538,19 um mánaðin.

Viðvíkjandi stuðulstreytum, sluttseðli/sáttmála, útvegan av skelti til avlamisakfør og upplýsingum annars, sí vegleiðing.

Hjálagt er veðbræv í leysafæ. Veðbrævið verður tinglisið sum trygd fyri tí veitta stuðlinum.

Tygum verða biðin um, saman við vitnum, at undirskriva veðbrævið, og senda tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina saman við føði-/navnabræv og vígslubrævi. Alt verður síðani sent til tinglýsingar.

Aftaná, at veðbrævið er tinglýst, fáa tygum skriv higani, um at ávísing er send til bilseljara. Tá fylgir við makaskjal av tinglýsta veðbrævinum."

Tann 11. mai 2005 er notat skrivað, um at veðbrævið er sent umsøkjaranum til undirskrivningar.

Tann 13. mai 2005 undirskrivar umsøkjarin veðbrævið saman við vitnum og sendir tað aftur til Hjálpartólamiðstöðina. Føðingar- og dópsbræv hjá umsøkjaranum er hjálagt. Tann 20. mai 2005 er veðbrævið tinglýst.

Tann 6. juni 2005 móttekur Hjálpartólamiðstöðin fakturan uppá Renault bilin.

Tann 8. juni 2005 verður útgjaldingarsskjal skrivað.

Tann 18. mai 2005 sendir Bileftirlitið skriv um skrásetingjald til Hjálpartólamiðstöðina, sum tilsamans er 58.120,- kr. Tann 10. juni 2005 verður bræv sent Bileftirlitinum um at skráseta avlambilin. Tann 14. juni 2005 móttekur Hjálpartólamiðstöðin vátan frá Bileftirlitinum, um at avlambilurin er skrásettur.

Tann 10. juni 2005 er skriv sent til Toll og Skatt, um at varðveita veðbrævið og innheinta lámsgjöldini um hesi ikki verða goldin til ásettu tíð.

Tann 10. juni 2005 verður veðhavaralýsing send Tryggingarfelagnum. Tann 13. juli 2005 móttekur Hjálpartólamiðstöðin vátan frá Tryggingarfelagnum, um at veðhavaralýsing er skrásett hjá felagnum.

Tann 10. juni 2005 verður avrit av veðbrævi sent umsøkjaranum.

Mín viðmerking:

Sambært góðum fyrisitingarsiði átti móttøkuvátan at verið send umsøkjaranum, tá ið Hjálpartólamiðstöðin móttók umsóknina. Hetta serliga tí, at málið kundi væntast at taka longri tíð at viðgera.

Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum málinum var umleið 6 mánaðir. Frá tí at umsókn er móttikin, til fyribilsjáttan verður send umsøkjaranum, gongur umleið 1½ mánaði. Hetta meti eg ikki verða langa málsviðgerðartíð viðvíkjandi einum slíkum máli, ið hevur nógv málsviðgerðarstig.

Samandráttur og niðurstøða

Í málum nr. 1, 4 og 5 sæst ikki, at Hjálpartólamiðstøðin hevur sent umsøkjaranum móttøkuváttan. Av tí, at tað kann væntast, at viðgerðin av slíkum málum kann taka longri tíð, átti hetta sambært góðum fyrisitingarsiði at verið gjørt, tá ið umsóknin var móttikin.

Hjálpartólamiðstøðin hevur tilevnað standard umsóknarbløð viðvíkjandi stuðul til bilkeyp. Hesi tæna sum góð vegleiðing hjá brúkaranum.

Í hvørjum einstøkum máli útfyllir umsøkjari eitt umsóknarblað, har hann gevur loyvi til, at Hjálpartólamiðstøðin savnar inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Tær upplýsingar, sum Hjálpartólamiðstøðin hevur útvegað til hesi mál, eru sostatt fingnar til vega í tráð við § 27, stk. 2, nr. 1 í fyrisitingarlógini.

Í øllum 5 málum um stuðul til avlambil eru læknáváttanir og aðrar heilsuváttanir, soleiðis at tað er væl dokumenterað, hví umsøkjaranum tørvar avlambil. Eg havi tí onga viðmerking til dokumentationina í hesum málum. Harumframt hevur Hjálpartólamiðstøðin gjørt eitt nágreiniligt arbeiði fyri at finna besta og bíligasta bil til umsøkjaran.

Eins og við málunum um gangistativ v.m. og koyristólar v.m. meti eg ikki partshoyring hava verið viðkomandi í hesum málunum.

Í máli nr. 4 er talan um, at ein umsókn partvíst verður noktað. Avgerðin skal tí grundgevast og kæravegleiðing skal fylgja við skrivinum, j.b. §§ 21 og 24 í fyrisitingarlógini. Eg meti grundgevingina í sýtanarskrivinum, dagfest 17. februar 2005, vera nøktandi. Í skrivinum verður boðað frá, at avgerðin kann kærast til Føroya Kærustovn. Avgerðin lýkur sostatt treytirnar í fyrisitingarlógini.

Í máli nr. 3 verður fyribils játtan ikki send umsøkjaranum fyrr enn umleið fýra mánaðir eftir, at umsóknin er móttikin. Hetta hóast fundur varð hildin í § 18-ráðnum um málið umleið tveir mánaðir frammanundan. Hetta hevur langt málsviðgerðartíðina munandi. Burtursæð frá hesum havi eg ikki aðrar viðmerkingar til viðgerðartíðina í málunum um stuðul til avlambil.

e. 5 mál um umbyggingar

Stuðul til umbyggingar verður játtaður sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini. Hjálpartólamiðstøðin hevur gjørt innanhýsis vegleiðingar um, hvussu slík mál skulu viðgerast, og hesar eru soljóðandi:

HTM – Hjálpartólamiðstøðin 07-01,02,03 starvsfólkahandbók

Málsviðgerð: Avlambilbygging - Verkætlanir

Atgerð	Lýsing	Skjøl/viðmerkingar
1. Umsókn	Umsókn um íbúðarbroyting kemur til HTM um íbúðarbroyting. Umsóknin verður	Umsókn Læknáváttan

LÖGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

	journaliserað og latin málsviðgera til víðari avgreiðslu. Málsviðgerin fær til vega neyðugt tilfar so at málsviðgerðin kann halda áfram	
2. Tørvsmeting	Málsviðgerin fer á heimavitjan og ger eina meting av umsøkjaranum fyri at staðfesta hvønn tørv umsøkjarin hevur á bústaðarbroyting, so at hann kann virka innan fyri karmarnar av eignum heimi.	
3. Lýsing av tørvinum	Málsviðgerin ger eina skrivliga tørvslýsing við tilmælum til bústaðarbroytingar, ið skulu leggjast til grund fyri kanning av hvussu húsabroytingin kann verða framd	
4. Gjaldsviður-skifti	Kunning eigur at verða givin um gjaldsviðurskifti. 1. Eginfigging 2. Stuðul 3. Lán 4. Afturgjalding 5. Pant	Fyri hetta má skrivlig vegleiðing gerast.
5. Verkleiðari	Tá tørvurin er staðfestur, er neyðugt at seta ein at leiða verkætlanina	Húsalánsgrunnurin Landsverkfrøðingurin Annar?
6. Kanning av umstøðum	Kanningin skal, grunda á tørvslýsingina, fáa greiðu á, í hvønn mun tað ber til at fremja tilmæltu bústaðarbroytingarnar.	
7. Lýsing av umstøðunum	Við støði í kanningini av umstøðunum, skulu móguleikarnir fyri bústaðarbroytingunum lýsast so greiddliga sum gjørligt, so § 18 ráðið kann taka støðu til um farast skal inn í máli og í hvussu stóran mun.	
8. §18 Sýtur	Sýtur Grundgeving fyri sýting.	Sýtanarskriv. Kæruvegleiðing
9. Kæra	Kæruummæli	
10. Kæruavgerð	1. Staðfesting 2. Nýggj viðgerð 3. Viðhald	Málið endar. Byrjar umaftur Kærarin fær byggimáli framt
11. § 18 Fyribils játtan	Málið verður lagt fyri § 18 ráðið til støðutakan.	
12. Verkætlan	Tá §18 ráðið hevur játtað,	

LØGTINGSINS UMBOÐSMÆÐUR

	<p>verður farið í gongd við verkætlanina.</p> <p>Tekningar og lýsinig av verkætlanini skulu gerðast - hetta er galdandi bæði fyri stórar- og smáar bústaðarbroytingar.</p> <p>Eitt ella fleiri uppskot verða gjørd so umsøkjarin hevur móguleika at verða við í avgerðini um hvussu broytingin skal gerast.</p> <p>Um gjørligt eigur ein tíðarætlan at verða gjørd.</p>	
13. Góðtøka	Tá tekningar og lýsingar eru lidnar er umráðandi at umsøkjarin góðkennir verkætlanina, áðrenn hon verður sett í verk	Skrivlig góðkenning
14. Kostnaðarmeting	Áðrenn verkætlanin verður lögð fram á §18 til endaliga góðkenning eigur nágreinilig kostnaðarmeting at verða gjørd.	
15. Heintan av tilboðum	Tað verða heintaði í minsta lagi 2 tilboð uppá arbeiði. Mett verður um innkomnu tilboðini og tikið verður í høvuðsheitinum av lægsta boðnum.	
16. §18 Endalig játtan	Tá verkætlanin er greið, kostnaðarmetingin gjørd, tilboðini kannaði og tilmæli gjørt, verður málið lagt fyri § 18 ráðið til endaliga støðutakan	Møgulig gjaldslýsing eigur at verða greið áðrenn § 18 fund.
17. Gjaldsviður-skifti	Áðrenn arbeiði verður sett í gongd, skal skuldarabræv skrivast og verða undirskrivað av viðskiftafólkinum.	Krøv størri enn kr. 10.000,- eiga at verða tinglisin.
17. Ígongdseting av arbeiði	Tá veðhavararættindini eru fingin uppá pláss og støða er tikin til hvør skal gera arbeiðið. Verður arbeiðstakarin kunnaður um hetta og biðin um at fara til verka sum skjótast. Tíðarætlanin skal fylgjast so neyvt sum gjørligt.	
18. Eftirlit	Tann sum er settur sum verkleiðari, hevur eftirlit við arbeiðinum, at tað verður framt sambært verkætlanini og at tíðarætlanin verður fylgd. Váttar arbeiði.	

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

19. Avhandan	Tá arbeiðið er liðugt og góðkent av verkleiðaranum og umsøkjaranum verður hetta skrivliga fráboðað og máli endar.	
20. Onnur verkætlan	<p>1. HTM - fer bert inn í bíligastu nøktandi loysnina.</p> <p>2. Ynskir viðskiftafólki aðra loysn sum HTM metir er nøktandi, men dýrari enn HTMs, verður viðskiftafólki sjálvst at gjalda munin millum egnu verkætlan og kostnaðarmetingina av verkætlan HTMs.</p> <p>3. Ynskir viðskiftafólki aðra loysn sum HTM metir er ikki nøktandi, verður viðskiftafólki sjálvst at gjalda allan kostnaðin.</p>	Tá viðskiftafólk ynskja aðrar loysnir enn HTM heilt ella partvís, verða tey sjálvi at skipa fyri at verkætlanin verður framd. HTM hevur eftirlit við at byggingin er avlamisvinarlig, og annars lýkur treytirnar fyri avlamisbygging.

...

HTM – Hjálpartólamiðstöðin 07-10,11 starvsfólkahandbók

Íbúðarbroytingar:

Vegleiðing í sambandi við umsókn um stuðul/lán til

Atgerð	Lýsing
Vegleiðingin	Henda vegleiðing inniheldur upplýsingar um mannagongdir og reglugerðir sum Hjálpartólamiðstöðin fylgir í sambandi við mál um íbúðarbroytingar.
Stuðul	Fíggjarligur stuðul verður í høvuðsheitinum veittur eftir § 18 stk. 5 í forsorgarlógini
§ 18 stk. 5	Til persónar við avlamni ella við varandi sjúku- ella aldurstreytaðum veikleika, kann stuðul veitast til hjálpartól, herundir meirútreiðslur til serlig klædnaløgg, sum <ol style="list-style-type: none"> 1. eru neyðug fyri at viðkomandi kann vera í vinnu 2. í avgerandi mun bøta um brekið 3. í avgerðandi mun lættir um dagligu tilveruna í heiminum
Umsókn	Tá ið Hjálpartólamiðstöðin hevur móttikið umsóknina, verður mett um, um neyðugt er at heinta fleiri upplýsingar í málinum, áðrenn avgerð verður tikin.
Læknaváttan ella annar serkunnleiki	Hjálpartólamiðstöðin tryggjar sær rætt til at heinta upplýsingar frá lækna tygara ella øðrum serkunnleika, sum hevur kunnleika til viðurskifti tygara.
Stuðul/lán	Tá stuðul verður játtaður, verður støða tikin til, um stuðulin skal veitast sum stuðul og/ella lán.
Triðjapartshús	Rentufri lán verða veitt til børn og onnur, ið búgva í triðjaparts húsi. Láni verður at afturgjalda við áljóðandi av 20% av upphæddini svarandi til miðal avlamispensión, so leingi viðkomandi sjálvur býr í húsinum. Upphæddin er treytað av at viðkomandi sjálvur hevur inntøku, ið svarar til ella er hægri en miðal avlamispensión.
Søla av húsi	Rentu- og avdráttarfri lán verða veitt soleiðis, at verður húsi selt ella á annan hátt skiftir eigara, fellur alt láni til afturgjaldingar beinanvegin.

LØGTINGSINS UMBOÐSMÆÐUR

Skuldarabræv	Um lánsparturin til samans <u>ikki</u> fer uppum kr. 10.000.- skal afturgjaldsváttan undirskrivast uppá lánspartin.
Tinglýsing	Um lánsparturin fer uppum kr. 10.000,- skal afturgjaldsváttan undirskrivast og skaðaloysisbræv tinglýsast í ognini.
Eigaraviðurskifti	Í sambandi við at tygum fáa játta lán, skulu tygum eftir áheitan frá Hjálpartólamiðstöðini upplýsa um eigaraviðurskiftini í ognini. Undirskirvaða skaðaloysisbrævið, undirskrivaðað afturgjaldsváttanin og senda Hjálpartólamiðstöðini skeyti til brúk í sambandi við tinglýsingina.
Stuðulsveiting	Í høvuðsheitinum verður stuðul/lán bert veittur til bíligastu nøktandi loysnina.
Ósemjur	Verður ósemja um ymisk viðurskifti viðvíkjandi málsviðgerðini, hevur Hjálpartólamiðstöðin/Almannastovan rætt til avgera hvussu haldast skal áfram við málinum.
Kæra	Tygum hava rætt til at kæra avgerðir sum ikki eru tygum til vildar. Kærast skal til: Føroya Kærustovnur Postboks 45 110 Tórshavn
Málsviðgerð	Hjálagt er avrit av hvussu málsviðgerðin fer fram í slíkum máli.

Mál nr. 1

Tann 27. apríl 2005 móttekur Almannastovan eina umsókn um bygging av einari rampu til koyristól til ein mann, ið er 82 ára gamal. Umsøkjarin hevur útfyllt eina standard umsókn um hjálpartól frá Hjálpartólamiðstöðini.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna inn neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Heimarøktin hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Í umsóknarblaðnum er lýsing av, hvat søkt verður um. Her verður soljóðandi skrivað:

„Søkt verður um at fáa gjørt tað soleiðis uttanfyri at komast kann til dyrnar við koyristóli.“

Trupulleikarnir, sjúkan ella brekið hjá umsøkjaranum verða í umsóknarblaðnum lýst soleiðis:

„Umsøkjarin fer hvørja viku inn á dagtilhaldi, tá kemur serflutningartænastan eftir honum. Sum nú er má umsøkjarin ganga út og oman trappurnar fyri síðani at seta seg í stólin, hetta er ov kravmikið fyri hann. Tí hevði verið gott, um ein lítill rampa varð gjørd fyri dyrnar og tað er hetta vit søkja um.“

Eingin læknaváttan fylgir við umsóknini.

Tann 28. apríl 2005 sendir Hjálpartólamiðstöðin eitt móttøkuskiv til umsøkjaranum.

Tann 3. juli 2005 skrivur fysioterapeutur soljóðandi notat í málið hjá Hjálpartólamiðstöðini:

"Viðmerkingar: Havi verið á heimavitjan hjá umsökjaranum saman við ... tann 10.05.2005. Talan er um ein 82 ára gamlan mann, sum vegna ellisbrek er illa gongdur. Hann hevur stóra fragd av at koma út millum fólk og er javnan í dagtilhaldi. Sum er, er trin í túninum og trappa/trin er til húsið. Trinið í húsinum ber til at útjavna og rampa kann gerast, soleiðis at koyrandi verður inn og út í koyristóli. Biði ... um at seta arb. í gongd, sum varð játtað á grein 18 tann 25.05.2005."

Hjálagt hesum notati er ein tekning av túninum hjá umsökjaranum.

Tann 3. juli 2005 verður soljóðandi skriv sent umsökjaranum:

"Almannastovan hevur tann 26.05.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns. Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Tann 3. juli 2005 skrivar fysioterapeutur á Hjálpartólamiðstöðini soljóðandi boðseðil:

"Arbeiðsviðmerkingar: hetta er gjørt."

Tann 6. juli 2005 verður soljóðandi avgreiðsluseðil skrivaður:

"Boðseðilin hjá

...

Er avgreiddur.

Fakturi nr. ... er ávístur.

Viðmerkingar: Gjört rampu, javnað og asfaltera túnið."

Mín viðmerking:

Í hesum máli er eingin læknávátan, men heilsustarvsfólk hevur hjálpt umsökjaranum við umsóknini, og harumframt hevur fysioterapeutur frá Hjálpartólamiðstöðini verið á heimavitjan hjá umsökjaranum. Eg meti tí, at tørvurin hjá umsökjaranum fyri umbygging er nóg væl skjalprógvaður.

Samlaða viðgerðartíðin av hesum máli var 2 mánaðir og 9 dagar. Eg dugi ikki í málinum at síggja, at avgerð longu er tikin 26. mai, eins og Hjálpartólamiðstöðin vil vera við í skrivinum til umsökjaran, dagfest 3. juli. Um so var, átti avgerðin onkursvegna at verið skjalfest í málinum, og fráboðan send umsökjaranum.

Mál nr. 2

Tann 24. juni 2005 móttækur Almannastovan eina umsókn um tillaging av atkomu til úthús til ein mann, ið er 50 ára gamal. Standard umsóknarblaðið um hjálpartól frá Hjálpartólamiðstöðini er útfyllt.

Ein ergoterapeutur á Hjálpartólamiðstöðini hevur útfyllt umsóknina. Umsökjarin hevur ikki undirskrivað umsóknina.

Í umsóknarblaðnum er lýsing av, hvat søkt verður um. Her verður soljóðandi skrivað:

"Tillaging av atkomu til úthús/skúr.

Trupulleikarnir, sjúkan ella brekið hjá umsøkjaranum verða í umsóknarblaðnum lýst soleiðis:

„Minicrossari skal standa til upplading í skúri frammanfyri íbúð. Høg gátt er nú har, sum kann lækkast 5 cm. Skrákíli kann annars gerast afturat og tørvur er á, at leggja nakrar flisar út í bøin til vendipláss.“

Tann 24. juni 2005 verður soljóðandi innanhýsis teldupostur skrivaður frá einum ergoterapeuti á HTM til ein starvsfelaga:

“Sum avtalað á heimavitjan hjá umsøkjaranum í dag, so bíleggi eg tillaging av atkomu til skúrin fyri at fáa minicrossara inn – lækka gátt og gera skrákíla frá gáttini og leggja 8 flisar til vendipláss. Eisini skal krókur setast upp at halda hurðini opnari. Nýtt mál verður upprættað. Eg gevi tær boð aftur um málnr.“

Tann 3. juli 2005 verður soljóðandi notat skrivað:

“Undirritaða var á hv. saman við ... at meta um møguleikar hjá umsøkjaranum at fáa minicrossara inn í úthús, ístaðin fyri sum nú, at hann koyrir hann inn í gongina. Har er ov trongligt at hava henda standandi, tá hann ikki er í brúk.

Høg gátt var inn í úthús og ov lítil vendiradius frammanfyri úthúsi. Avtalað var at útjavna gátt – lækkast nakrar cm, ájavnt við gólv í úthúsi, og rampu uttanfyri til útjavna restina. Framman fyri úthúsið skulu leggjast eykað flisar út í bøin, so hann kundi venda 90 gr. við minicrossara.

Arbeiði er gjørt og atkoman roynist væl.

Umsøkjari eftirlýsir einum hækjuhaldara til minicrossara. Hesin verður játtaður og ... er biðin um at montera ein.“

Tann 3. juli 2005 verður soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

“Almannastovan hevur á fundi tann 24.06.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjört varð at játta umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt varð um, og sum nú er gjørt.

Eisini verður játtaður hækjuhaldari til minicrossarin, sum tygum hava biðið um. HTM skipar fyri at hesin verður settur á.“

Tann 4. juli 2005 verður rokning send Hjálpartólamiðstøðini áljóðandi kr. 4.737,50 frá virkinum sum hevur gjørt arbeiðið, ið søkt varð um.

Tann 6. juli 2005 er boðseðilin hjá umsøkjaranum avgeiddur, við soljóðandi viðmerking:

“Boðseðil hjá

...

Er avgreiddur.

Fakturi nr. ... er ávístur.

Viðmerkingar: Gjört atkomu til minicrossara.“

Mín viðmerking:

Í hesum máli er eingin læknaváttan, men ergoterapeutur á Hjálpartólamiðstøðini hevur útfyllt umsóknina og verið á heimavitjan hjá umsøkjaranum fyri at gera tørvsmeting. Eg meti tí málið verða nøktandi upplýst sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini.

Umsøkjari hevur ikki skrivað undir umsóknarblaðið og harvið heldur ikki játtað HTM at savna fleiri upplýsingar til málið. Hetta hevur tó ongan týðning í hesum máli, tí HTM ikki hevur savnað upplýsingar um umsøkjaran.

Samlaða viðgerðartíðin í hesum málinum hevur verið 12 dagar, og havi eg onga viðmerking til hetta.

Mál nr. 3

Tann 12. november 2004 sendir ein læknamiðstöð umsókn við telefaks til Hjálpartólsmiðstöðina um installatióin af lyft/elevator millum tvær hæddir, arbeiðsstól, hækjir og el-koyristól til eina kvinnu, ið er 44 ára gomul. Standard umsóknarblaðið um hjálpartól frá Hjálpartólamiðstöðini er útfyllt. Umsóknin er stemplað móttikin á Hjálpartólamiðstöðini tann 10. februar 2005.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Kommunulækni hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini.

Kommunulæknin hevur skrivað soljóðandi stuttu lýsing av trupulleikunum hjá umsøkjaranum:

"44-árig kvinde med dissimineret sclerose. Betydeligt forværret efter fødsel for ca. 1.5 år siden. Bruger 2 krykker når hun går og er tiltagende besværet af kraftsløshed i begge ben. Kan nærmest ikke mere gå på trapper."

Tann 12. desember 2004 hevur ein sosialráðgevi, sent skriv til m.a. Hjálpartólamiðstöðina við neyvari lýsing av viðurskiftum í heiminum hjá umsøkjaranum og eitt uppskot um hvørji hjálpartól kunnu lætta um gerandisdagin hjá umsøkjaranum. Skrivið stendur at verða móttikið á Hjálpartólamiðstöðini tann 10. februar 2005.

Tann 9. februar 2005 skrivar fysioterapeutur soljóðandi notat í málið á Hjálpartólamiðstöðini:

"Mál nr.: 20041778 umfatir umsókn um: hækjir og arbeiðsstól; el-stól til innan- og uttandura nýtslu og eina lyft verður avgreitt soleiðis, at hækjir og arbeiðsstólur er ein umsókn. El-stólur/ar vera annullera í fyrstu syftu, av tí at umsøkjarin ikki hevur áhuga fyri at fáa el-stól í dag. Somuleiðis ynskir hon onga umfatandi broyting/tillaging gjørda í heiminum í dag, men vil síggja tíðina an. Og so fara vit inn nú og seta ein Wessex elevator upp millum kjallara- og stovuhædd. Hetta arbeiði byrjar nú og verður gjørt til eitt mál fyri seg."

Tann 9. februar 2005 verður ein lániseðil uppá elevatorin skrivaður og sendur umsøkjaranum.

Sama dag skrivar fysioterapeuturin eisini eitt annað notat í málið vísandi til heimavitjan 13. desember 2004 og 13. januar 2005. Notatið lýsir tørvin hjá umsøkjaranum til el-koyristól og innstallering av lyft. Samandrátturin og tilmæli í notatinum er soljóðandi:

"Samandráttur:

44 ára gomul kvinna við diag. Diss. Sclerose. Byr í sethúsum í 3 hæddum við manni og 1½ ára gomlum soni. Ynskir ikki el-koyristól, sum eisini vil umfata at munandi broytingar mugu gerast í heiminum og uttandura inn til húsini. Meinir, og hetta verður undirbyggt av einum kurstaði í Svøríki, har hon hevur verið í heyst, at um hon fær meira hjálp inn í heimið til barnið og aðrar praktiskar uppgávur, so hevur hon heldur ikki tørv á el-stóli nú.

...

Tilmæli:

At seta eina lyft upp millum kjallara- og stovuhædd. So kann umsökjari koma til klæðnavaskuttan at skulla nýta orku uppá trappur. Somuleiðis er so bert ein trappa eftir oman á vegin, har bilurin stendur."

Tann 10. februar 2005 móttetur Hjálpartólamiðstöðin eina tekning av húsunum hjá umsøkjaranum.

Tann 10. februar 2005 verður umsóknin um lyft millum kjallara- og stovuhædd játtað. Soljóðandi skriv verður sent umsøkjaranum:

"Almannastovan hevur tann 15.12.2004 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

18. februar 2005 verður eitt kunningarskriv sent til økisdeildina. Kunningarskrivið er ein lýsing av støðuni hjá umsøkjaranum og familju hennara, og frágreiðing um heimavitjanina sum starvsfólk á Hjálpartólamiðstöðini vóru á.

Í skrivinum stendur at lyftin/elevatorin longu er settur upp millum kjallara og miðhædd. Harafturat verður mælt til, at veita umsøkjaranum meiri hjálp/stuðul inn í heimið.

22. februar 2005 er soljóðandi notat skrivað í málið á Hjálpartólamiðstöðini: "Viðmerkingar: Havi 21.02.2005 verið á HV saman við ... og m.a. hugt eftir lyftini, sum nú er uppsett. Harumframt havi eg gjørt eitt kunningarskriv/viðmæli um at umsökjari hevur tørv á at fáa meira hjálp/stuðul inn í heimið.

Umsökjari hevur fingið brævið, sum vit løsu í felag og hon hevur góðkent innihaldið. Eftir hetta havi eg, við hennara góðkenning, givið Almannastovuni ... eitt eintak av skrivinum.

Málið endar við hesum frá okkara síðu."

Mín viðmerking:

Tað undrar meg, at umsóknin í hesum málinum, sum er dagfest tann 12. november 2004, er stemplað móttikin á Hjálpartólamiðstöðini tann 10. februar 2005. Eisini eru onnur skriv í málinum, ið eru dagfest langt áðrenn tey eru stemplað sum móttikin á Hjálpartólamiðstöðini tann 10. februar 2005. Hesi skriv eru journaliserað tann 11. februar 2005.

Tað framgongur ikki av málinum, hvørt ein móttøkuváttan er send umsøkjaranum, eftir at umsóknin er móttikin á Hjálpartólamiðstöðini. Sambært góðum fyrisingarsiði átti hetta at verið gjørt.

Tørvurin hjá umsøkjaranum sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini er nøktandi skjalprógvaður við læknáváttan, notati frá fakfólki og notati frá heimavitjan.

Samlaða viðgerðartíðin av hesum máli hevur verið umleið 3 mánaðir.

Mál nr. 4

Tann 20. apríl 2004 móttók Hjálpartólamiðstöðin eina umsókn m.a. um at seta upp eina transportabla brúsukabinu í heimunum hjá einari kvinnu, ið var 83 ár. Standard umsóknarblaðið um hjálpartól frá Hjálpartólamiðstöðini er útfyllt.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Ergoterapeutur á Landssjúkrahúsinum hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Ein lækni hevur skrivað vátan á umsóknina.

Eitt notat frá heimavitjan, dagfest 16. apríl 2004, sum ergoterapeutur á landssjúkrahúsinum hevur skrivað, er hjálgt umsóknini. Notatið er soljóðandi:

„Almen lýsing:

83 ára gomul kona innløgð á b7 við ... 10.03.04. Er komin seg væl, kann ganga við rollatori við tveimum hjólum – vi armur og bein hevur eitt sindur av niðursettari kraft. Umsøkjarin klárar sjálv at vaska sær framman fyri vaskinum, men kann ikki fara í bað einsamøll – klárar eisini at lata seg í klæðini. Umsøkjarin gloymir illa – møguliga dement.

Búðstaður:

Umsøkjarin býr aleina í egnum húsum. Húsini eru í tveimum hæddum – kjallara og miðhædd. Í kjallaranum býr vinfólk hjá umsøkjaranum, ið eisini tekur sær av henni. Umsøkjarin býr í miðhæddini og hevur tað hon skal brúka á einari hædd. Í miðhæddini eru gongd, køkur, stova, wc við sitibaðikari, ið er ógvuliga høgt og tvey kømur. Innandura trappur eru niður í kjallarin. Trappur eru til inngongina – rekkverk í høggru síðu. Umsøkjarin bleiv leiddur upp í gjøgnum trappurnar og tað gekk rímuligt.

Umsøkjarin hevur klára seg sjálva til hon bleiv sjúk. Hon hevur fimm børn og búgva tey øll rundan um hana, og plaga tey at hjálpa henni.

Uppskot:

At gáttirnar verða tiknar burtur, lítil rampa verður sett upp við úthurðina (25cm høgt trin)

At transportabul brúsukabina við baðistóli verður sett upp í kamarinum við síðuna av wcinum (sí hjáløgdu tekning)

At hon fær bækkenstól uttan hjól at hava inni á kamarinum at brúka um náttina.

At hon fær heimahjálp at koma til sín dagliga.

At hon fær mat frá Láargarði.”

Bert brúsukabinan verður viðgjörd í hesum máli, hini hjálpartólini verða viðgjörd í einum øðrum máli á HTM.

Hjálgt umsóknini er eisini ein tekning av húsunum.

Hjálpartólamiðstöðin hevur tann 20. apríl 2004 sent soljóðandi móttøkuskiv til umsøkjaran:

“Viðvíkjandi: Móttøku av umsókn tygara um eina transportabla brúsukabinu

Til tygara kunleika skal verða sagt frá, at umsókn tygara er móttikin á HTM, og er skrásett undir málsnummarinum 20040600.”

Tann 23. juni 2004 sendir Hjálpartólamiðstöðin soljóðandi bræv til umsøkjaran:

“I forbindelse med Deres udskrivning fra sygehuset blev der fra sygehusets terapeuter foreslået, at der blev installeret en brusekabine hos Dem.

Sáfremt det stadig er Deres ønske, skal jeg bede Dem om at kontakte mig, så jeg kan komme hjem og se på huset sammen med en tekniker, hvis det kan lade sig gøre at installere denne.

De bedes ringe og aftale en tid på telefon nr. 358313 eller 358300 og hvis De ikke er interesseret hører jeg også gerne fra dem"

Tann 18. mars 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin soljóðandi teldupost frá soni umsækjarans:

"Undirritaði heitir því á tykkum um at taka uppáftur sakina viðvíkjandi brúsukabinu til umsækjaran. Hetta tí at heimahjálpin ekki megnar at fáa umsækjaran í baðikari longur.

Henda áheitan er bert um brúsukabinu.

Eg eri burturstaddur í gott tveir mánaðir frá í dag, um ivamál ring til systir mína."

Tann 22. mars 2005 verður soljóðandi notat skrivað í málið á Hjálpartólamiðstöðini:

"Hetta er eitt mál ið nú verður tikið fram aftur eftir áheitan frá soni umsækjaran. Málið skal bert snúgva seg um brúsukabinu, og verður hetta sett í verk sum skjótast."

Tann 22. mars 2005 verður soljóðandi boðseðil skrivaður í málið:

"Hetta er eitt gamalt mál sum nú skal takast fram aftur, málið skal bert snúgva seg um eina brúsukabinu. Umsækjarin vil ekki vita av broytingum, men sonurin eigur húsini og hefur heitt á okkum at taka málið uppáftur.

Kunnu vit hyggja at málinum beint eftir páskir.

Vænti at vit skulu á heimavitjan aftur, men kanst tú hyggja eftir tekningini sum liggur í málinum, og vita um hon kann brúkast."

Tann 22. mars 2005 avger Almannastovan at játta umsóknini, og sama dag verður soljóðandi skriv sent umsækjaranum:

"Almannastovan hevur tann 22.03.2005 viðgjørt umsókn tygara, og avgjørt varð at játtað umsóknini og veita stuðul til tað, ið søkt er um til láns.

Um ikki annað er avtalað, sendir HTM tygum hjálpartólini."

Tann 31. mai 2005 er soljóðandi notat skrivað í málið:

"Viðmerkingar: Er umbiðið hjá ..."

Tann 23. juni 2005 verður soljóðandi boðseðil skrivaður í málið:

"Boðseðilin hjá

...

Er avgreiddur.

Fakturi nr. 11/06-2005 er ávístur.

Viðmerkingar: Endurnýtt brúsa uppsett."

Mín viðmerking:

Í hesum málinum hevur ein lækni váttað umsóknina og ein ergoterapeutur hevur hjálpt umsækjaranum við umsóknini, umframt verið á heimavitjan hjá umsækjaranum fyri at gera eina tørvsmeting. Eg meti tí tørvin hjá umsækjaranum vera nøktandi skjalprógvaðan.

Sum tað framgongur av notatum í málinum, verður málið ikki avgreitt beinanvegin, av tí at umsækjarin "ikki vil vita av broytingum". Eg meti tí ikki, at Hjálpartólamiðstöðin kann lastast fyri, at málið ikki verður avgreitt í fyrstu atløgu.

Málið verður tikið upp aftur til viðgerðar, tá ið sonur umsøkjarans tann 18. mars vendir sær til HTM og biður um, at málið verður tikið upp aftur. Tað ganga bert fáir dagar frá tí, at málið verður tikið upp aftur til nýggja viðgerð, til avgerð er tikin. Tað ganga 3 mánaðir til málið verður avgreitt og brúsukabina verður uppsett hjá umsøkjaranum.

Mál nr. 5

Tann 10. februar 2005 móttækur Hjálpartólamiðstöðin eina umsókn frá einari kvinnu, ið er 76 ár. Umsóknarblað um hjálpartól er útfyllt.

Umsøkjarin hevur undirskrivað umsóknina og samstundis givið HTM loyvi til at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Ergoterapeutur á sjúkrahúsi hevur hjálpt umsøkjaranum við umsóknini. Ein lækni hevur skrivað vátan á umsóknina.

Á umsóknarblaðnum stendur, at søkt verður um:

“Baði- og wc stól – elsong 4 deild – luftmadras – koyristól – lejringspútur 3 fastar og 3 bleytar – songjaborð.”

Undir teiginum í umsóknarblaðnum: „lýs praktiskar trupulleikar, sjúku ella brek“ er skrivað:

„Málið hevur skund, av tí familjan vil hava sj heim sum skjótast.

Umráðandi at hjálptólini koma sum skjótast.“

Eitt skriv, dagfest 10. februar 2005, ið lýsir trupulleikarnar hjá umsøkjaranum, er hjálgt umsóknini. Ein ergoterapeutur og ein fysioterapeutur hava skrivað skrivið, ið er soljóðandi:

“Sj hevur havt Parkinson í mong ár og er hereftir rakt av demens í miðal grad. Sj datt í sept. 04 og breyt vinstru mjødn. Fekk tá skurðviðgerð har ein hálv protesa bleiv sett inn. Datt aftur fyri aðru ferð, har brotið bleiv reponerað. Fekk síðani infektión í skurðin sum endaði við eini Girdle Stone viðgerð.

Tann seinasta skurðviðgerðin miseydnaðist, partvís grundað á manglandi innlit í skurðviðgerð og restriktiónir orsakað av Demens.

Í dag er vinstra bein 4-5 cm styttri. Sj hevur onga gangfunktión. Einasta viðgerð sum Sj fær útyvir medicinska viðgerð er kontrakturprofylaksa. Sj er vorðin røktarsjúklingur.

Familjan vil fegin hava sj heim, men baðirúmið er á loftinum, tí er tað neyðugt at gera eitt nýtt á miðhæddini. Viðvíkjandi koyristóli so hevur sj roynt koyristólin hjá ... sum býr á ... Ellis- og røktarheimi. Stólurin nøktar tørvin hjá sj, men pútan (Jay 2) virkar ov hørð. Sj er ógvuliga tunn, hevur tí tørv á einari bleytari pútu við “benspreder” av tí at vinstra bein adducerar og innatroterar.”

Umframt hetta skriv er eisini ein tekning av baðirúminum hjáløgd umsóknini.

Tann 4. mars 2005 hevur ein fysioterapeutur skrivað soljóðandi notat í málið á Hjálpartólamiðstöðini:

“Viðmerkingar: 21.02.2005 fara undirritaða og ... eftir áheitan (umsókn) frá ... Sjúkrahús á heimavitjan hjá umsøkjaranum. T.v.s. at vit fara fyrst á Sjúkrahúsinum, tí at umsøkjarin er innløgð.

Talan er um eina 77 ára gamla kvinnu, fyrrv. sjs., sum hevur havt parkinson í nógv ár, og hereftir rakt av demens. Skurðviðgjørd eftir beinbrot fleiri ferðir, men op. eydnaðist ikki væl og umsøkjarin er tí røktarsjúklingur.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Eg fái ekki nakað samband við (kontakt) við hana, tá ið eg var inni hjá henni, men sambært ergoterap. ..., so er hon klár inn ímillum og kennir síni nærmastu. Og familían er nógv um hana og tey vilja nú hava hana heim. Serliga maðurin og ein dóttir taka sær nógv av henni. Og tað er í hesum sambandi, at heitt verður á okkum um at koma á heimavitjan.

Núverðandi baðirúm er á loftinum. Og eftirsum at meiningin er, at umsøkjarin skal búleikast í miðhæddini, er ætlanin at gera bæðirúm her, stendur í umsóknini, sum er komin okkum (HTM) í hendi 10.02.2005.

21.02.2005 fara vit so á heimavitjan, og tað vísir seg tá, at tey hava klárgjørt ½ av stovuni við at leggja vinylbelegning omaná núverandi (nýggja) gólvteppi og fingið røktarsong o.a. sum stendur klárt frá okkum. Vinylbelegningin vilja tey fegin hava endurgoldnan.

Við tað at tey hava lagt belegningin omaná teppi, er undirlagið bleytt, og sostatt verður tungari at koyra við koyristólinum. Hetta søgdu vit teimum, og um hetta er ein trupulleiki fyri tey, so verður teppið tikið burtur, fáa vit at vita.

Og baðirúmið/wc er nærum liðugt. (Sí skitsu sum ... hevur gjørt)

Eftir tí, sum vit royna at leggja okkum eftir, er rúmið nakað smalt, tá vit hugsa um pláss til hjálpara, bert 125 cm breitt. Og atkoman er direkta frá køkinum. Kantur er á sjálvari gáttuni og gólvið í sjálvum rúminum er yvir køksgólvhædd.

Arbeiði annars kann ikki sigast annað enn at vera snøgt úr hondum greitt.

Umsókin kemur okkum í hendi tann 10.02.2005 frá ... S.S. 21.02.2005 t.v.s 11 dagar seinni fara vit á HV. Talan er sostatt ikki um nakað bíðitíð frá okkara síðu. Og hetta er spell, tí serliga at hæddarmunurin er á gólvinum og gáttin ger, at vit ikki uttan víðari kunnu siga gott fyri tí, sum gjørt er."

Tann 7. mars 2005 er soljóðandi bræv móttikið á Hjálpartólamiðstöðini frá manni umsøkjarans. Skrivið er dagfest 3. februar 2005:

"Viðvíkjandi umbygging í samband við avlamni.

Í samband við at undirritaði, hevur gjørt neyðuga broyting í sethúsum okkara, verður hervið søkt um, at Almánastovan endurrindar goldnar rokningar í samband við broytingina.

Sí avrit av hjál. fakturaum og rokningum.

Sethúsini eru frá 1920-unum, og er umbygging gjörd soleiðis at umsøkjarin fær búleikast á miðhæddini, høvuds-ingongdin er.

Sum sæst, ljóða rokningarnar í navninum hjá hjúnunum, umframt í navninum hjá timburmeistarunum. Hetta tí at hann fær upp í 25% í avslátri frá fleiri av fyrítøkunum, sum vit hava keypt tilfar frá (sí hjál. fakturair).

Grundin til at vit vóru noydd til at gera umbyggingina er tann, at umsøkjarin í síðsta summar kom illa fyri av mjadnabroti.

Mjadnabroti hevur ført við sær at umsøkjarin nú er vorðin 100% avlamin.

Hon hevur Parkinsonsjúkuna umframt.

Umsøkjarin verður nú útskrivað, eftir at hava ligið á sjúkrahúsi í ½ ár."

Tann 8. mars 2005 móttekur Hjálpartólamiðstöðin kvittanar fyri tilfarið til umbyggingina, tilsaman hava tey brúkt kr. 41.341,14.

Tann 8. mars 2005 er ein tekning av nýggjörda baðirúminum við viðmerkingum skrásett í málinum á Hjálpartólamiðstöðini. Sum skilst í notatinum frá 4. mars er tekningin gjörd í sambandi við heimavitjanina.

Tann 18. mai 2005 verður umsóknin játtað og soljóðandi skriv sent umsøkjaranum:

"Almánastovan hevur hin 18.05.2005 viðgjørt umsókn tygara um stuðul til bústaðarbroytingar. Avgjørt varð at ganga umsóknini á mæti og verður stuðulin, sambært meting HTMs, játtaður soleiðis:

Stuðulspartur kr. 41.341,15

Stuðulsupphæddin er grundað á kvittanar frá tygum.

Arbeiðið er gjørt áðrenn HTM hevur havt móguleika at viðgera málið og at veita ráð og vegleiðing.

Mett verður at tygum hoyra til brúkaraskaran, ið kann fáa játtan til íbúðarbroyting sambært § 18, stk. 5 í forsorgarlógini.

HTM hevur verið á staðnum og eftirmett arbeiðið og mettt verður at arbeiðið kann góðkennast.

Sigast skal frá, at arbeiðir av slíkum slag vanliga ikki eiga at verða sett í verk fyrr enn Almánastovan/HTM hevur havt møguleikan at viðgera umsóknina og játta at seta arbeiði í verk. Almánastovan hevur í *hesum førinum* mettt at tygum lúka treytirnar fyri stuðli og hevur tí eftirmett málið og avgjørt at játtað."

Tann 20. mai 2005 verður útgjaldingarskjal skrivað áljóðandi kr. 41.341,14. Sostatt fær umsøkjarin alt tilfarið endurgoldið.

Tey avvarðandi hjá umsøkjaranum hava gjørt íbúðarbroytingina, leikluturin hjá Hjálpartólamiðstøðini í hesum føri er tí at eftirmeta arbeiðið, soleiðis at umsøkjarin kann fáa útreiðslurnar endurgoldnar.

Mín viðmerking:

Eg eri samdur við Hjálpartólamiðstøðini í, at tað átti at verið søkt um stuðul til íbúðarbroytingina, áðrenn arbeiðið var gjørt. Annars havi eg ikki viðmerkingar til málið.

Samlaða málsviðgerðartíðin í hesum máli var umleið 2 mánaðir og 10 dagar. Hetta kann sigast at vera í longra lagi, men av tí at talan er um eitt serligt mál, har umsøkjarin hevur bygt, áðrenn hann søkti um stuðul, og at málið tí kann hava verið trupult at avgreiða, havi eg onga viðmerking til hesa málsviðgerðartíð.

Samandráttur og niðurstøða

Tað framgongur ikki av málum nr. 2, 3 og 5, hvørt móttøkuváttan er send umsøkjarunum. Av tí, at tað kann væntast, at viðgerðin av slíkum málum kann taka longri tíð, hevði tað sambært góðum fyrisingarsíði verið rættast at sent umsøkjaranum eina móttøkuváttan, tá ið umsóknin var móttikin.

Eisini í hesum málum hevur Hjálpartólamiðstøðin standard umsóknarbløð, ið tæna sum góð vegleiðing til brúkaran. Á umsóknarblaðnum gevur umsøkjarin Hjálpartólamiðstøðini loyvi til at savna neyðugar upplýsingar til málsviðgerðina. Tær upplýsingar, ið eru útvegaðar til hesi mál, eru sostatt fingnar til vega í tráð við § 27, stk. 2, nr. 1 í fyrisingarlógini.

Í øllum 5 málunum um umbyggingar v.m. hava antin lækni ella onnur heilsustarvsfólk gjørt eina tørvsmeting í málinum. Eg havi tí onga viðmerking til dokumentationina í hesum málum.

Partshoyring er ikki viðkomandi í hesum málum, av tí at umsóknirnar í øllum førum eru játtaðar. Av tí at øll 5 málini um umbygging eru játtað, var ikki neyðugt at geva grundgeving og kæravegleiðing sambært §§ 21 og 24 í fyrisingarlógini. Eg havi tí onga viðmerking til hetta.

5. Viðmerkingar

Tann 3. nov. 2005 var umboðsmaðurin liðugur við fyribils viðgerðina av hesum málum, og ein fyribils frágreiðing varð send Almennastovuni til ummælis. Við skrivi, dagfest 28. nov. 2005, hevur Almennastovan sent umboðsmanninum hesar viðmerkingar til fyribils frágreiðingina:

“Viðmerkingar til fyribilsálit viðvíkjandi kanning av 70 málum á Almennastovuni

Ad. 2 Fyritíðarpensjónir

Almennar viðmerkingar til málini og málsviðgerðina

Almennastovan metir, at tað er neyðugt fyrst – við støði í kanning tygara - at gera nakrar almennar viðmerkingar til málsviðgerð o.a. á fyritíðarpensjónsøkinum.

Um fyritíðarpensjón og viðgerðarhátt/-innihald

Grundstøðið undir viðgerðini av fyritíðarpensjónsmálum á Almennastovuni er grundsjónarmiðið, sum vit meta er undirliggjandi í lógini um almennapensjónir, nevnliga at fyritíðarpensjón ikki eigur at verða veitt fyrr enn allir aðrir møguleikar eru úttømdir. Undirliggjandi politiska grundáskoðanin er, at menniskju hava best av at vera virkin í arbeiðs- og samfelagslívinum og vera fíggarliga óheft av øðrum, herundir tí almenna.

Tað er tí ein treyt fyri at veita pensjón vegna niðursett arbeiðsføri, at allir aðrir møguleikar fyri at vera virkin arbeiðsliga og óheft/ur fíggarliga eru royndir fyrst. § 5 í almennapensjónslógini sigur, at tað er ein treyt fyri at tilluta pensjón, at møguleikin fyri at seta í verk fyriskipanir, sum kunnu betra um arbeiðsførleikan ella møguleikin at útvega eitt - eftir viðurskiftunum hjá viðkomandi - hóskandi arbeiði, skal vera royndur fyrst.

Skerda arbeiðsførið skal, sum kunnugt, ikki einans grundast á læknaligar upplýsingar. Ein **sosialfaklig meting** skal til fyri at gera eina heildarmeting av skerdu arbeiðsevnum og har skulu havast hesi atlit:

- ~ **inntøkuviðurskifti** – áður, nú og mett framyvir við skerdu arbeiðsevnum; hetta við støði í meting av
- ~ **arbeiðsmøguleikum** við atlit til útbúgving og virksesemi fyrr og til kreftir og førleikar nú, samanborið við onnur við samsvarandi útbúgving í sama øki
- ~ **aldur, lívsstarv, bústað** og líkindi fyri **betran ella versnan** av avlamninum/sjúkuni
- ~ onnur viðurskifti, ið mett verður, at dentur eigur at verða lagdur á í **heildarmetingini** av skerda arbeiðsførleikanum. (§ 9 í almennapensjónslógini).

Læknaliga og sosiala metingin innganga í heildarmetingina av skerdu vinnuevnum og møguleikunum fyri endurbúgving/hóskandi arbeiði og eru neyðug stig á leiðina fyri at gera eina tilráðing um pensjón.

Við støði í omanfyri standandi metir Almennastovan ikki, at ein avgerð um fyritíðarpensjón eigur at verða tikin í eini handavending.

Hetta forsvarar tó ikki, at viðgerðartíðin í fleiri av málunum, sum tygum hava kannað, er í so drúgv. Almennastovan er samd við tygum um hetta í fleiri av málunum. Heldur ikki halda vit okkum vera komin á mál, hvat viðgerðarháttinum og mannagongdum viðvíkur. Betringar eru neyðugar og hetta arbeiða vit við.

Mannagongdin

umsókn / læknávátan

↓

samrøða við umsøkjara

↓

innheinta neyðugar upplýsingar

↓
heildarmeting sosialráðgefans
↓
tilráðing Almennastovunar
↓
FUR

Fyrsta stigið í einum pensjónsmáli er umsóknin. Henda kann koma beinleiðis frá umsökjaranum, umvegis lækna ella serlækna ella eftir ráðum frá Almennastovuni.

Síðan verða upplýsingar, sum skulu liggja til grund fyri støðutakanini til pensjón, útvegaðar. Hetta eru **læknaligu upplýsingarnar** um heilsuna (læknaváttan), um hesar ikki fyriligga frammanundan. Heilsuupplýsingarnar skulu nýtast til læknaligu dømingina av skerjingini av arbeiðsförinum. Harumframt skulu upplýsingar útvegast, sum er neyðugar fyri at gera sosialfakliga metingina av skerda arbeiðsförinum – sí § 9 í lógini - umframt metingina av møguleikanum fyri at seta í verk endurbúgvingarfyriskipan ella finna hóskandi arbeiði – sí § 5. Undir møguleikum fyri at finna hóskandi arbeiði, kemur eisini vart starv, t.v.s. starv, har tað almenna rindar ávísan part av lønini.

Upplýsingarnar omanfyri koma í fyrstu atløgu frá umsökjaranum sjálvum. Síðan vera upplýsingar, ið vanta innsavnaðar. Herundir møgulig serlæknaváttan, um mett verður av læknaráðgevanum hjá Almennastovuni, at kommunulæknaváttanin ikki er haldgott læknaligt grundarlag fyri at meta um skerdu arbeiðsevni.

Almennastovan metir tað hava týdning, at umsøkjarin sjálvur kemur til orðanna. Og hetta á ein hátt, sum tað ikki er møguligt skrivligt í einum umsóknarblað. Tí hava vit vanligu eina samrøðu við umsökjara. Tað kann í nógvum førum lætta um fatanina av støðuni, serliga tá diagnosan/vinnuevnini eru ivasom, at tosa við ein umsøkjara og hoyra hvussu hann upplivir sína sjúku/brek og hvørjar møguleikar og forðingar, umsøkjarin sjálvur sær í mun til sína støðu. Samrøðan verður samstundis nýtt sum eitt høvi at útinna ráð og vegleiðingarskylduna sambært forsorgarlógini og at tryggja at umsøkjarin fær møguliga aðra almennaveiting, meðan umsóknin verður viðgjörd, herundir forsorgarveiting ella forskot uppá pensjón (sbr. § 33).

Viðmerkjast skal tó, at framyvir verður ikki innkallað til samrøðu, um læknaliga grundarlagið er púra klárt og tað samstundis verður mett, at umsóknin skal avgerast skjótast gjørligt. Tá tað kemur til pensjón vegna einkjustøðu hevur Almennastovan innført ta mannagongd, at allir persónar við upphaldsskyldu mótvegis børnum undir 18 ár, sum koma í einkjustøðu, fáa tilboð at koma til samrøðu, har vit kunnu veita ráð og vegleiðing um persónlig og figgjartilg viðurskifti og upplýsing um rættindi sambært almennalógákvæða.

Vit hava omanfyri samstundis roynt at illustrerað, at Almennastovan ger tað arbeiði, sum eisini skal til fyri at útvega neyðuga grundarlagið fyri støðutakan Vanlukkutryggingarráðsins til umsóknina um pensjón. Tí má viðgerðartíðin á Almennastovuni vera longri. Tað kemur tó fyri, at Vanlukkutryggingarráðið metir, at læknaligu upplýsingarnar, sum Almennastovan hevur útvega sær, ikki eru nóg nágreiniligar og nóg gott grundarlag at meta um skerda arbeiðsførið. Tí útvegar Vanlukkutryggingarráðið sær eftirfylgjandi eina serlæknaváttan. Biðitíðin at fáa serlæknaváttanir er ofta long.

Viðgerðartíðin

Almennastovan hevur kannað viðgerðartíðina fyri fyrítíðarpensjónsumsóknir í 2004, sí viðlagda yvirlit (**fylogiskjal 1**).

Viðgerðartíðir (miðal) 2004:

Almennastovan:	5,64 mán.
Vanlukkutryggingarráðið:	3,49 mán.

Stór spjaðing er tó í viðgerðartíðini hjá Almannastovuni - frá 7-10 dagar í einstökum málum til í onkrum einstökum máli 17,5 mán, men vanliga viðgerðartíðin liggur millum 2 og 6 mánaðir. Sama spjaðing sæst eisini í avgerðartíðunum hjá Vanlukkutryggingarráðnum.

Ein avgjørt leingjandi táttur í málsviðgerðini er serlæknaváttanin. Tað tekur, um vit rykkja ella ei, ofta sera langa tíð at fáa hesar tilvega. Siðvenjan hjá Almannastovuni hevur verið at rykkja aftaná 3 mánaðir, men kom ólag á hetta undir "kreppuni", sum deildin var í heystið 2004 og várið 2005. Eisini kann biðitíðin hjá ávísnum kommunulæknum verða sera long.

Støðan á Almannastovuni/deildini kannaða tíðarskeiðið

Sum heild er føroyska sosiala umsitingin sera lítil, um vit samanbera okkum við samsvarandi umsitingar í okkara grannalondum. Hetta hóast støðan í so máta er batnað nakað seinnu árinum. Mett verður við atliti at royndunum higartil og støddina á landinum, at hetta – hóast ávísur vøxtur er og fer at vera - er og verður ein partur av okkara "tilverugrundarlag".

Almannastovan hevur lagt stóran dent á at menna stovnin við atliti at málsviðgerð og tænastrátt. Hetta gjøgnum undirvísing og upplæring, nýtslu av betri amboðum (m.a. elektroniska journalskipan, málsviðgerðarskipan á pensjónsøkinum, útgjaldsskipan), menning av innanhýsis rættingslinjum, oyðibløðum o.t., endurskoðan av mannagongdum o.s.fr. Menningin tekur tíð, serliga tá hugsað verður um umstøðurnar, men vit meta, at vit eru komin langt áleiðis, hóast als ikki nádd á mál.

Almannastovan hevur øll árin síðan ár 2000 uttan úrslit søkt um at fáa játtan á figgjarlógini til at útbyggja edv-kervið. Í 1999 varð nýggja skipan innførd, sum skuldi lyfta edv-kervið upp á eitt tíðarhóskandi støði. Ætlanin varð frá byrjan, at hetta skuldi vera ein samanhangandi skipan fyri allar veitingar. Talan er um eina samanhangandi journal- og málsviðgeraskipan og útgjaldsskipan. Men útbyggingin steðgaði upp, áðrenn hon varð liðug. Málsviðgeraskipan var einans liðug fyri pensjónsøkið. Sostatt koyra írestandi veitingarnar antin við eini gamlari ótíðarhóskandi skipan (dagpeningaøkið) ella verða viðgjørðar manuelt (forsorgarveitingar, barnapeningur, vm).

Avgerandi fyrirteytin fyri av álvara at kunna rationalisera og effektivisera umsitingina er ein nútímans edv-skipan. Tí eru avgerandi bætar í stóran mun treytaðir av politiska viljanum til at gera iløgur í eina nýggja edv-skipan.

Avmarkaða starvsfólkaorkan ger tað sera torført at liva upp til alsamt vaksandi krøvini frá borgaranum um dygdarbetri og størri tænastrátt, fyrisitingarrættarlígu krøvini um grundgeving, notatskyldu, partshoyring o.a., krøv frá grannskoðan um betri figgjarstýring o.s.fr. Nýggju eftirlitsstovnarir, herundir Landsgrannskoðarin, Kærunevndin í Almannamálum, Skrásetingareftirlitið og Løgtingsins umboðsmaður, umframt alsamt størri krøv frá aðalráðnum um at vera við í útgreinandi arbeiði o.t. økja eisini arbeiðstrýstið á stovninum munandi. Samstundis heldur málstalið fram við at vaksa. Fleiri og fleiri borgarar hava samband við almannaverkið á ein ella annan hátt.

Starvsfólkaorkan, sum er tilførd stovninum seinnu árinum stendur ikki mót við øktu fyrisitingarlígu og tænastráttulígu krøvini og økta málstalið. Tað má síggjast aftur, kanska serliga í viðgerðartíðina, men eisini í neyðugari raðfesting, sum í roynd og veru gongur útyvir fyrisitingarrættarlígu krøvini og idealini um eina dygdargóða málsviðgerð.

Almannastovan hevur havt serligar trupulleikar júst tað tíðarskeiðið, sum tygum hava kannað. Hetta sæst tianverri aftur í viðgerðartíðini. Miðal viðgerðartíðin í teimum málum, sum tygum hava kannað er 7 mánaðir (6,9). Sum sæst omanfyri er miðal viðgerðartíðin í 2004 sum heild 5,6 mánaðir.

Tað er okkara Arbeiðsmarknaðardeild (AMD), ið er mannað við 6 sosialráðgevum, ið viðgerð flestøll fyrítíðarpensjónsmál (fólk undir 60 ár). Í mun til aðrar deildir á stovninum er AMD ikki lítil – heldur ikki í mun til uppgávnar. Men ein deild, sum er so lítil í mun til málstalið

(o.u. 250 pensjónsmál og o.u. 200 endurbúgvíngarmál) er sera viðbrekin fyri broytingum og ávirkanum uttaneftir. Almennastovan var sum kunnugt á heysti 2004 fyri fleiri deyðsføllum millum starvsfólk. Ein málsviðgeri og 2 sosialráðgevar andaðust innan fyri 3 mánaðir. AMD hevur várið 2005 verið fyri langtíðarsjúka hjá einum málsviðgera aftaná bráðligt deyðsfall hjá hjúnafelaganum, deildin flutti frá Jónas Broncksgøtu niðan á Smyrilsveg í jan-febr 2005 og deildin misti ein málsviðgera, tá Almennastovan á heysti 2004 mátti siga 6 fólki úr starvi vegna skerjingar á figgjarlógini. Harumframt var ein royndur sosialráðgevi á deildini í barnsburðarfarloyvi og ein ikki royndur sosialráðgevi kom í staðin.

Niðurstøða viðvíkjandi fyrítíðarpensjónsmálum

Tygum koma í tygara niðurstøðu og samandrætti inn á hesi viðurskifti, sum tygum meta vera kritisabul ella eiga at verða endurskoðað:

- ~ leikluturin hjá læknaáráðgevanum
- ~ mannagongdin viðvíkjandi innheintan og rykkjan eftir serlæknaváttanum o.ø. upplýsingum
- ~ samrøðan við umsøkjarar
- ~ innheintan av upplýsingum (møg. í stríð við fyrisingarlógina),
- ~ nýtsla av oyðibløðum
- ~ leiklutin hjá Almennastovuni yvirhøvur og avleiðing av hesum fyri tilgongdina í fyrítíðarpensjónsmálum (fløskuhálsur)

Tygum mæla til, at Almennastovan umhugsar broytingar í mannagongdum, herundir viðvíkjandi

- ~ læknaváttanum (áminning um at útvega á umsóknarblað, innheintan og áminning, nær framløga fyri læknaáráðgeva, áheitan um serlæknaváttan)
- ~ nær mál verða send til Vanlukkutryggingarráðið
- ~ samrøðum (skilja ímillum endurbúgvíngar- ella ikki endurbúgvíngargrundarlag)
- ~ nýtslu av oyðibløðum (nær, hvørji)
- ~ innheintan og áminning um innheintan av upplýsingum sum heild

Almennastovan er samd vit tygum í, at mannagongdirnar skulu endurskoðast. Viðvíkjandi samrøðuni, sum so at siga hevur verið fastur tástur í nærum øllum málum, fara vit at meta um, nær henda er neyðug og nær ikki, so henda ikki seinkar málgongdini óneyðugt.

Eisini fara vit at broyta umsóknarblaðið, soleiðis at áminning um, at læknaváttan skal útvegast og at dóps- ella navnafrævi hjá børnum undir 18 ár skal viðleggjast kemur við á umsóknarblaðið.

Viðvíkjandi læknaupplýsingum í málinum fara vit at bera okkum skjótari at, tá ivi er um upplýsingarnar, bæði upplýsingar frá kommunulækna og serlækna. Hetta við at leggja fyri læknaáráðgeva skjótari. Samstundis fara vit at stramma upp viðvíkjandi útsendan av rykkjarum, tá ov long tíð gongur.

Vit fara at endurskoða, hvussu læknaáráðgevin verður brúktur, nær og nær ikki.

Annars fara vit at endurskoða oyðibløðini (A-E), um neyðugt er at broyta tey, hvussu tey skulu nýtast og hví.

Vit fara harumframt yvirfyri starvsfólkunum at innskerpa notatskylduna uppáttur meiri enn vit higartil hava gjørt – ikki bara fyri at liva upp til lógarkrivið, men eisini fyri tryggja at øll gongdin í málinum er skjalfest, hóast viðurskiftini ikki beinleiðis innganga í sjálvt avgerðargrundarlagið. Hetta so vit ikki missa burtur ítökiligu gongdina í málinum. Tað kundi sæð út til, at hetta er hent í nøkrum málum, tygum hava eftirkannað á pensjónsøkinum, har t.d. móguligt samskifti við umsøkjara ikki framgongur.

Stovnurin er byrjaður at broyta ávísar mannagongdir. Ætlanirnar eru annars at áseta hámark fyri viðgerðartíðini og uppraðfesta dygdarmening, bæði við atlit at

almannapensjónslógini, fýrisitingarlógini og arbeiðsháttinum, tá tað kemur til endurbúgvingar- og pensjónsmál.

Mett verður, at avgerðartíðin á Almastovuni kann stytast við at broyta mannagongdirnar. Tó má hetta ikki ganga útyvir metingina av møguleikunum og royndirnar at hjálpa viðkomandi til størst møguligt fíggjarligt sjálvbjargni og arbeiðsligt virkni.

Sum tað gongur fram av okkara innleiðandi viðmerkingum, eru vit ikki samd við tygum í tí altavgerandi vektini, sum tygum sýnast tilleggja læknaligu upplýsingunum. Vit meta, at § 9 í alt ov lítlan mun verður tikin í álvara í metingini av skerdu vinnuevnunum. Eisini í viðgerðini av málunum á Almastovuni. Hetta ætlar Almastovan at taka til viðgerðar.

Almastovan er heldur ikki samd við tygum í, hvør leikluturin hjá Almastovuni er. Tygum meta, at við tað, at Almastovan einans er fyrireikandi, átti viðgerðartíðin at verði minimal her. Almastovan er av teirri fatan, at ein "tilráðing" um avgerð forúsetir, at øll viðurskifti av týðningi fyri málið (§§ 5 og 9) eru lýst og meting og niðurstøða er gjørd, sum verður ein hornasteinur í avgerðargrundarlagnum hjá Vanlukkuþryggingarráðnum.

Tað er Almastovunar mál, at bøta munandi um tilráðingina, tí vit meta, at hon enn ikki er so góð, sum vit kundu ynskt.

Tey 20 málini

Mál nr. 1

Tygum meta, at tað er ikki nøktandi at tað ganga meira enn 4 mánaðir frá, at umsókn um fyrítíðarpensjón er móttikin (4.11.04) til serlæknaváttan verður umbiðin (14.3.05) og at tað gongur ein heilur mánaði, frá tí, at avgjørt er at biðja um serlæknaváttan, til hetta verður gjørt. Umboðsmaðurin metir at samlaða viðgerðartíðin, 7 ½ mánaði, er alt ov long, tá havt verður í huga, at Almastovan ikki skal taka avgerð, men bert gera tilmæli.

Málið er sent til Vanlukkuþryggingarráðið tann 20.6.2005. Svar er enn ikki komið haðani.

Til hetta er at siga, at mannagongdin er tann, at avgerð um innheintan av serlæknaváttanum verður tikin á EP fundi. Vanliga verður ein serlæknaváttan innheintað stutt eftir at fundarfrágreiðing frá EP-fundi fyriliggur. At ein heilur mánaði gongur í hesum føri er óheppið og talan er helst um eitt eindømi.

Mál nr. 2

Tygum meta, at málið hevur tikið alt ov langa tíð. Tað er ikki nøktandi at umsóknin liggur og bíðar 2 ½ mánaða, tí málsviðgerin ikki er til arbeiðis. Almastovan hevur eftirfylgjandi biðið um føði-/dópsbræv uppá barnið. Almastovan hevur noterað ogn og skuld. Tygum duga ikki at síggja, hví umsøkjari verður innkallaður til samrøðu og hví málið er sent til læknaráðgevan til ummælis.

Umsókn er innkomin tann 15.2.2005 og málið varð avgreitt 22.6.2005.

Til hetta er at siga, at Almastovan heldur ikki metir at tað er nøktandi, at eitt mál liggur og bíðar, tí sosialráðgevi ikki er til arbeiðis. Viðgerðartíðin er blivin ávirkað av stöðuni á deildini um hetta mundi, sum greitt frá omanfyri. Harumframt kemur, at ivi var um viðkomandi skuldi hava pensjón (afturvirkandi) og bíðað varð eftir lögfrøðiligari niðurstøðu hesum viðvíkjandi.

Umsóknarbløðini eru broytt soleiðis, at tað framgongur at navna-/dópsbræv hjá børnum undir 18 ár skal latast inn, tá talan er um pensjonistar (staðfesta hvør hevur uppihalds-/gjaldsskyldu).

Upplýsingar um ogn verða ikki longur innheintaðar í øðrum førum, enn tá talan er um pensjón sambært § 8, stk. 1, nr. 2 (varandi tørv á hjálp til uppihalds). Blað E er broytt.

Almannastovan innkallar ekki longur umsækjarar av einkjupensjón til samrøðu, men bjóðar øllum eftirsitandi við børnum undir 18 ár at venda sær til Almannastovuna í økinum, har tey kunnu fáa ráð og vegleiðing um persónlig og forsorgarlig viðurskifti og upplýsing um rættindi sambært almannalóggávuni, herundir móguliga einkjupensjón, barnagjald til einsamallar upphaldarar, endurbúgvingarmøguleikar o.a. (sbr. § 1, stk. 2 og 3 í forsorgarlógini). Almannastovan fær allar deyðsváttanir frá Skiftirættinum, gjøgnumgongur hesar við atliti til steðgan ella broyting av veitingum og við atliti til omanfyrirstandandi tilboð um ráð og vegleiðing v.m.

Grundin til, at tað sær út sum um læknaráðgevin tekur avgerðir í málum um einkjupensjón er, at øll pensjónsmál koma upp á EP-fundi og skrá verður gjørd og øll mál verða margfaldað og send til fundarluttakararnar, herundir læknaráðgevan. Læknaráðgevin tekur ekki avgerðir, og er Almannastovan samd við tygum um, at læknaráðgevin ekki eigur at fáa fyrilagt mál um einkjupensjón, men bert mál har heilsuligir upplýsingar eru.

Mál nr. 3

Tygum meta, at tað er í longra lagi, at meir enn 3 mánaðir ganga frá umsókn kemur inn, til málið verður latið til Vanlukkutryggingarráðið, at málið átti at verið avgreitt innan ein mánaða og at ongin grund var til at kallað umsøkjaran inn til samrøðu.

Almannastovan metir at ein viðgerðartíð uppá 3 mánaðir er nøktandi. Málið var sent til Vanlukkutryggingarráðið tann 20.6.2005 og avgerð er komin haðani tann 20.9.2005.

Almannastovan fer at taka spurningin upp í hvørjum føri umsækjarar skulu kallast inn til samrøðu.

Almannastovan tekur ekki longur upplýsingar viðv. ogn og inntøkur hjá hjúnafelaga uttan tá talan er um umsóknir, ið vera viðgjørðar eftir § 8, nr. 2. Annars skal verða viðmerkt, at inntøka hjúnafelagans hevur týdning, um viðkomandi ynskir at fáa serliga viðbót (sonevnda brennistudningin).

Mál nr. 4

Tygum meta, at ein viðgerðartíð uppá 7½ mánaða als ekki er nøktandi. Tað ganga meira enn 4 mánaðir frá, at læknávátan er móttikin til málið kemur fyri á EP-fundi. Almannastovan kundi eisini havt biðið um læknávátan heldur skjótari enn gjørt er (umsókn er komin 26.11.04, læknávátan umbiðin 15.12.04) og kundi havt rykt eftir læknávátan (er innkomin 10.2.05). Tygum duga ekki at síggja, hvat inntøku- og ognarupplýsingar hjá hjúnafelaga skulu brúkast til.

Málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið tann 20.6.2005, avgerð er komin haðani tann 20.9.2005.

Almannastovan metir at ein viðgerðartíð uppá 7 ½ mánaða er í longra lagi og at ov long tíð er gingin frá tí læknávátanin kom inn, til málið var lagt fyri á EP-fund.

Føst mannagongd hevur verið tann, at so skjótt umsókn um fyritiðarpensjón kom inn, innheintaði málsviðgeri (skrivari) læknávátan, umframt at rykkja eftir læknávátanum. Í 2004 hevur talan verið um neyðuga raðfesting av uppgávum í mun til orkuna.

Viðvíkjandi innheintan av inntøku- og ognarupplýsingar – sí málið omanfyri.

Mál nr. 5

Tygum viðmerkja at hetta mál ekki verður sent Vanlukkutryggingarráðnum fyrr enn 2 ár eftir umsóknin er innkomin. (umsókn komin 3.7.2003, málið sent til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.2005, svar enn ekki komið). Longu um umsóknarmundið átti Almannastovan at verið greið yvir, at heimild ekki var fyri hækkan úr miðal til hægstu fyritiðarpensjón hjá umsøkjara, ið var 65 ára gomul. Tygum fara at geva Almannastovuni átalur fyri handfaringina av hesum máli.

Almannastovan er samd í tygara meting av handfaringin av hesum máli. Málið kundi verið avgreitt beinanvegin til Vanlukkutryggingarráðið vísandi til, at heimild ikki var fyri hækkan. Av misgáum var málið ikki viðgjørt fyrr enn ein málsviðgeri av tilvild verður varugur við, at málið ikki er endaliga avgreitt. Tað er ikki til at síggja aftaná heldur, hví uml. 6 mánaðir ganga frá, at málsviðgeri verður varugur við, at umsóknin ikki er viðgjørd til hon kemur fyri á EP-fund.

Umsøkjarin letur ikki hoyra frá sær. Tað kundi týtt uppá, at viðkomandi er kunnaður munnliga um vantandi móguleikan at fáa pensjónina hækkaða aftaná 60 ára aldur, men hevur gloymt at avgreiða málið endaligt. Her er eisini vantandi yvirhaldan av notatskylduni móguliga ein trupulleiki.

Feilurin hevur tó ikki við sær djúptøknar avleiðingar fyri umsøkjaran – viðkomandi er t.d. ikki fyri figgjartilgum tapi.

Mál nr. 6

Tygum hava ikki gjørt viðmerkingar. Viðk. søkir tann 30.5.2005 um at fáa fyrítíðarpensjón galdandi frá 1.11.2005.

Málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið tann 20.6.2005, avgerð er ikki komin.

Mál nr. 7

Tygum viðmerkja, at tað ganga næstan 10 mánaðir frá tí, at Almannastovan hevur fingið umsókn og læknávátan til málið verður avgreitt til Vanlukkutryggingarráðið. Talan er um umsókn um hjálparviðbót.

Søkt er 13.8.2004 og málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.2005. Avgerð er komin haðani 20.9.2005.

Almannastovan er samd í, at málið hevur tikið ov drúgvu tíð.

Mál nr. 8

Tygum viðmerkja, at sambært lýsing til EP-fund skal viðkomandi hava søkt um røktarviðbót í nov. 2004, men ongin umsókn er at finna. Tygum spyrja, hvat var galið við hesi umsókn og hvat síðani er hent og hví nýggj umsóknin ikki kemur inn fyrr enn uml. ½ ár seinni.

Eftir at hava kanna nærri, vísir tað seg, at maður umsøkjarans hevur søkt um røktarviðbót (umsóknin er innkomin 24.11.2004 og skrásett í hansara fólkapensjónsmáli). Upprunaliga søkti viðkomandi samsýning fyri at ansa konu síni. Men av tí at konan var undir 67 ár, hevði hann ikki rætt til at fáa ansingarsamsýning. Ráðini hava so verið, at søkjast skuldi um røktarviðbót í staðin. Av uppriti dagf. 6.5.05 og ikki undirskrivað, framgongur soljóðandi: "NN hevur søkt um hjálpar/røktarviðbót í des. 2004. Eg havi dd. tosa við NN og vísir tað seg at tað er kona hansara sum skal søkja, tí hon er sera sjúk".

Almannastovan fer at taka hetta málið upp aftur og við tilvísing til misskiljing í málinum og umsóknina 24.11.2004 ráða Vanlukkutryggingarráðnum til at tilluta røktarviðbót frá 1.12.2004 at rokna.

Mál nr. 9

Søkt er 28.4.05 og er málið sent víðari til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.05. Svar er komið haðani 20.9.2005.

Tygum spyrja hví upplýsingar um ogn og skuld eru innheintaðir í hesum málið. Sí svar uppá sama spurning í øðrum máli.

Mál nr. 10

Tygunum hava onga viðmerking til viðgerðartíðina og til at viðkomandi verður innkallaður til samrøðu, tí talan er ikki um eitt vanligt mál (brotþensión).

Tygunum viðmerkja tó, at serlæknávátan átti at verið innheintað beinanvegin, eftir at hava móttikið ta fyrstu læknávátanina.

Víst verður til svar omanfyri viðvíkjandi møguligari broyting í mannagongdini viðv. innheintan av serlæknávátanum.

Mál nr. 11

Tygunum biðja Almannastovuna greiða frá, hví als onki hendir í málinum frá tí umsóknin kemur inn 8.10.2004 til 2.3.2005, tá umsøkjarin verður innkallaður til samrøðu. Grundað á metingina frá kommunulækninum duga tygunum ikki at síggja, hví umsøkjarin verður innkallaður til samrøðu.

Málið er sent til Vanlukkuþryggingarráðið tann 20.6.05 og avgerð er komin 19.8.2005.

Tað er ikki nøktandi, at onki hendir í hesum málið í 5 mánaðir og kann einans forklárast við teim trupulleikum, sum deildin hevði um hetta mundi.

Almannastovan er samd við tygunum í, at ongin orsök var til at innkallað henda umsøkjara til samrøðu og fara vit sum sagt framyvir at gera gjøllari meting í tí einstaka førinum, um viðkomandi eigur at verða innkallaður til samrøðu.

Mál nr. 12

Tygunum meta at viðgerðartíðin í hesum máli er átaluverd. Grundað á kommunulæknávátanina átti Almannastovan, um hon var í iva, beinanvegin at biðja um eina serlæknávátan. Tað er átaluverd, at Almannastovn ikki biður um hesa vátan fyrr enn 5 mánaðir aftaná móttøkuna av umsóknini. Somuleiðis er tað átaluverd, at tað ganga 7 mðr., uttan at Almannastovan eina einastu ferð rykkir serlæknan eftir vátanini. Hetta átti longu at verði gjørt aftaná 1 ella 2 mðr. og síðani við jøvnum millumbilum.

Umsókn um hækkan av fyrítíðarpensión er komin 21. mai 2004. Málið er sent til FUR 20.6.2005 og avgerð er komin 4.11.2005.

Almannastovan er samd í at málið í síni heild hevur tikið ov drúgva tíð. Vit kunnu einans vísa á tvørleikarnar á deildini seinna partin av heystinum 2004 og fyrra part av várinum 2005.

Almannastovan metir ikki, at ov long tíð gongur frá at kommunulæknávátan kemur inn (10.6.04) til málið kemur fyri á EP-fundi fyrstu ferð (20.9.2004), tá havt verður í huga at summarfrítíðin hevur verið ímillum.

At 5 vikur ganga frá tí, at avgerð er tikin, til serlæknávátan verður innheintað (frá 20.9 til 25.10.04) er ikki nøktandi. Júst um hetta mundi var málsviðgerin uppsagdur og uppgávur hansara umskipaðar.

Mál nr. 13

Tygunum viðmerkja, at stívliga 6 mánaðir ganga frá tí, at umsókn og læknávátan fyriliggja, til málið verður avgreitt. Hetta kann tykjast í so leingi, men hinvegin hevur verið talan um revalideringsatlit og tí hevur verið grund til at gera eitt sindur meira burtur úr hesum máli. Tygunum duga ikki at síggja, hvat er hent í málinum frá 15. des. 2004 til 11. mai 2005. Tygunum halda, at notat átti at verið gjørt í sambandi við, at avtalað var við umsøkjaran, at hesin skuldi fara undir arbeidssuppenjing. Tað sær út til, at avgerðin er grundað á úttalili frá arbeidsgvevaranum um, hvat umsøkjarin skal hava sagt um síni evni. Tygunum meta at umsøkjarin helst átti at verið partshoyrdur um hetta, men duga ikki at síggja, at hetta er gjørt. Tygunum duga ikki at síggja, hví so nógv er gjørt burturúr ognarviðurskiftunum hjá hjúnarfelaganum.

Almannastovan er samd við tygum um, at málið kundi verið avgreitt skjótari – víst verður til serligu stöðuna á deildini um hetta mundi. Í tíðarskeiðinum des. 2004 til mai 2005 var umsøkjari í arbeiðsuppvenjing, har Almannastovan rindaði lönina. Upplýsingar viðv. arbeiðsuppvenjingini annars eru at finna í forsorgarmálinum. Sambært upprit dagf. 24.11.2004 metir umsøkjari sjálv, at hon ikki er før fyri at arbeiða meir enn 3 tímar um dagin. Tá tað soleiðis er samsvar millum hennara egnu og arbeiðsgevarans meting, verður ikki mett, at orsök hevur verið at partshoyra. (upprit hjálagt sum **fylgiskjal 2**).

Avgerð um at mæla til lægstu fyrítíðarpensión er grundað á eina samlaða meting av vinnuevnunum sæð í relatiónum til heilsustöðuna.

Søkt er um fyrítíðarpensión 13.12.2004, málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.2005 og avgerð er komin haðani 20.9.2005.

Viðv. ognar- og inntøkuupplýsingunum hjá umsøkjara og hjúnarfelaga - sí frágreiðing omanfyri um broyting í hesi siðvenju.

Inntøkuupplýsingar hjá umsøkjara hava týðning, eisini tá søkt verður um fyrítíðarpensión av heilsuligum ávum vísandi til § 9 í lógini og at pensjónsupphæddin er treytað av inntøkuni.

Mál nr. 14

Tygum meta, at viðgerðartíðin í hesum máli hevur verið ov drúgv. Grundað á læknaváttanin, átti beinanvegin at verið biðið um serlæknaváttan uttan at bíða eftir samrøðu við umsøkjara. Tygum duga ikki at síggja nakað endamál við at innkalla umsøkjara til samrøðu. Tað tók í so langa tíð at fáa serlæknaváttanina (4 mðr.), tað sær ikki út til, at nakar rykkjari er sendur og tí átti Almannastovan at hava rykt serlæknan. Umboðsmaðurin hevur onki at siga til viðgerðartíðina frá tí, at serlæknaváttan er fingin, til málið er avgreitt.

Umsókn er komin 22.10.2004, serlæknaváttan umbiðin 19.1.2005 og komin 18.5.2005, málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.05, avgerð móttikin 4.11.2005.

Viðvikjandi innkallan til samrøðu, innheintan av serlæknaváttan – sí frágreiðing um broyting frammanfyri.

Sæð í mun til at serlæknaváttan ikki er innkomin fyrr enn 18.5.2005, metir Almannastovan at viðgerðartíðin hevur verið nøktandi.

Mál nr. 15

Tygum meta, at viðgerðin av hesum máli hevur tikið ov langa tíð. Almannastovan átti ikki at bíða við út við 2 mánaðir, áðrenn biðið varð um læknaváttan. Eisini átti Almannastovan at rykt læknan eftir váttanini. Tað átti heldur ikki at tikið 2 mðr. at avgreiða hetta málið, aftaná at læknaváttan var fingin til vega.

Almannastovan er samd við tygum um, at tað ikki eigur at bíðast í 2 mánaðir, áðrenn biðið verður um læknaváttan.

Mál nr. 16

Tygum meta, at viðgerðin av hesum máli hevur tikið alt ov langa tíð. Tað skal tó sigast, at spurningurin um endurbúgving hevur verið inni í myndini. Tað sær kortini ikki út til at nakað er hent í málinum millum 10. feb. og 3. juni 2005. Hetta er als ikki nøktandi.

Umsókn er móttikin 1.2.2005. Málið er sent til Vanlukkutryggingarráðið 20.6.2005. Avgerð er komin haðani 19.9.2005.

Almannastovan er samd í, at málið kundi verið avgreitt skjótari. Tó er ein partur av frágreiðingini, at umsøkjari fekk fult útgjald frá ALS og tí hevur málið ikki hevur verið raðfest ovarliga. Tá pensjón er tillutað, dettur ALS-útgjaldið burtur.

Mál nr. 17

Tygum meta, at ein viðgerðartíð uppá uml. 9 mðr. er ov long, hetta hóast endurbúgvingaratlit eru inni í myndini og biðið verður um serlæknaváttan. Almannastovan átti at borið skjótari at við at biðja um bæði læknaváttan og serlæknaváttan.

Umsókn er innkomin 24.9.2004. Læknaváttan er komin 30.11.2004. 14.3.05 er serlæknaváttan umbiðin sbr. avgerð á EP fundi 1.3.05. Serlæknaváttan er móttikin 2.6.2005 og er málið sent til Vanlukkutryggingarráðið tann 20.6.2005. Avgerð er komin frá Vanlukkutryggingarráðnum tann 4.11.2005.

Almannastovan biður um læknaváttan 19.10.2004, umleið 3 vikur eftir at umsóknin er komin inn. Hetta verður ikki mett at vera heilt út av lagi havandi í huga støðuna á deildini um hetta mundi. Umleið 6 vikur ganga, áðrenn kommunulæknaváttan kemur.

Ad. 3 Sjúkradagpeningur

Viðvíkjandi málsviðgerðini í dagpeningamálum skal verða sagt frá, at Almannastovan tekur til eftirtektar tygara viðmerkingar um nýtslu av standardskrivum og fer at gera neyðugar fyríbils broytingar hesum viðvíkjandi.

Ikki minst umsitingin á dagpeningaøkinum, herundir útrokningar, útrokningargrundarlag og møguleikin at nýta differentieraði standardskriv o.a., kann gerast tryggari, rættari, skjótari og betri við eini tíðarhóskandi edv-skipan.

Skjøl, sum vantaðu í fyrstu atløgu og sum víst verður til undir viðmerkingum til einstøku málini verða lögð við sum **fylgiskjal 3**.

Tey 20 málini

Mál nr. 1

Tygum viðmerkja, at eingin kæruegleiðing var givin í hesum máli, og hetta er ikki nøktandi.

Hetta má vera eitt mistak, tí sambært fyriliggjandi skjøl í málinum, so er kæruegleiðing givin í hesum málinum. Viðlagt er avrit av skrivinum, sent til viðskiftafólkið.

Mál nr. 2

Tygum viðmerkja, at júst í hesum málinum er eitt gott dømi um, hvussu standardskriv ikki eiga at vera nýtt, tí hetta samsvarar als ikki við støðuna hjá umsøkjaranum.

Almannastovan er samd í niðurstøðu tygara, men skal gera vart við, at á dagpeningaøkinum er "massaframleiðsla" orsakað av teim nógvu málunum og verandi útgjaldsskipan er tianverri ikki før fyri at skilja ímillum tvey ymisk sløg av standardskrivum. Henda trupulleika fer nýggja skipanin, sum er í umbúna, at loysa.

Mál nr. 3

Tygum viðmerkja, at bert tann eina læknaváttanin er til taks í málinum.

Hetta er ein feilur frá okkara síðu. Allar læknaváttaninar eru í málinum hjá Almannastovuni, men hava vit av misávum bert sent tygum ta einu.

Viðlagdar eru allar læknaváttaninar í málinum.

Mál nr. 5

Tygum spyrja, hví rokning eftir øllum at døma ikki varð send arbeiðsgevaranum í hesum førinum.

Almannastovan hefur kannað málið og skal boðað frá, at rokningin til arbeiðsgevaran bleiv send til Toll- og Skatt ultimo august 2005.

Mál nr. 7

Tygum siga, at skriv við fyrispurningi frá Almannastovuni til Arbeiðsloysisskipanina liggur ikki í málinum. Einkí notat liggur heldur í málinum um, at fyrispurningurin er settur telefonískt.

Vit skulu upplýsa, at mannagongdin millum Almannastovuna og ALS í dagpeningamálum er tann, at allir fyrispurningar til ALS viðv. inntøku verða avgreiddir við telduposti. Ein teldupostur verður sendur til ALS, har Almannastovan biður um eina 5 vikur-váttan um inntøku hjá aktuella løntakaranum. Fyrispurningurin verður síðani svaraður aftur av ALS við einum formligum skrivi. Hetta er skrivið, ið fylgjur í málinum.

Eftirfylgjandi er umsitingin stramma upp, soleiðis at teldupostarnir verða journaliseraðir og lagdir í pappírsformi í málsmappana.

Mál nr. 9

Tygum viðmerkja, at "... Hetta er ikki í tráð við § 23, stk. 2 í dagpeningalógini..."

Hetta er ein umsitingarligur feilur á Almannastovuni. Málsviðgerin átti at havt sent læknáváttanina aftur til læknan, so røttu upplýsingarnar vóru tøkar.

Mál nr. 10

Tygum viðmerkja, at umsøkjarin í hesum máli hevði ikki rætt til veiting frá vanlukkutryggingini, og at umsøkjarin tí átti at havt fingið dagpening upp til 40 vikur sambært dagpeningalógini. Tygum mæla tí til, at málið verður tikið upp aftur til viðgerðar.

Vit skulu siga frá, at tann 4. august 2005 hefur Almannastovan tikið málið upp til nýggja viðgerð og avgjørt at veita ... dagpening við møguleika fyri veiting upp til 40 vikur.

Viðlagt er avrit av teimum skjølum, sum vísa, hvat síðani er hent í málinum.

Mál nr. 15

Tygum viðmerkja, at avgerð um at játta dagpening verður tikin 3. mai og rokning til arbeiðsgevaran verður útskrivað sama dag, men fráboðanin til umsøkjaran fyri hetta fyrsta tíðarskeiðið verður ikki send fyrr enn 3. august.

Viðmerkjast skal, at henda niðurstøða tygara ikki er røtt. Tann 3. mai verður dagpeningurin játtaður og peningurin sendur við koyringini sama dag. Sama dag verður játtanarskriv sent til viðskiftafólkið. Skipanin útskrivar játtanarskriv hvørja ferð umsókn verður játtað og hvørja ferð ein leinging verður framd av dagpening sambært læknáváttan.

Viðlagt er avrit av játtanarskrivinum, sum er sent til viðskiftafólki tann 3. mai 2005.

Mál nr. 16

Tygum spyrja Almannastovuna, hvat síðani er hent í málinum.

Sagt skal verða frá, at læknin tann 4. august 2005 hefur sent læknáváttanina aftur til Almannastovuni við tíðarskeiðnum fyri sjúkrameldingina. Umsóknin bleiv avgreidd tann 12. august 2005.

Viðlagt er avrit av læknáváttanini, játtanarskrivinum og uppritinum í málinum.

Mál nr. 17

Tygum siga, at tygum havi lagt til merkis, at Almanastovan í hesum málinum, hóast fult dult dagpeningaútgjald, einans hevur kravt arbeiðsgevaran eftir 1.350,80 kr. fyri 1. og 2. sjúkrafráverudag.

Almannastovan hevur kannað málið er komin til tað niðurstøðu, at ein skeiv inntøpping er gjørd. Rokningin skuldi at havt verið kr. 1.445,20 og hevur Almanastovan rættað henda feil og verður eitt krav sent fyri írestandi partin við komandi koyring til arbeiðsgevarar. Víst verður annars til viðmerkingarnar í máli nr. 15 viðv. játtanarskrivunum.

Viðlagt er játtunarskrivið, sum Almanastovan sendi til viðskiftafólkið tann 16. mars 2005.

Mál nr. 18

Tygum spyrja, hví øll skjølini ikki liggja í málinum, og biðja samstundis um at fáa øll skjølini í málinum.

Tað er ein feilur, at tygum ikki hava fingið skjølini. Øll skjølini eru til taks í málinum hjá Almanastovuni.

Viðløgð eru øll skjølini í málinum.

Mál nr. 20

Tygum biðja Almanastovuna um at upplýsa mær, hvussu samlaða gongdin í málinum hevur verið.

Samlaða gongdin í hevum málið er í stuttum henda:

Umsókn og læknávátan koma inn á Almanastovuna tann 9. juni 2005.

Tann 18. juni 2005 er umsóknin avgreidd av málsviðgera og játtunarskriv er sent til viðskiftafólki tann 22. juni 2005.

Tann 5. juli innkemur ein nýggj læknávátan til Almanastovuna, sum leingir sjúkraskeiði fram til 31. juli 2005. Henda læknávátan verður send aftur til læknan fyri at fáa eina diagnosu uppá sjúkuna. Læknávátanin kemur aftur til Almanastovuna tann 12. juli 2005 og dagpeningurin verður longdur av málsviðgeranum tann 19. juli 2005.

Tann 22. juli 2005 kemur nýggj læknávátan inn til Almanastovuna, sum leingir sjúkaskaiði til 31. august 2005 og verður leingingin avgreidd av málsviðgera tann 3. august 2005.

Tann 22. august kontaktar viðskiftafólkið Almanastovuna og boðar frá at hann er farin til sjós aftur og er dagpeningurin steðgaður tann 20. august 2005.

Viðløgð eru øll skjølini í málinum (fylgiskjøl 3)

Ad. 4 Hjálpartól

Alment um niðurstøðu av kanningini

Tikið verður til eftirtektar at bøtt eigur at vera umsóknarblaðið.

Málsetningur HTMs er, at í øllum málum uttan teimum, sum verða skrásett sum SNAR og BRÁ, verður móttøkuskiv sent umsøkjaranum. Hetta er ikki farið fram. Vit taka viðmerkingar tygara vit til eftirtektar og arbeiða við at fáa móttøkuskivini í rættlag.

Tikið verður til eftirtektar og arbeiðt verður við at øll játtanar- og sýtanarskriv verða send viðskiftafólkunum sum skjótast eftir at avgerðir eru tiknar.

Neyðug skjøl, váttanir og notatir viðvíkjandi heilsustøðu umsøkjarans skulu verða í málinum. Neyðugt er at notatir verða skrivað, so málgongdin gert gjøgnumskygd.

Vísandi til at stovnurin ikki hevur nøktandi tal av starvsfólkum og óbeinleiðis verður skorin við tað at lønarvøkstur ikki verður endurgoldin, má roknast við, hóast roynt verður at

rationalisera og effektivisera, at tá ið málsviðgerðin verður raðfest, verða ávís mál at liggja og biða eftir málsviðgerð og avgreiðslu.

10 mál um Gangistativ v.m.

Mál nr. 1

Almannastovan fer at fylgja tilmælinum frá tygum og broyta umsóknarbløðini soleiðis at starvsfólk í heilsuverkinum og heimarøktini vátta upplýsingarnar, tey geva í sambandi við umsóknir um hjálpartól.

Mál nr. 4

HTM tekur til eftirtektar, at eingin uttanhýsis vátan er um heilsustøðu umsøkjarans. Heldur ikki er gjørt notat í málið, um møguliga kontakt frá starvsfólki HTMs.

Mál nr. 5

Vanliga fáa vit postin frá Almannastovuni, beinanvegin Almannastovan hevur móttikið postin. Ofta verður hann eisini faksaður til HTM og síðan verða frumritini eftirsend. Vit taka hetta upp við journaldeildina á Almannastovuni, so hetta ikki hendir í framtíðini. HTM stemplar allan post sama dag sum hann verður móttikin.

10 mál um koyristólar

Mál nr. 2

Kvinnan sum hetta málið snýr seg um, er vælkent viðskiftafólk á HTM og eisini vælkend av málsviðgeranum. Hóast tað ikki beinleiðis framgongur av málsviðgerðini, so hevur málsviðgeri HTMs verið í sambandi við viðkomandi og tikið mál til koyristólin. Í tí sambandinum hevur málsviðgerin eisini gjørt sínar metingar av tørvinum. Notat er ikki gjørt um hetta – men metast má út frá niðurstøðu málsviðgerans, at tørvurin er greiður.

Mál nr. 6

Henda umsóknin er komin frá heimarøktini. Umsóknir, sum koma frá heimarøktini, verða viðgjørðar sum SNAR ella BRÁ, tí gingið verður út frá, at tað er ein heimasjúkrarøktarfrøðingur sum hjálpir umsøkjaranum við umsóknini.

Viðmerkjast skal, at umsøkjarin er deyður minni enn ein mána eftir at HTM hevur móttikið umsóknina.

Víst verður eisini til viðmerking tygara um at broyta umsóknarblaðið, so heimarøktin vátar upplýsingarnar – í hesum føri verður brúkt annað umsóknarblað enn HTMs.

Mál nr. 10

Talan er í hesum føri um ein terminalan sjúkling, har vit í øðrum málið hava neyðugu upplýsingarnar um viðkomandi frá ergoterapiini á Landssjúkrahúsini. Málsviðgerin er tí kunnugur við viðurskiftini. Fyrisitingarlaga átti notat at verið gjørt um hetta ella upplýsingarnar veri kopieraðar í málið.

Niðurstøða

Eftir okkara tykki eru fyrtreytirnar fyri játtanunum í teim 10 málunum frammanfyri í lagi. Fyrisitingarlaga eru manglar í mun til skjalprógvan og notatskyldu í einstøku málunum – og tað taka vit til eftirtektar.

5 mál um stuðul til avlamisbil

Mál nr. 1

Vit taka til eftirtektar at móttøkuvátan manglar í hesum máli.

Mál nr. 3

Vit taka til eftirtektar at ov long tíð gongur frá tí eitt mál verður játtað og til játtanarskriv verður sent. Miðað verður eftir at játtanir verða sendar sum skjótast eftir at avgerðin er tikin.

Mál nr. 4

Tikið verður til eftirtektar at móttøku vátan manglar.

Miðað verður eftir at sýtanir verða sendar sum skjótast eftir at avgerðin er tikin

Mál 5.

Tikið verður til eftirtektar at móttøku vátan manglar.

Niðurstøða

Tikið verður til eftirtektar at móttøku skriv ikki eru send í øllum málum. Tikið verður til eftirtektar og arbeitt verður við at øll játtanar og sýtanarskriv verða send viðskiftafólkunum sum skjótast eftir at avgerðir eru tiknar.

5 mál um umbyggingar

Mál nr. 3

Orsøkin til at fleiri skriv sum eru dagfest 12.11.2004 er móttøkustempla 10.02.2005 er eitt mistak. Skjølini eru kopierað úr máli nr. 20041778 og flutt í mál nr. 2005-22/0216. Hetta fór fram 10.02.2005 av praktiskum orsøkum. HTM skifti 01.01.2005 journalskipan og hevur valt at arbeiða víðari við nøkrum málum í gomlu skipanini og flyta onnur og longri varandi mál yvir í nýggju skipanina.

Tikið verður til eftirtektar at móttøkuvátan ikki er send.

Talan eru um eina íbúðarbroyting, sum inniber, at nógvir partar eru uppi í málinum. Tað skulu gerast metingar um, hvussu arbeiði skal fremjast á besta og bíligasta hátt. Avgerð um hetta skal fyriligggja. Handverkarar skulu bíleggjast at gera arbeiði, eins og elevator skal bíleggjast. Eftir okkara tykki er ein málsviðgerðar- og avgreiðslutíð uppá 3 mánaðir í einum slíkum máli ikki long. Hinvegin meta vit at hon er stutt.

Niðanfyri er málgongdin í DocuLiv málinum. (gomlu journalskipanini)

20041778, El- koyristólur - høkjir

- 07042005 (21): I JH Service Fakt. nr. 358 uppsett lyft
- 13042005 (20): I Inniv Rokning frá Gudmund Larsen el- installatørur.
- 16032005 (19): N_Timburtillagan til wessex, rokn. vátta./WJ
- 02022005 (18): X_Málið opna aftur
- 02032005 (17): N_Montørløn til Rokn. ávíst./wj
- 17022005 (16): X_Málið endar
- 17022005 (15): N_Rokn. uppá trimmara vátta./WJ
- 14022005 (14): N_Avgreitt
- 10022005 (13): U Inniv játtanarskriv
- 09022005 (12): U Inniv heimavitjanarskriv
- 09022005 (11): U Inniv notat
- 09022005 (10): U Inniv lániseðil
- 09022005 (9): U Inniv játtanarskriv
- 09022005 (8): N_LS. Wessex./WJ
- 09022005 (7): N_Trimmari til vessex sendur suður Hans Ole Mont. , og Wessex verður sendur í vikuni. og mont. í viku 7. /WJ
- 03022005 (6): N_Wessex er komin og rokning avg./WJ
- 14122004 (5): U Inniv heimavitjanarskriv
- 14122004 (4): U Inniv lániseðil
- 14122004 (3): U Inniv játtanarskriv
- 07122004 (2): U Inniv notat: 01.12.04 var málið á grein 18 og fyribilsjáttað. Fari á hv./ed
- 12112004 (1): I Inniv Søkt verður um el- koyristól. Innstalering av lyft (elevator) millum hæddirnar. (ED)

Omanfyri standandi vísir, at málið er játtað 01.12.04 og 14.12.04 er játtanarskriv, dagfest 10.12.04, sent. Tað framgongur ikki av málinum, men fram til 09.02.05 er elevator bilagdur og ymisk fyrireikingararbeiði gjørd.

Fleiri skrásetingar eru gjörðar í máli 20041778, sum átti at verði gjörðar í 2005-22/0216. Hetta skyldast yvirgangstrupulleikar frá gamlari til nýggja journalskipan. Hetta varnaðust vit ikki tá málið varð sent tygum.

Tikið verður eisini til eftirtektar, at ein neyvari notatfærsla hevði givið eina munand greiðari lýsing av málgongdini.

Niðurstøða

Burtursæð frá viðmerkingunum til máli nr. 3 taka vit til eftirtektar, at móttøkuskiv ikki er sent og at notatskrivingin kundi verði betri."

Aftaná at eg hevði fingið hesar viðmerkingarnar, havi eg havt ein fund við Almannastovuna um kanning mína. Johnhard Klettheyggj, ráðgevi hevur gjørt hesa frágeiðing frá fundinum:

"Í kjalarvørrinum av fyribilsálitinum hjá umboðsmanninum, sum varð sent Almannastovuni til viðmerkingar, og svarskrivi Almannastovunnar, varð fundur avtalaður. Fundurin varð hildin á skrivstovuni hjá umboðsmanninum 5. des. 2005, kl. 10.30. Á fundinum luttóku:

- vegna umboðsmannin: Joen H. Andreassen, umboðsmaður
Johnhard Klettheyggj, ráðgevi
- vegna Almannastovuna: A, stjóri
C, deildarstjóri
B, deildarleiðari
D

JHA beyð vælkomnin og boðaði frá, at talan var um ein meira ella minni óformellan fund, har hann ætlaði at umrøða kanningina og svarið frá Almannastovuni.

Fyritiðarpensjón

JHA byrjaði við at siga, at hann var samdur við Almannastovuni í teirra sjónarmiðum um §§ 5 og 9, at talan var um eitt blandað sosialt / medisinskt hugtak viðvíkjandi fyritiðarpensjónum, men at hann helt fast við, at tann medisinski parturin vigaði tungt. Hann vísti á, at innkalling til samrøðu var natúrlig, um revalideringsatlit vóru í málinum, men at hetta annars var óneyðugt. Hann segði, at samlaða myndin var, at málini taka ov langa tíð, og at hetta fyri honum at síggja lutvíst skyldaðist mannagongdunum hjá Almannastovuni.

A vísti á, at hetta er eitt økið, sum tekur eina ávísa tíð, og vísti til, at soleiðis er eisini í Danmark. Hon vísti á, at tað fyri borgaran var best at kanna allar aðrar møguleikar út í æsir, heldur enn at játta lægstu fyritiðarpensjón, tí at hendan er so lág.

JHA vísti á, at í teimum konkretu málunum vóru revalideringsatlitini ikki serliga aktuel. Hann helt "ósemjuna" millum seg og Almannastovuna liggja í, at Almannastovan eftir hansara fatan skal gera eina tilráðing til FUR, men annars ikki gera ov nógv burturúr málsviðgerðini. Hann vísti á, at Almannastovan eigur at biðja um (ser-)læknávátan skjótari enn gjørt verður, og at leggja málini fyri læknaráðgevan skjótast gjørligt.

A vísti á, at Almannastovan sær møti við umsøkjaran at vera viðkomandi, tí at hetta ofta gevur eina aðra fatan – serliga við atlit at ráðgevingar- og vegleiðingarskylduni hjá Almannastovuni.

JHA vísti á, at málini eiga at kunna viðgerast á skrivligum grundarlagi, men um tað er neyðugt at innkalla umsøkjaran, eigur hetta at vera gjørt skjótast gjørligt.

Tosað varð síðani um tey einstøku pensjónsmálini.

- JHA vísti á, at hann helt fast um, at viðgerðartíðin í máli nr. 3 var ov long.
- Almannastovan vísti á, at mál nr. 5 var ein svipsari.

- MB vísti á, at mál nr. 16 varð niðurraðfest grundað á stöðuna á deildini um tað mundi og stöðuna hjá umsøkjaranum, sum hevði annað inntøkugrundarlag.
- Almanastovan vísti á, at tey høvdu gjørt viðmerkingar til málini 18-20, men at hesar onkursvegna vóru dotnar burtur. Semja var um, at Almanastovan skuldi senda umboðsmanninum hesar viðmerkingar.

Sjúkradagpeningur

JHA vísti á, at viðgerðin av dagpeningamálanum var skjót og smidlig, men at tað ikki sá út til, at avgerðarskrivini vórðu journaliseraði. JK vísti á, hvat Landsgrannskoðarin hevði skrivað um journaliseringina í frágreiðing sínari frá mars 2005.

A vísti á, at journalskipanin var gomul, og ikki koyrdi saman við restini av journalini, men at Almanastovan hevði søkt um játtan til hetta.

JHA greiddi frá, at í máli nr. 1 varð hendur ein feilur frá hansara síðu, og at hesin verður rættaður.

Viðvíkjandi máli nr. 5 greiddi D frá, at rokningar til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. sjúkradag verða skrásettar uttanfyri skipanina.

Viðvíkjandi máli nr. 7 segði D, at teldubræv varð sent til ALS, men at hetta ikki varð skrásett í málinum. Hetta er síðani komið í rættlag, og skrivini verða nú skrásett.

JHA greiddi frá, at viðmerkingarnar til málini nr. 15 og 17 verða broyttar grundað á viðmerkingarnar frá Almanastovuni.

Hjálpartólamiðstöðin

JHA vísti á, at hann sum heild var væl nøgdur við viðgerðina hjá HTM, og at honum dámdi væl tað mannagongd, sum HTM nýtti við ikki at bíða eftir læknávátanum, men at onnur heilsustarvsfólk váttaðu tørvin.

Samanumtikið

JHA vísti á, at burtursæð frá pensjónsøkinum, var bert talan um smávegis trupulleikar."

6. Niðurstøða

Henda frágreiðing er ein endurtøka av fyribilsfrágreiðing mínari, men nakrar smærri rættingar/broytingar eru gjørdar við grundarlagi í viðmerkingunum frá Almanastovuni, sum eru endurgivnar frammanfyri. Eg havi annars skilt viðmerkingarnar frá Almanastovuni soleiðis, at Almanastovan í stóran mun er samd og hevur tikið viðmerkingar mínar til eftirtektar. Tó eru onkur øki, har Almanastovan ikki er samd við mær, og skal eg tí gera nakrar viðmerkingar til hetta.

Fyrítíðarpensjónir

Almanastovan sigur viðvíkjandi fyrítíðarpensjónunum, at hon ikki er samd í teirri altavgerandi vektini, sum eg sýnist at hava tillagt læknaligu upplýsingunum. Eg eri fullgreiður yvir ásetingarnar í §§ 5 og 9 í almannapensjónslógini, men tað skerst ikki burtur, eins og eg havi víst á á bls. 29, at læknaligu upplýsingarnar eru ein sera týðandi og oftast avgerandi táttur í grundarlagnum undir avgerðini at játta ella nokta fyrítíðarpensjón. Eg haldi tí ikki grundarlag vera fyri at broyta stöðu mína hesum viðvíkjandi.

Almannastovan sigur víðari, at hon ikki er samd við mær, hvør leikluturin hjá henni er, og vísir í hesum sambandi á, at ein "tilráðing" um avgerð forúttsetir, at øll viðurskifti av týðningi fyri málið (§§ 5 og 9) eru lýst og meting og niðurstøða gjørd, sum verður ein hornasteinur í avgerðargrundarlagnum hjá Vanlukkutryggingarráðnum. Eg eri samdur í, at Almannastovan skal kanna móguleikarnar fyri endurbúgving v.m., áðrenn málið sambært § 30, stk. 5 verður sent Vanlukkutryggingarráðnum, men hetta eigur ikki at seinka málinum í nógvar mánaðir. Í hesum sambandi er vert at nevna, at í teimum allarflestu málunum, sum eg havi kannað, hevur endurbúgving ikki verið aktuel, og tað er heldur ikki gjørt nógv við tann spurningin. Tí haldi eg fast við, at Almannastovan í flestu førum átti at havt sent málini til Vanlukkutryggingarráðið, skjótari enn gjørt er.

Viðv. máli nr. 3 metir Almannastovan, at ein viðgerðartíð uppá 3 mðr. er nøktandi. Hesum eri eg framvegis ikki samdur í, og skal vísa til viðmerkingar mínar um hetta mál.

Viðv. máli nr. 5 sigur Almannastovan, at okkurt kundi bent á, at umsøkjarin er kunnaður munnliga um, at heimild ikki var at ganga umsóknini á møti. Uttan mun til um hetta er so, átti málið kortini sum áður nevnt skjótast gjørligt at verið sent til Vanlukkutryggingarráðið við einum tilmæli um at sýta umsóknini vegna vantandi heimild.

Viðv. máli nr. 8 taki eg frágreiðingina frá Almannastovuni til eftirtektar um, at hetta er eitt mistak, og at hon fer at taka málið upp aftur og mæla til, at røktarviðbót verður veitt frá 1. des. 2004 at rokna.

Viðv. máli nr. 12 metir Almannastovan ikki, at ov long tíð gongur, frá tí at kommunulæknaráttanin kemur, til málið verður lagt fyri EP-fund, og vísir til, at summarfrítíð hevur verið. Hóast summarfrítíðina, so haldi eg, at 3 mðr. og 10 dagar er í so long tíð.

Viðvíkjandi máli nr. 13 vísir Almannastovan á, at upplýsingarnar um arbeiðsførleikan í 3 tímar um dagin eisini stava frá umsøkjaranum og eru tiknir úr forsorgarmáli hennara. Eg eri samdur í, at partshoyring tí helst ikki er neyðug, men hesir upplýsingar frá umsøkjaranum áttu samstundis onkursvegna at framgingið av pensjónsmálinum.

Sjúkradagpeningur

Viðv. máli nr. 1 hevur Almannastovan víst mær á eitt mistak í fyribils frágreiðing mínari, har kæruegleiðing varð givin umsøkjaranum. Eg eri samdur í hesum og havi broytt viðmerkingar mínar samsvarandi.

Viðv. máli nr. 5 hevur Almannastovan greitt frá, at rokningin til arbeiðsgevaran fyri 1. og 2. sjúkradag er send ultimo august, og taki eg hetta til eftirtektar.

Viðv. máli nr. 7 hevur Almannastovan greitt frá, at fyrispurningar til ALS verða settir í telduposti, og at umsitingin er stammað upp, soleiðis at hesir

nú verða journaliseraðir og lagdir í málið. Hesum kann eg bert taka undir við.

Viðv. máli nr. 15 hefur Almannastovan víst á, at játtanarskriv varð sent umsøkjaranum tann 3. mai 2005. Hetta er rætt, men skrivið lá ikki í málinum og framgekk ikki av journalyvirlitinum í málinum.

Viðv. máli nr. 16 greiðir Almannastovan frá, at kommunulæknin sendi læknaváttanina aftur til Almannastovuna 4. aug., og málið varð avgreitt 12. aug. Samlaða viðgerðartíðin var sostatt 3½ viku, og havi eg ongar viðmerkingar til hetta.

Viðv. máli nr. 17 hefur Almannastovan víst á, at játtanarskriv varð sent umsøkjaranum tann 16. mars 2005. Hetta er rætt, men skrivið lá ikki í málinum og framgekk heldur ikki av journalyvirlitinum í málinum.

Í sambandi við málini nr. 15 og 17 havi eg varnast, at avgerðarskrivini ikki verða journaliseraði. Í nøkrum málum er journalnummar skrivað við hond á skrivini, men hesi framganga ikki av journalyvirlitinum yvir málið. Hetta er ikki nøktandi. Sambært frágreiðingini frá Almannastovuni á fundi okkara 5. des. í ár er orsøkin, at journalskipanin á dagpeningaøkinum er gomul og ikki koyrir saman við restini av journalini, men at Almannastovan hevði søkt um pening til at fáa hetta í rættlag. Eg fari í hesum sambandi at mæla Almannastovuni til, at øll skjøl viðvíkjandi dagpeningamálunum verða skrásett á ein slíkan hátt, at hesi eru at finna á einum journalyvirliti.

Hjálpartól

Viðv. máli nr. 2 um koyristól hefur Almannastovan víst á, at talan var um eitt vælkent viðskiftafólk hjá Hjálpartólamiðstöðini, og at ein málsviðgeri hefur verið í samband við viðkomandi og tikið mál v.m. Eg havi ikki aðrar viðmerkingar til hetta, enn at eitt notat átti at verið gjørt um hetta málsviðgerðarstigið.

Viðv. máli nr. 10 um koyristól havi eg tikið frágreiðingina frá Almannastovuni til eftirtektar, men vil samstundis vísa á, at eitt notat átti at verið gjørt um hetta, soleiðis at tørvurin onkursvegna var skjálprógvaður í málinum.

Aftaná frágreiðingina frá Almannastovuni um mál nr. 3 viðvíkjandi umbyggingum, havi eg strikað viðmerkingar mínar um viðgerðartíðina.

Samandráttur

Eg haldi sum heild ikki, at viðgerðin av málunum um fyritiðarpensjón hefur verið nøktandi, serliga við atlitni at viðgerðartíðini.

Eg havi hinvegin fingið ta fatan, at viðgerðin av sjúkradagpeningamálum gongur bæði smidliga og skjótt fyri seg. Tó eru ávísir trupulleikar við journaliseringini av avgerðarskrivum.

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Eins og við dagpeningamálunum er heildarmyndin viðvíkjandi málunum um hjálpartól góð, og hóast onkrar smávegis trupulleikar, sum eg havi víst á, haldi eg viðgerðina av teimum málum, sum eg havi kannað, verða smidliga, skjóta og góða.

Joen H. Andreassen
umboðsmaður